

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XII.

Ljubljana, 28. novembra 1940.

Štev. 48 (580)

Ne maram živeti, če življenje ni več kakor zgolj plazenje po tleh in prodajanje samega sebe.

Denis Diderot,
francoski filozof
(1713—1784)

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 33-32. — Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo, nefrankirani dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 3 din znamk.

NAROČNINA

1/4 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, vse leto 80 din. V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 70 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. Drugod sorazmerno. — Naročnino je plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstem delu: enostolpna petinna vrsta ali njen prostor (višina 3 mm in širina 55 mm) 7 din; v oglasnem delu 450 din. V dvobarnem tisku cene po dogovoru. Notice: beseda 2 din. Mali oglasi: beseda 1 din. Oglasni davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Danes:

LEUNA,
metropola umetnega bencina

(Gl. str. 9)

V Ljubljani, 27. novembra.

Vojna je skrajno sredstvo v življenju narodov, naj že gre za popravilo krivic (napadalna vojna) ali pa za zavarovanje lastnih pravic (obrambna vojna). Vojna je pa hkrati tudi viteška ureditev spornih zadev — ali naj bi vsaj bila. To se pravi, po izvojevanju zmagi ali pa po porazu se ima bojna sekira pokopati in začeti vsaj korektna in iskrena politika nasproti prejšnjemu sovražniku, če je že prijateljstvo med njima nemogoče.

Lep zgled takšne politike sta nam dali Kemalova Turčija po porazu v svetovni vojni nasproti Jugoslaviji in Grčija po maloazijski katastrofi leta 1922, nasproti Turčiji. Turki so potegnili črto pod nesrečno politiko svojih sultanov in se umaknili v Anatolijo. Grki so se pa odrekli svoji zgodovinski posesti na maloazijski obali in se posvetili obnovi na svojih matičnih tleh. Vse do danes ni niti en incident skalil viteške resignacije teh dveh držav.

Leta 1913, je tedanja sofijska vlada mislila, da so jo njene zaveznice Srbija, Crna gora in Grčija prikrajšale za sadove njenih zmag, zato je obrnila orožje proti njim. Tako je Bolgarija sprožila drugo balkansko vojno. Izgubila jo je v treh mesecih in z njo vred doživel del sadove svojih zmag nad Turki.

Takratna bolgarska vlada ni znala viteško preboleti svojega poraza. Čakala je priložnosti za maščevanje. Ponudila se ji je leta 1915. Napadla je z vseh strani ogroženo Srbijo — in leta 1918 v drugo doživela poraz.

Od tistih dob je minilo 22 let. Prejšnji petek je g. Peter Dumanov, vladni poslanec bolgarskega sobranja (parlamenta), mislil, da se bliža trenutek, ko bo Jugoslavija v ponemčije, in je na ves glas zahteval nazaj tisto, kar je Bolgarija izgubila v dveh napadalnih vojnah proti svojim sosedam.

Dumanov ni govoril slučajno in tud. ne zgolj v lastnem imenu. Njegov govor je jarko osvetlil želje in tendence, ki se jim prepuščajo neka-

DEBATA O MAKEDONIJI

Govor Petra Dumanova in odgovor Nikole Mušanova

Zemljevid k bojem pri Argirokastru

nič tvegal novo avanturo. Bolgarski narod na koncu koncev tudi ni g. Peter Dumanov, čeprav se moramo po drugi strani zavedati, da g. Peter Dumanov v sofijskem sobranju ni osamljen. Hvala Bogu pa lahko zapišemo, da sede v sobranju tudi možje, ki imajo pogum, prav tako na ves glas povedati: »Ne maramo avantur! Ne maramo vojne! Ne maramo zakulisnih intrig!«

Takšen mož je bivši predsednik bolgarske vlade Nikola Mušanov. Ne želimo dramatizirati petkovih dogodkov v sofijskem sobranju. Hoteli smo samo postaviti te dogodke v pravo luč. V olajšanje nam je, da smemo vsaj začasno misliti, da bolgarski narod še ni pozabil, kam ga je pripeljala politika ljudi, ki so pred 27 ali pred 25 leti podobno mislili, kakor misli danes g. Peter Dumanov. In v zadoščenje nam je, da je tako ugleden politik in tako iskren bolgarski patriot, kakor je g. Mušanov, znal najti tako odločne besede proti tistim, ki jim je grožnja z vojno ne skrajni argument, ampak prvi, ki jim je vojna ne viteško obračunavanje, ampak umor iz zasede.

Našemu razmišljanju o petkovih dogodkih v bolgarskem sobranju bi nekaj manjkalo, če ne bi citirali odgovora skoplanskega Glasa juga na izvajanja g. Petra Dumanova. Južnosrbski list je zapisal med drugim:

»G. Dumanov se pripravlja, da bo raztrgal pakt večnega prijateljstva, ki je ustvaril tako lepe odnose med obema bratskima narodoma. G. Dumanov pravi, da je najsvetlejši dragulj na bolgarski kraljevski kroni Makedonija. Toda g. Dumanov in vsi dumanovci, kolikor jih je ostalo po krvavem medsebojnem obračunavanju, naj vedo: Makedonija se je pred

Zemljevid k bojem pri Korči

22 leti dokončno vnila v svoj zgodovinski, narodni in prirodni sestav; ta dežela, ki se je svetila na kroni srbskega carja Dušana, je zdaj in za zmerom eden izmed najlepših draguljev na kroni kralja Jugoslavije. G. Dumanov in vsi dumanovci naj vedo, da Makedonija ni Dobruža!«

Nemška diplomacija je bila prejšnji teden zelo živahna. Delovala je izključno v znamenju trojnega pakta (Berlin-Rim-Tokio). Nemški namen je bil, pridružiti tej trozvezi čim več manjših in srednjih držav.

Nemški načrt je v glavnem uspel. Trozvezi so se minuli teden pridružile Madžarska, Romunija in Slovaška.

Po pristopu prve od njih — Madžarske — je uradna sovjetska agencija Tass razglasila po radiu v 6 jezikih tole uradno objavo sovjetske vlade:

»Hamburger Fremdenblatt je v nekem članku napisal, da je Madžarska pristopila k trojnemu paktu sporazumno in s popolnim pristankom Sovjetske zveze. Ta ugotovitev nikakor ni v skladu z dejstvi.«

Sovjetska izjava je tem bolj značilna, ker je prišla tako kmalu po obisku Molotova v Berlinu. Iz nje se da vsaj nekoliko razbrati, po kakšni poti gre sovjetska zunanja politika.

Prejšnji teden je bilo mnogo pisanja in ugibanja tudi o pristopu Bolgarije k trojnemu paktu. Vse je kazalo, da je stvar načelno že urejena; ta ponedeljek naj bi se predsednik bolgarske vlade in njen zunanji minister odpeljala v Berlin. Nekako ob peripetiji sofijskega dogajanja je prišla novica, da je ankarska vlada proglasila obsedno stanje v evropski Turčiji. In nekako ob istem času je govoril tudi član bolgarskega sobranja o makedonskem dragulju na kroni bolgarskega kralja.

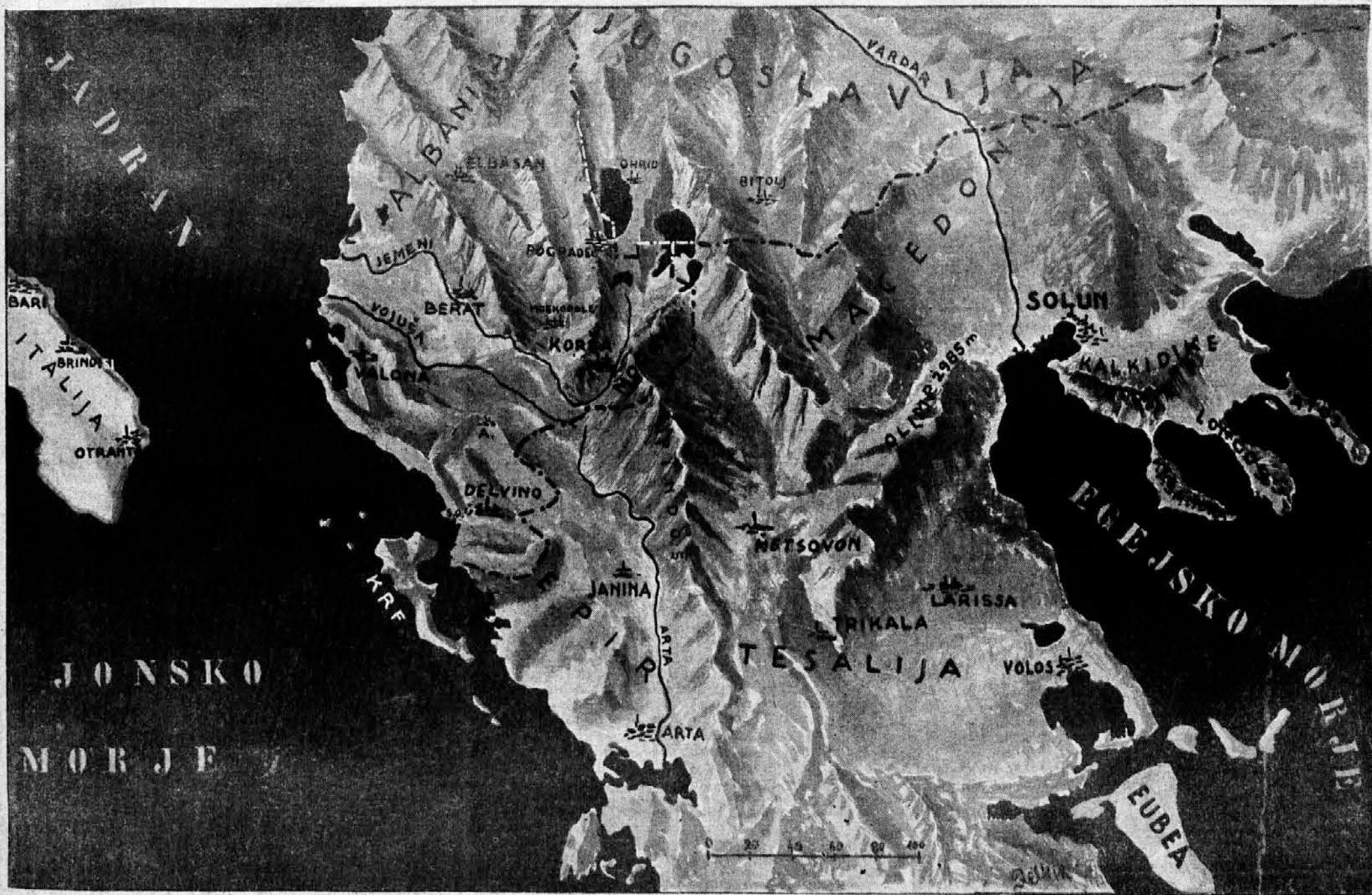
Potem se je na lepem razvedelo, da se Bolgarija ne bo pridružila trozvezi. Vsaj zdaj še ne.

Hkrati je tudi napetost na Balkanu popustila.

Prodiranje grških čet v Albanijo se še zmerom nadaljuje, čeprav v počasnejšem tempu. Po zasedbi Korče so Grki prodrli proti severozahodu in zahodu in zavzeli Podgradec ob Ohridskem jezeru ter prodrli okoli 18 km zahodno od Moskopola. Na jugu stoji grške čete po atenskih poročilih v predmestjih Argirokastra in ogrožajo važno luko Santi Quaranto.

Po poročilih ameriške agencije United Press pripravljajo Italijani svojo novo obrambno črto — pri Skumbi. (Reka Skumba teče mimo Elbasana in deli Albanijo v dve nekako enaki polovici, severno in južno.)

Observer

Plastičen zemljevid severne Grčije in južne Albanije. (A severno od Delvina = Argirokastro; S. Q. jugozahodno od Delvina = luka Santi Quaranta.)

Makedonija ni Dobrudža!

V bolgarskem sobranju je prejšnji petek poslanec vladne stranke Peter Dumanov govoril o odnosih Bolgarije do Jugoslavije. Dejal je, da ne bodo normalni vse dotlej, dokler se ne uredi vprašanje Makedonije. Pri tem je omenil tudi Dobrudžo, ki da je zares »bleščeč dragi kamen na bolgarski kraljevski kroni, toda na to krono morajo priti še drugi dragi kamni, med katerimi je najsvetlejši Makedonija«. Bivši predsednik bolgarske vlade, Mušanov, je govoril o sestanku kralja Borisa in Hitlerja. Dejal je, da so na tem sestanku morebiti govorili o stvarih, od katerih ne zavisijo samo usoda Bolgarije, ampak tudi vse Evrope. Ta sestanek lahko spravi Bolgarijo v vojno, kljub temu pa vlada naroda ni seznanila z vsebino tako pomembnega razgovora. Mušanov je nato ugotovil, da pravi prestolni govor, da Bolgarija vodi politiko miru in nevtralnosti. Zadrževal je poljasno, ali je Bolgarija za mir, kakor je zanj bolgarski narod, ki naj torej o njem odloča.

Casopis »Glas Jugu« v Skoplju je že naslednji dan najodločneje zavrnil zahteve poslance Dumanova. V uvodniku je med drugim napisal, da so v bolgarskem sobranju govorili o stvarih, ki ustegejo za bolgarski narod postati usodne. Predstavnik opozicije Mušanov je zato opozoril vlado, naj se ogiblje avantur in naj ne ponavlja starih napak. Poslanec Dumanov je načel že davno rešeno vprašanje Makedonije. Uvodnik opozarja Dumanova, da je danes dolina Vardara nerazdružno zvezana z Beogradom. Jugoslavija je dovolj dolgo dobrohotno trpela, da to Dumanovi somišljeniki na meh- jali kalili mir. Glede dragocenega kamna naj Dumanov ve:

»Tudi mi smo najbolj bleščeč dragi kamen, toda g. Dumanov in vsi dumanovci, kolikor jih je ostalo po krvavi medsebojni obrečevanju, naj slišijo in si enkrat za vselej zapomnijo: Makedonija se je pred 22 leti dokončno vrnila v svojo zgodovinsko, narodno in naravno sestavo in ta pokrajina, ki se je svetila na kroni carja Dušana, je zdaj in bo ostala eden izmed najdražjih kristalov v kroni kralja Jugoslavije.«

»Glas Jugu« zaključuje: Kaj hoče še g. Dumanov o Makedoniji simbolno govoriti? Morebiti o tisti stari Srbiji in Makedoniji, ki so ju zmagovalne srbske armade za ceno velikanskih žrtv in nadloveskih naporov osvobodile in ju privedle v okvir velike in nedeljive Jugoslavije! G. Dumanov in vsi dumanovci naj vedo, da Makedonija ni Dobrudža!

Na revizionistične izjave nekaterih poslancev v bolgarskem sobranju je odgovoril tudi uvodnik v nedeljski »Politiki«. Prinašamo ga v izveščku.

Odkrite revizionistične zahteve Bolgarije na Balkanu niso v skladu z dolgoletno politiko prijateljstva med Beogradom in Sofijo, ki bi morala prav v teh dneh pokazati svojo iskrenost in odpornost nasproti vsem skušnjavam. Prav zdaj se končuje 25. obletnica najbolj tragične dobe v zgodovini srbskega naroda in najbolj mučne v odnosih med Srbi in Bolgari. Stevilne kostnice še danes zgornjo pričajo o bolestinah posledicah dveh zaporednih bratovornih vojn.

Upali smo, da vse to spada v preteklost, ki se ne bo ponovila. Zato je naš narod s takim navdušenjem sprejel politiko zblizanja in prijateljstva z Bolgarijo, ki je dobila viden izraz v obisku blagopokojnega kralja Aleksandra v Sofiji in kralja Borisa v Beogradu. Krona obojestranskih prizadevanj je bil pakt o večnem prijateljstvu z dne 24. januarja 1937. leta, ki naj bi za vselej preprečil tragično prelivanje bratske krvi. Jugoslavija je potrdila popolno ravnopravnost Bolgarije na Balkanu in je Bolgarijo podpirala pri odstranjevanju omejitev njene suverenosti.

To politiko je 11. julija 1939. potrdil še blejski komunique, ki sta ga podpisala dr. Klosevčanov in dr. Cincar-Marković. Jugoslavija je dosledno izvajala načela tega pakta. Zato je dobrohotno spregledavala nepriznane pojave revizionističnih zahtev napram naši državi. Poslednje dni so se ti pojavi začeli množiti in so nekateri bolgarski listi skušali javno denuncirati Jugoslavijo v Nemčiji in Italiji. Neki bolgarski list je celo odkrito pozival k razširjenju vojne na Balkan.

Stvar je že tako dolga, da Jugoslavija ne more več molčati. Ta nepriznani preobrat v zadržanosti Bolgarije je povzročil zaskrbljenost ne samo v Jugoslaviji, temveč tudi v Bolgariji, kar dokazuje značilni govor bivšega predsednika bolgarske vlade Mušanov. Bolgarski in jugoslovanski narod želita, da bi večno prijateljstvo med obema ne motili nikakršni sebični interesi in pustolovski načrti, ki so zmerom prinašali nesrečo bolgarskemu narodu in Balkanu.

Politični tednik

Hrvatje s svojimi življenji na braniku Jugoslavije. Hrvatski ban dr. Šubić je bil prejšnji teden na inspekcijskem potovanju po severozahodni Hrvatski. Po sprejemu v Čakovcu je med drugim dejal: »Tu, na najsevernejši točki Hrvatske in na severozahodnem koncu Jugoslavije vam povem, da stojimo mi Hrvatje z našimi življenji in našimi telesi na braniku naše domovine Hrvatske in s tem tudi vse Jugoslavije. Prav tako stoji tudi vsa Jugoslavija na meji za obrambo Hrvatske in njene svobode. Zato lahko mirno gledamo v bodočnost. Jugoslavijo smo ustvarili zato, da jo ohranimo in da bomo krepili obrambo vsega, kar imamo in kar se hočemo ustvariti. S tega mesta pozdravljamo Hrvatje bratski srbski narod in obenem naše najjužnejše brate, naš Bitolj. Dokler bomo mi mislili na Bitolj, dotlej bo Bitolj vedel, da je tu njegova meja, ki jo je treba braniti.

Še en „majstor svašta“

Bosanski kmet, ki zna 15 obrti

Duševna zmožnost pohabljenca

Užice, novembra.

Svetozaru Cveji-Čabiću iz vasi Makovista, nedaleč od Užice narava ni bila naklonjena. Ni mu naklonila lepega krepkega telesa, temveč izsušene noge in pohabljenost postavo. Zdi se pa, da se mu je hotela za ta nedostatek oddolžiti s tem, da mu je dala nenavadne duševne sposobnosti.

Čabić je že od rojstva pohabljen in nesposoben za delo. Vse do svojega sedemnajstega leta je skoro neprestano ležal v postelji za pečo in bil v nadlego domačinom in tujim. Potem se je pa nekega dne odločil, da bo poskusil delati, najsi bo že karkoli. Takoj se je izkazalo, da je zelo nadarjen in se vsakega dela zelo hitro in z lahkoto nauči. Čeprav se nihče ni trudil, da bi mu kaj pokazal in ga česa naučil, se je sam izužil več obrti. V kratkem času je postal po vsej okolici znan najboljši ključavničar. Samo on zna namreč delati ključavnice, ki se jih z nobenim ponarejenim ključem ne more odpreti. Sam pa spet zna odpreti prav vsako še tako zamotano ključavnico.

Poleg ključavničarstva se Čabić razume se na čevljarstvo, kovaštvo, tesarstvo, posel. Zna pa tudi lepo šivati in celo plesti. Kar se kmetom pokvari, prav vse zna sam popraviti. Sam si je napravil tudi vse priprave, ki jih potrebuje za popravila.

Danes je Čabić star 40 let in tehta komaj 40 kil, tudi visok je komaj poldrugi meter. Kljub temu si je postavil lepo delavnico, kjer popravlja vse mogoče predmete. To svojo delavnico ima tudi za stanovanje. V njej stoji komaj 90 centimetrov dolga postelja, ker ubogi pohabljeni kmet pač ne potrebuje daljše. Poleg postelje je v delavnici še veliko izgotovljenih ključavnic in ključev, na steni pa visi več zrcal, ker je Čabić poleg drugega, tudi dober brivec in hodi v njegov »časalni salon« kmetje od blizu in daleč.

Ubogi pohabljeni kmet pa ni samo strokovnjak v neštetihi poklicih, temveč se je tudi sam naučil brati in kaj rad prebira vse mogoče dnevnike in knjige, iz katerih se je, kakor sam

trdi, že veliko naučil. Ker za branje poprej ni imel nobene posebne knjige in ga tudi nihče ni hotel učiti, češ, da je neumen, se je sam učil največ ponoči pri mesečini, ker luči ni imel. Toda kakor že rečeno, ga je narava duševno obdarila in se je tudi brati kaj kmalu naučil.

Čabić sam pripoveduje, da še zdaj večkrat po cele noči ne spi. Včasih bere, včasih se pa trudi, da bi izumil kakšno novo ključavnico. Tako si je pred nedavnim nadel nalogo, da bo napravil ključavnico, ki jo bo lahko dal v muzej, da bodo videli, kaj zmore pohabljeni samouk. Prepričan je, da bo napravil takšno ključavnico, ki je nihče ne bo mogel ponarediti.

»Majstor svašta« je poleg vsega še vedeževalec in »zdravnik«. Za vse mogoče bolezni ve zdravila. Posebno za pasjo stekline ima baje neko čudodelno zdravilo, ki nikdar ne odpove. Včasih je Čabić celo pesnik in guslar; v pesmi opeva dogodke iz svoje rodne vasi in njene okolice.

kakor bomo mi branili našo mejo pri Bitolju. Ban je nato kot prvi daroval za bitolske žrtve 100.000 dinarjev. — Beograjsko »Vreme« pripominja k temu govoru, da ga ni treba razlagati: tako govori Šubić, prostovoljec s solunske fronte, ki se je bojeval za to državo. A skozi usta hrvatskega bana govori hrvatski narod.

Prispevki za Bitolj se čedalje bolj množe. Prebivalstvo po vsej državi hoče olajšati gorje žrtvam bombnega napada. Mnoga mesta in časopisi so že poslali svoje zbirke bitolskemu županu. Največji znesek je poslala beograjska »Politika«, ki je nabrala nekaj manj kot dva milijona dinarjev. V Sloveniji se zbiranje prispevkov še nadaljuje.

Spet tuja letala nad južno Srbijo. V poslednjih dneh se skoraj redno dogaja, da prelete naše ozemlje okoli Prespanskega in Ohridskega jezera tuja letala. Nekateri predeli v južni Srbiji so že ponovno imeli letalski alarm. K sreči letala niso metala bomb, ampak so se nemudoma odstranila, čim so se dvignili naši lovci, ki zdaj venomer križarjajo ob meji. Oblasti v južni Srbiji so odredile, da morajo biti vsi obmejni kraji razločno

švicarskih vesteh naj bi Sovjetska zveza zavzela stališče dobrohotne nevtralnosti napram Angliji. Anglija bi pa priznala vključitev baltičskih držav v SSSR, priznala Rusijo za enakopravno na bodoči mirovni konferenci in bi naposled jamčila, da ne bi sodelovala pri nobenem napadu na Rusijo. Anglija doslej še ni dobila odgovora.

Turčija podpira Grčijo. Turška vlada je sklenila, da bo z vsemi razpoložljivimi gospodarskimi sredstvi podpirala Grčijo v njeni borbi proti sovražniku.

Novi člani trojeve. K trojevi Nemčije, Italije in Japonske sta po Madžarski pristopili še Romunija in Slovaška. Besedilo pogodbe je isto, to se pravi, da bodo tudi zastopnike Romunije in Slovaške poklicali k sodelovanju v tehnično komisijo, kadar bo šlo za vprašanja, na katerih sta ti državi zainteresirani. Trojeveza ima zdaj šest članov.

Sovjetski demanti. Sovjetska tiskovna agencija Tass je uradno objavila: Neki tuji časopisi, med njimi tudi »Hamburger Fremdenblatt«, so objavili trditve, da je Madžarska pristopila k trojevi s sodelovanjem in z obritvijo Sovjetske zveze. Ta trditve ni v skladu z dejanskim stanjem.

rišče Lorient. Škodove zavode v Plzinu, Stavanger na Norveškem in pristanišča Cherbourg, Le Havre, Ostende in Vlissingen.

Grško bojšče. Vsa poslednja italijanska vojna poročila govore o obsežnih taktičnih premikanjih italijanske vojske, ki se kljub težkemu ozemlju izvršujejo natančno po načrtu. Grška vojska na poročila pravi, da so se boji docela preselili na albansko ozemlje, kjer njihove čete nevzdržno prodirajo. Po zavzetju Korče je grška vojska po krvavih bojih zasedla tudi Podgračec ob Ohridskem jezeru. Italijani so se junjsko upirali. V Pindskem gorovju so Grki zavzeli Leskovic in Moskopole. Najnovejša italijanska in grška poročila pravi, da so se Grki ob jadranski obali izkrcali v zaledju italijanskih čet. Grki pravi, da so desno krilo italijanske vojske odrezali od glavnega krila. Italijani pa zatrjujejo, da so te grške oddelke delno ujeli. Po grških poročilih je grška vojska samo v terek na vsej fronti prodrla 15 km globlje na albansko ozemlje in da se Italijani umikajo na drugo obrambno črto ob reki Skumbi. Italijani poročajo, da so vrgli v boj sveže divizije.

Za žene in dekleta! Nanorod je več prvovrstnih šivalnih strojev raznih

(Rabljeni se vzamejo v račun.) Pri „PROMETU“, nasproti križanske cerkve. Telefon 43-90

Istotam se stroji tudi izposojujejo proti mali odškodnini.

razsvetljeni, da bodo letala vojskujočih se držav takoj opazila, kje je jugoslovanska meja.

Prestolni govor angleškega kralja. Kralj Jurij VI. je osebno odprl novo zasedanje parlamenta s prestolnim govorom. Kljub neprestani letalski nevarnosti se je vse izvršilo po starem obredniku. Kralj je v svojem govoru omenil vojne dogodke ter da je angleški narod pripravljen sprejeti najtežja bremena, da bi zmagal. Svoj govor je končal z izjavo, da sedanja vojna ni samo vojna med narodi, ampak da je nastala zaradi nasprotij med osnovnimi nazori enih in drugih. Velika Britanija ne bo oklevala in ne bo odložila orožja, dokler ne bo dosegla visokega cilja, ki si ga je postavila.

Madžarska pristopila k trojevi. Na Dunaju so podpisali protokol, s katerim je Madžarska pristopila k trojevi. Besedilo protokola pravi, da bodo v skupno komisijo pozvani tudi zastopniki Madžarske, kadar bodo obravnavali vprašanja, ki zadevajo Madžarsko in njene interese. Madžarski zunanji minister Csaky je izjavil, da se je Madžarska zato priključila trojevi, ker hoče zdaj in po končani vojni sodelovati pri ustvarjanju boljšega in pravičnejšega reda v jugovzhodni Evropi.

Angleški predlog sovjetom. Švicarski tisk objavlja podrobnosti o angleškem predlogu Moskvi, ki ga je angleški veleposlanik izročil že 23. oktobra. Po

Obsedno stanje v Turčiji. Turška vlada je za mesec dni proglasila v pokrajinah Carigrad, Kırsehir, Edirne, Tekirgazi, Canakale in Kocaeli obsedno stanje. To pokrajine obsega celotno ozemlje evropske Turčije, na azijski strani pa obrežje ob Bosporu. Marmarskem morju in Dardanelah. Tuji ne smejo na to ozemlje, ki je docela pod vojaško upravo. Prav tako je pomorski promet v ožinah pod vojaškim nadzorstvom. V Turčiji pravi, da bodo ti ukrepi trajali vse dotlej, dokler se ne bo vlada prepričala, da je nevarnost, ki grozi Turčiji zaradi grške vojne, minula.

Angleško-nemško bojšče. Nemci so poslednje dni začeli s tako imenovanimi masčevalnimi napadi na angleška mesta. Najprej je bil na vrsti Coventry, za njim so si pa nemški bombniki izbrali Birmingham, Bristol in Southampton. Pri napadih, ki so trajali od mraka do zore, je sodelovalo več sto letal. Po obojestranskih poročilih je škoda občutna zlasti na industrijskih in trgovskih napravah. London je preživel nekoliko mirnejše dni. Angleško uradno poročilo pravi, da so njihovi bombniki izvršili več kot 70 napadov na nemške vojaške naprave. Najhujši napadi so veljali ladjedelnice v Hamburgu, tovarnam in skladiščem sintetičnega bencina v Gelsenkirchenu in porenskem pristanišču Duisburg-Ruhrort. Razen tega so Angličje bombardirali podmorniško opo-

Dogodki na Balkanu. Bolgarska vlada je uradno zankala vesti, da bo tudi Bolgarija pristopila k trojevi in da bosta v ta namen ministrski predsednik Filov in zunanji minister Popov že te dni odpotovala v Berlin. Bolgarija hoče še dalje ohraniti dosedanje stališče stroge nevtralnosti in je zato odklonila pristop k trojevi, ker bi to moglo položiti na Balkanu docela izpremeniti. V terek je bil v avdijenci pri kralju Borisu prvi tajnik sovjetskega komisariata za zunanje zadeve Sobol'ev. Pravi, da je bil ta obisk v zvezi z nadaljnjo nevtralnostjo Bolgarije. — Pri nadaljevanju razprave v bolgarskem sobranju so vsi govorniki zavrnil izvajanja poslance Dumanova (Dumanova izvajanja pričujemo v posebnem članku na drugem mestu, op. ur.). Bivši ministrski predsednik prof. Cankov je dejal, da je Dumanov nepomembna oseba in se zato na njegovo govorjenje ne sme polagati tolikšne važnosti. Jugoslavija naj se zaradi tega ne razburja. Odnosi med Jugoslavijo in Bolgarijo se razvijajo v duhu prijateljskega pakta. Cankov je mnenja, da je s tem incident med obema državama likvidiran.

S 1. decembrom ne bodo več pobirali luksuznega davka na celulozno volno in izdelke iz nje. Po dozdanih predpisih so carinarice pri uvozu

klame preprečili, tako da bodo ob obeh straneh ceste zasadili visoke topole.

Te »ceste sanj« ni zgradila država, zgradile so jo zasebne delniške družbe. Vložile so v gradnjo ceste osemdeset milijonov dolarjev. Ali se bo to izplačalo? Da. Pri otvoritvi ceste je dejal govornik: »Vse to bodo plačali potniki.« In to je vsak avtomobilist, ki se hoče peljati po tej cesti, mora plačati dolar za vsako smer. In ni ga avtomobilista v Združenih državah, ki si ne bi želel poskusiti svojega voza na »cesti sanj«.

»Cesta sanj« so odprli ponoči in na skrivaj, ker so se bali, da bo preveč avtomobilistov navallilo nanjo, ker bi vsak hotel prvi voziti po njej. Prvi se je peljal po njej neki duhovnik iz Pennsylvanije, in sicer zato, da so imeli časopisi kaj zanimivega gradiva za pisanje. Zdal so s »cesto sanj« zadovoljni vsi: avtomobilisti, ki imajo izredno in res čudovito cesto, država, ki je dobila moderno cesto, ki je skrajšala razdaljo, in družba, ki bo zaslužila lepe dolaje. In kar je glavno: »cesta sanj« ni iluzija, temveč je uresničen načrt, ki praktično služi praktičnim Američnom.

Listek „Družinskega tednika“

Najmodernejša avtomobilska cesta na svetu

Je izpeljano v podvozih ali nadvozih. Ni treba zavirati avta na ovinkih, nobenih prestav ni treba menjati, ni se treba bati, da bo čez cesto prhnla kakšna kokaš ali stekel kakšen otrok. Cesta je namreč na obeh straneh ograjena z bodečo žico, da ne bi mogla živina nanjo in ovirati vozačev.

In še eno novost ima »cesta sanj«. Ob tej cesti so sicer prometna znamenja, vendar ni nobenih velikih reklamnih desk, ker so ugotovili, da takšne deske motijo vozača, odvrtačjo njegovo pozornost od krmlja in tako povzročajo nesrečo. Velike ameriške trdnice si pa skušajo pomagati tako, da postavljajo ogromne svetlobne naprave sicer ne tik ob cesti, temveč kakšnih petdeset metrov daleč od nje. Vendar bodo tudi te re-

so vse enake!

In vsaka Aspirin tableta nosi „Bayer“-jev križ. „Bayer“-jev križ je edino jamstvo, da ste res dobili Aspirin. Ne pozabite nikdar, da ni Aspirina brez „Bayer“-jevega križa!

Oglas reg. pod št. 7257 od 23. marta 1940.

celulozne volne pobirale 44% od vrednosti za luksuzni in skupni davek, kar bo zdaj odpadlo.

Povišanje cene bencinski mešanici je odobril finančni minister na predlog odbora za reguliranje cen. Bencinska mešanica se bo podražila za 20 par pri litru, tako da bo stala v Beogradu in na sedežih banovin 735 din, v ostalih krajih pa 760 din.

Veliko moderno hidrocentralo bo zgradila v Sarajevu mestna hranilnica. Centralo bodo sezidali blizu vasi Bogatiće ob reki Zeljeznici. Od Bogatića do mesta so že zgradili elektrovođe v dolžini 14 kilometrov. Delo je prevzelo ljubljansko gradbeno podjetje inž. Dedka, stalo bo pa okrog 30 do 35 milijonov dinarjev.

Tudi blago, ki ga prodaja kmet bo prišlo pod splošno kontrolo cen, ki jo bodo zdaj uvedli v Beogradu. S pomočjo te nove uredbe bodo skušali ustaviti nadaljnje naraščanje cen.

Redno letalsko zvezo z Beogradom dobi Podgorica s 4. decembrom. Letalo bo zaenkrat vozilo na tej progi dvakrat na teden v obeh smereh, pozneje bodo po potrebi število voženj povečali. Zvezo bo oskrbovalo letalo angleškega tipa »Dragon« z dvema motorjema.

Po trudapolnem delu — zabava in razvedrilo v »Družinskem tedniku«!

Okna ljubljanskih hiš morajo biti odprta v primeru napadov iz zraka, ne pa zaprta, kakor so pri zadnji vaji nekateri Ljubljanci mislili. Izkušnje iz zdanje vojne namreč kažejo, da padajo iz sovražnih letal samo rušilne bombe nikdar pa plinske. Ker vsaka rušilna bomba pobija šipe na zaprtih oknih v razdalji 300 metrov, je torej veliko bolj pametno imeti okna odprta, ker bi bilo sicer v zimskem času bivanje v stanovanjih brez šip nemogoče. Pri vsakem zračnem napadu morajo biti torej okna odprta, pač pa spuščene zaves.

Prekupčevanje je prepovedano na vseh ljubljanskih živilskih trgih in tudi na drugih krajih od ranega jutra do 13. ure. Prekupčevanje je prepovedano mestno poglavarstvo na predlog odbora za pobijanje draginje. Prepovedano je tudi prekupčevanje po cestah na mestni meji, v predmestju, še prav posebno pa na postajah.

Orožniki so prijeli nevarnega razbojnika Mijo Alitovića, ki je bil pomočnik ubitega razbojnika Ajdina Ajdinovića. Bil je sestradan in tako izmučen od vednega zasledovanja orožnikov, da se je te dni sam javil nekemu kmetu in se vdal. Sprva se je zagovarjal, da je vse zločine napravil po naročilu Ajdinovića, izpovedal in izdal je pa tudi vse svoje pomočnike iz različnih vasi, ki so jih orožniki po večini že tudi prijeli.

Tatinsko tolpo so ustanovili štirje učenci varaždinske realne gimnazije. Bili so to trije drugošolci in en tretješolac. Tolpa je kradla po knjigarnah, trgovinah z živim in v manufakturo in po mesnicah. Mlade izprijence, ki so vsi sinovi premožnih in uglednih staršev, so bili izključili iz vseh šol banovine Hrvatske.

OKVIRJI

SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE.

Klein

LJUBLJANA, Wolfova 4

VSAK TEDEN DRUGA

Za 500 milijonov novih srebrnih kovancev bodo skovali po odredbi finančnega ministra in ministrskega sveta. Skovali bodo šest milijonov kovancev po 50 din, v vrednosti 300 milijonov din, in deset milijonov kovancev po 20 din, v vrednosti 200 milijonov din. Tako bo prišlo v promet za 500 milijonov dinarjev novih kovancev in se bo skupna odobrena vsota za izdajo kovancev povečala od 1360 na 1860.

Dva zakrinkana razbojnika sta vdrla v hišo posestnika Janeza Drobnička v Stanošini pri Podlehniku, nedaleč od Ptuj. V sobi sta spala poleg Janeza Drobnička še 40letni Andrej in sedemletni pastirček. Razbojnika sta zahtevala od Janeza Drobnička denar, ki ji ga pa ta ni hotel dati. Tedaj sta razbojnika začela Drobnička s takšno silo pretepati s kolom po glavi, da je ta že v nekaj trenutkih omedlel. Potem sta planila še na 40letnega Andreja in ga prav tako pretepla. Samo sedemletnemu pastirčku se je posrečilo uiti in obvestiti o strahovitem dogodku sosede. Razbojnika sta med tem že ušla in odnesla s seboj nekaj denarja.

Pet kilometrov dolg predor bodo zgradili pri vasi Capardi v zvojniškem okraju v Bosni. Predor bo najdaljši na Balkanu in se bo imenoval Hoča. Predor bo del normalnotrjne proge od Čačka, preko Valjeva, Loznice, Zvornika in Tuzle do Banje Luke. Pri vrtalnih delih je zaposlenih okrog 500 delavcev podjetja »Labor« iz Beograda.

Iz Krke so potegnili 60letno užitarico Peljkovo iz Obrha pri Dolenjskih toplicah. Pred štirinajstimi dnevi je stara žena izgubila brez sledu, zdaj je pa po naključju našel kolar Setina iz Meniške vasi njeno truplo ob bregu Krke, kamor jo je voda prinesla. Truplo je moralo biti v vodi že kakšnih štirinajst dni.

Morje je vrglo na kopno v bližini Dubrovnika ostanke ponesrečenega italijanskega parnika »Katalanica«. Ob enem z razbitinami so našli tudi tri utopljenice iz te ladje in so jih pokopali na dubrovniškem vojaškem pokopališču.

Dva dni v tednu bodo jedli samo koruzni kruh v Zagrebu in po vsej banovini Hrvatski po odredbi banške oblasti. Tako bodo dosegli velik prihranek na pšenici in bo njena zaloga zadostovala do nove žetve.

Na Hrvatskem bodo uvedli običajne aprovizacije, ki bodo skrbele, da se bodo potrebna živila pravočasno in enakomerno razdelila med prebivalstvo. Vsa industrijska podjetja, ki zaposlujejo več ko 100 nameščenecv in delavcev, so po novi uredbi, ki jo je izdal ban dr. Šubišić, dolžna v določenem času osnovati industrijske aprovizacije, ki bodo za svoje člane nabavljale živila po nabavni ceni.

Za starše, vzgojitelje, prijatelje mladine! Izšla je nova knjiga »Spolno življenje«, katero vsem toplo priporočamo. Greh je ne povedati pravčasno mladini, kako je prišla na svet, ne jim zaupati skrivnosti življenja. Pisatelj pravi v uvodu: »Povejmo ljudem resnico in obvarovali jih bomo pred lažjo in zabodamo laž. Zato naj čita knjigo »Spolno življenje« zoreča mladina in vsak odrasel človek. Knjiga obsega 22 zanimivih poglavij in stane s poštnino vred samo din 20.—. Namenjena je predvsem onim, ki si ne morejo kupiti dragih knjig o tem vprašanju. Nakažite denar na poštni čekovni račun števil. 14.675 (Hranilnica »Moj dom«, Ljubljana), ali pošljite v znakah na naslov: J. E. Knjižna centrala, Ljubljana, Dvořakova 8b.

Novo bansko palačo bodo zgradili spomladi v Zagrebu ob Strossmayerjevem šetališču. V zgradbi bodo nameščeni vsi banški uradi. Načrte so pripravili štirje zagrebški arhitekti.

Na odpadke gumij in staro gumijasto obutev sta razširila kontrolo cen socialni in trgovinski minister. Kontrola cen ne bo veljala za avtomobilske zunanje in notranje gume, za vso drugo gumo bo vlada lahko maksimirala ceno.

20 milijonov dinarjev je stala železniška postaja v Skoplju, ki so jo zgradili po načrtih arhitekta Velimira Gavrilovića. Mogoča palača na postaji v Skoplju je ena izmed najlepših v vsej Evropi, v Jugoslaviji pa doslej sploh še ni nobene, ki bi se lahko z njo merila. Novo postajo v Skoplju bodo izročili prometu prvega decembra tega leta.

100 hiš je poplavlila Sava pri Bosanskem Brodu, kjer je prebila nasip in povzročila silno poplavo. Ljudje so se morali reševati s čolni. Vse vasi od Bosanskega Samea do Bosanskega Broda so pod vodo. Najhujše je prizadela Sremska Mitrovica, kjer je Sava doslej že dosegla 761 cm nad normalo in je več ulic v mestu pod vodo.

Oskrbnike išče Osrednje društvo SPD Ljubljana, Aleksandrova cesta, za poletno sezono 1941. za Triglavski dom na Kredariji, za Aleksandrov dom pod Triglavom in za Staničovo koč. Interesentje naj vložijo na gornji naslov nekolokovane prošnje za navedbo dosedanjega službovanja oziroma delovanja pri oskrbništvu planinskih postojank. Prijave je treba vložiti najkasneje do 5. decembra 1940.

Novo radijsko postajo bodo zgradili v Sarajevu v najkrajšem času. Mestna občina sarajevska bo v ta namen dala potrebno zemljišče, zbrali so pa tudi že tri milijone dinarjev gotovine za novo zgradbo.

12 semestrov medicinskega študija bo določala nova uredba, ki jo pripravljajo za medicinsko fakulteto v Zagrebu. Po tej uredbi bodo morali medicinci v dobi treh mesečnih počitnic po tretjem letu študija prakticirati v kateri koli bolnišnici. Doslej so morali medicinci na teden vpisovati po 70 do 80 ur, odslej jih bodo morali samo 40. Po tej uredbi bo študij medicincev znatno olajšan. Zagrebška medicinska fakulteta je dobila za zidavo novih poslopij in za svoje najnujnejše potrebe 40 milijonov dinarjev, s katerimi si bo lahko popolnoma omogotila.

»Servis biro« že posluje! Po vzoru velikih mest, se je tudi v Ljubljani ustanovila postrežna pisarna pod naslovom »Servis biro«. Kaj je »Servis biro«? Kaj nudi »Servis biro«? »Servis biro« je postrežna pisarna, ki prepiše, prevaja, korigira in razmnožuje. Sestavlja razna pisma, vloge, prošnje itd. v raznih jezikih. Daje pomoč pri selitvah, iskanju stanovanj, lokalov in podobno. Preskrbi razne naslove, navetuje in pomaga v najrazličnejših vprašanjih kakor tudi v zadevah socialnega zavarovanja. Opravlja vse posle in pota, katerih stranke same ne znajo ali ne morejo opraviti in izvršuje razna naročila pri trgovcih in obrtnikih. Preskrbi razne listine v tuji in inozemstvu in sprejema sploh vsa naročila in nudi usluge v vseh vprašanjih, da strankam v mestu in na deželi prihrani čas in neprijetnosti. »Servis biro« sprejema osebna, pismena in telefonična naročila. V vseh primerih in vprašanjih se obračajte na postrežno pisarno »Servis biro«, ki vrši vse posle solidno, zanesljivo in diskretno. Poslovni prostori postrežne pisarne »Servis biro« so v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27/I., telefon 2109.

CETRTEK 28. NOVEMBRA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Kmečki trio 14.00: Poročila 18.00: Radijski orkester 18.40: Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) 19.00: Napovedi, poročila, objave 19.25: Nac. ura 19.40: Plošče 20.00: Pevski zbor »Krkovo-Trnovac« 20.45: Reproduciran koncert simfonične glasbe 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

PETEK 29. NOVEMBRA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 11.00: Solaka ura 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 14.10: Tedenski pregled Tujskoprometne zveze: Smuk v Bohinju 18.00: Ženska ura: Mati pripravljaj igrače (ga. Emi Oražem) 18.20: Plošče 18.40: Francosčina (g. dr. Stanko Leben) 19.00: Napovedi, poročila, objave 19.25: Nac. ura 19.40: Plošče 20.00: Klavirski koncert 20.45: Radijski orkester 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

SOBOTA 30. NOVEMBRA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Plošče 14.00: Poročila 17.00: Otroška ura: Z otroci kramlja gđ. Manica Komanova 17.30: Plošče 17.50: Pregled sporeda 18.00: Radijski orkester 18.40: Pogovori s poslušalci 19.00: Napovedi,

Kreditna zadruga zasebnih nameščenecv

Ljubljana — Delavska zbornica Čopova ulica, vhoj 2 sprejema hranilne vloge. Daje kratkoročna nosilja po 6 %.

Silno neurje je divjalo nedavno nad Primorjem. Dve uri je lilo kakor iz škafa. V Šibeniku je voda preplavila mnoga skladišča in trgovine, velik del obale je bil čisto pod vodo. Škoda je precejšnja; na nekaterih krajih so morali ustaviti vsa promet.

Novi motorni čolni finančne kontrole v Dalmaciji so bili zgrajeni v splitški ladjedelnici. Zgradili so deset motornih čolnov; te dni so že vse splovili. Čolni so dolgi 16 metrov, imajo po 120 konjskih sil in lahko dosežejo hitrost 11 morskih milj na uro. Poskusne vožnje, ki jih je naredila komisija, so zelo dobro uspele.

Hudo se je ponesrečil 52letni železničar Ivan Kukec na postaji Ribnica-Brezno. Ko je pred dnevi zvečer vlekel signalno svetilko na drog, se je nenadno utrgala vrv in težka svetilka je padla na Kukeca. Dobil je precejšnje rane po ramenih, a ko je klenil na tla, si je poškodoval še nogo.

10 metrov dolgega kita je morje naplavilo na obali Korčule. Kit je ves razmrvarjen, ker je najbrž naletel na mino, ali ga je pa zadela bomba iz letala.

Ob pol devetih zjutraj bodo po novi odredbi hrvatske banovine pričele pouk vse srednje in strokovne šole. To so odredili zato, ker so ob osmih zjutraj tramvaj prepolni ljudi in se dijak obhajajo na stopnice in se tako dogajajo razne nesreče.

„SERVIS BIRO“ POSTREŽNA PISARNA

Prepiši, prevodi, razmnoževanja in korekture. Sestavljanje pism in vlog v raznih jezikih. Opravljanje vseh potov in poslov, katerih stranke same ne znajo ali ne morejo opraviti. Preskrba raznih listin, navetij in pomoč v najrazličnejših vprašanjih. „Servis biro“, Ljubljana, Sv. Petra c. 27/I. Telefon 21-09.

Huda motociklistična nesreča se je pripetila te dni na Suvoborski ulici za Bežigradom. 32letni ključavničarski pomočnik Adolf Polžkruh in njegov tovariš 32letni ključavničarski mojster Jože Clemente iz Stožice, sta se pripeljala z motorjem iz Baragove ulice in zavozila na rob gramozne jame. Motor je zdrknil kakšnih osem metrov globoko v gramozno jamo, kjer sta nesrečnika obležala v omedlevici. Adolf Polžkruh je bil takoj mrtev, njegov sopotnik Jože Clemente je pa drugi dan umrl v bolnišnici.

Tovarni avto je povozil na Tyrševi cesti pred Majenovo kavarno 52letnega vpokojenega narednika vodnika Martina Potočarja iz Ljubljane. Potočar je šel čez cesto, v istem trenutku je pa privozil po cesti težak tovorni avto in ga podrl. Potočar je padel tako nesrečno, da mu je šlo kolo tovornega avtomobila ravno čez glavo in je bil nesrečnejši na mestu mrtev.

Beljeno celulozo bodo izdelovali v Drvarju v Bosni. Beljena celuloza služi za proizvodnjo papirja in nitroglicerina.

Jeleni so se pojavili na Grizoldovem vrhu nad Falo. Zato opozarja mariborsko Lovsko društvo, da še zmerom velja dogovor iz leta 1937, o popolni zaščiti jelenov.

Okrog 3500 Nemcev iz Dobruške je ta teden potovalo skozi Maribor v Nemčijo. Nemci se selijo v skupinah 300 do 400 oseb, menijo pa, da bodo preseljevanja že ta teden končana.

Radio Ljubljana od 28. XI. do 4. XII. 1940.

poročila, objave 19.25: Nac. ura 19.40: Plošče 20.00: Zunanje politični pregled (g. dr. Al. Kuhar) 20.30: Od Rajhenburga do Podsedre 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

NEDELJA 1. DECEMBRA:

8.00: Jutrnji pozdrav 8.15: Kvintet pihal 9.00: Napovedi, poročila 9.15: Plošče 9.45: Verski govor (p. Kazimir Zakrajšek) 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice 11.00: Tamburaški septet 11.45: Klavirski koncert štirinastih skladb (gg. dr. Valens Vodusek, prof. Ivan Krmpotič) 12.30: Objave 13.00: Napovedi 13.02: Koncert jugoslovske glasbe. Izvaja Radijski orkester 16.30: Zgodovina ZFO (g. doktor Karel Capuder) 17.00: Kmet. ura: Organizacija mlekarstva (Ing. Erpič Jože) 17.30: Pev. zbor »Slavec« 18.15: Plošče 19.00: Napovedi, poročila, objave 19.30: Slovenska ura: Iz svojih spisov bere g. F. S. Finžgar 20.15: Rezervirano za prenos 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK 2. DECEMBRA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 18.00: Duševno zdravstvo (g. dr. Ant.

Mestno pekarno je ustanovila mestna občina v Beogradu, da bi s tem preprečila bojazn, da kruha ne bi zmanjkalo. V ta namen je odkupila pekarno in mlin. Na dan bodo spekli 30 tisoč hlebov, v posameznih okrajih bo pa odprla svoje prodajalne.

Zalostna smrt je doletela komaj 8-letnega delavčevega sina Ladka Juga iz Maribora. Ko se je vračal od sorodnikov domov z nogometno žogo v roki, sta ga napadla dva fanta in mu hotela odnesti žogo. V borbi za žogo je Lado padel tako nesrečno na tla, da je dobil hude poškodbe po glavi. Fanta so prepeljali v bolnišnico, kjer je pa kmalu izdihnil.

Pogreba treh italijanskih mornarjev, ki jih je morje zaneslo v Dubrovnik, se je udeležila velika množica ljudi. Krste so bile pokrite z italijansko zastavo, nosili so jih pa črnooblečeni italijanski omladinici. Pogreba so se udeležili italijanski konzul v Dubrovniku g. Giorgio Tiberi, poveljnik naših vojaške in pomorske akademije kapetan bojnega broda Kuster in mnogi drugi vojaški in civilni zastopniki. Pogreba se je udeležil tudi odred naših mornarjev.

Večje ležišče nafte so našli po dolgem napornem iskanju v bližini Murskega Središča. Nafta vsebuje tudi 83 odstotkov bencina in si strokovnjaki od nadaljnjega iskanja obetajo veliko uspeha.

Obleka se je vnela dveletni posestnikov hčerki Mariji Gajškovi v Zehnbercu pri Rogatcu. Ko je pretekli četrtek stala pri ognjišču, se ji je nenadoma vnela obleka. Otroci je dobil hude opekline po vsem telesu in je kmalu izdihnil.

600 ton bakra bomo izvozili v Rusijo. V ta namen je prišel v Borovo iz Beograda zastopnik sovjetske trgovinske delegacije inž. Antošin, da uredi vse potrebno za izvoz.

Za povprečno 20 odstotkov se bo z novim letom povišala železniška potniška tarifa, kakor poročata »Hrvatski dnevnik« in »Novosti«. Vožnja na krajših progah bo dražja za 20 odstotkov, na daljših progah bo pa nekoliko manj podražena. Pri zvišanju tarife bodo upoštevali tudi gospodarsko šibkejšje sloje, ki se vozijo v tretjem razredu.

Romunska kraljica mati Helena je v spremstvu dvorne dame prispela pretekli četrtek v Beograd. Na postaji so visoko gostjo sprejeli Nj. Vis. knežinja Olga s spremstvom, romunski poslanik s soprogo, maršal dvora in mnogi drugi odličniki. S postaje se je kraljica mati odpeljala v dvor, kjer je ostala v gosteh pri svoji sestri knežini Olgi.

Neznani vlomilec je vlomil v soboto opoldne v stanovanje Marije Lorbecove v Ljubljani. Ko je gospodinja šla na dvorišče, se je tat splazil v spalnico in ji iz skatle odnesel približno 7500 dinarjev. Ko se je vračala z dvorišča po stopnicah, je srečala približno 30-letnega moškega, ki je imel v roki železno cev; rekel ji je, da kupuje staro železo. Verjetno je, da ji je ta neznanec odnesel prihranke.

Steklina se je pojavila v slovenje-konjiškem okraju. Na Sevcu se je pojavil stekel pes, ki je pogrizel več zdravih psov. Ugrizel je tudi neko žensko, ki so jo takoj zdravniško preiskali. Ker so ugotovili steklino, so jo takoj odpeljali v bolnišnico. Vse ogrizene pse so pokončali, za ves slovenje-konjiški okraj so pa odredili pasji kontumace.

Nadzorstvo nad prevozom drv za domače potrebe bo uvedeno 1. decembra po odloku trgovinskega ministra. Ta odredba velja za dravsko, vrhasko, drinsko, moravsko in dunavsko banovino. V teh banovinah bodo smele dr.

Brecelj 18.20: Plošče 18.40: Mesečni slovnstveni pregled (g. prof. Fr. Vodnik) 19.00: Napovedi, poročila 19.25: Nac. ura 19.50: Hudomušnosti (g. Fr. Lipah) 20.00: Prešernova proslava (ob 140letnici rojstva) 21.30: Plošče 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

TOREK 3. DECEMBRA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Rad. orkester 14.00: Poročila 14.15: Solaka ura 18.00: Sramel »Škrjanček« 18.40: Kaj je jeklo (g. prof. Miroslav Adlešič) 19.00: Napovedi, poročila, objave 19.25: Nac. ura 19.50: Solaka ura svetovalnica (g. prof. E. Bojc) 20.00: Ruski večer. Sodelujejo: gg. Anton Faganeli (petje), N. Simoniti (spremljava) in Radijski orkester 21.30: Plošče 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Cimermanov kvartet. — Konec ob 23. uri.

SREDA 4. DECEMBRA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Plošče 14.00: Poročila 18.00: A. Adamič: Dr. Fr. Preseren, življenjepisna igra (Radijska igralska družina) 18.40: Boj za petrolej med državami (gosp. dr. Al. Kuhar) 19.00: Napovedi, poročila, objave 19.25: Nac. ura 20.00: Prenos iz ljubljanske opere. V 1. odmoru: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmar). V 2. odmoru: Napovedi, poročila. Konec ob 23. uri.

zvečer v veliki Unionski dvorani

NOVINARSKI KONCERT

LJUBLJANSKE FILHARMONIJE

v prid revnim ljubljanskim dijakom

SPORED:

Simfonije: Arniča, Škerjanca, Čajkovskega in A. Dvořaka. Solist: rektor Anton Trost. Dirigira: Drago M. Šijanec.

žavne železnice, paroplovne družbe in druge družbe sprejemati drva za prevoz samo proti določenemu dovoljenju. Dovoljenje bo pa izdajala centrala za drva v Beogradu.

Božidar Jakac je odprl razstavo svojih najnovejših slikarskih del v Jakičevem paviljonu. Otvoritvi je prisostvovalo več ko sto prijateljev slovenske umetnosti med njimi tudi ban dr. Marko Natlačen.

Važne sklepe za izboljšanje turizma na Gorenjskem so sprejeli na tujskoprometnem zborovanju, ki so ga imeli te dni na Bledu. Tujskoprometna zveza bo skušala uvesti telefonske centrale v Kranju, Kranjski gori, v Bohinju, uredila bo gostejši avtobusni promet, zavzela se bo za gradnjo nekaterih za turizem in inozemske goste najnujnejših cest, kakor so na primer: cesta na Vršič, razširjenje ceste na Pokljuko, cesto iz Rateč v Tamar. Nadalje bo zveza uredila vodovode, kanalizacijo, nasade in razsvetljavo, samo da se bo povečal tujski promet v Sloveniji.

Do drugega januarja prihodnjega leta lahko trgovci prodajajo svojo zalogo starega mila, po največji udelebi trgovinskega ministra.

Osebnosti

Poročili so se: V Ljubljani: g. Stane Avanzo, gradbeni inženir, in gđ. Sonja Pavličeva; g. Stane Kunovar, kamnoseški mojster pri Sv. Križu, in gđ. Tika Tončičeva; g. Jakob Žitnik, posestnik in glavni karski mojster iz Hoste pri Škofji Loki, in gđ. Francka Severjeva iz Pušala pri Škofji Loki; g. Anton Andolšek iz Velikih Lašč, in gđ. Ančka Purkartova, gostilničarka v »Vatikanu« v Velikih Laščah; g. Stojan Lovrenc, gradbeni inženir, in gđ. Marta Mergenthalerjeva; g. Viljem Mrdjen, inženir kemije, in gđ. Marija Stojanova; g. Lado Jurca in gđ. Janja Stojanova, v Mariboru: g. Stefan Divjak, ključavničar državnih železnic, in gđ. Jerica Pečovnikova; g. Alfred Meglič, zasebni uradnik, in gđ. Margareta Primusova; g. Rajmund Kager, mizar, in gđ. Jozefa Detičkova; g. Vid Murko, trgovec in hišni posestnik, in gđ. Ana Ključarjeva; g. Albert Heric, notarski pripravnik, in gđ. Olga Trobecova; g. Anton Podlesnik, tkalec, in gđ. Margareta Juršnikova, na Blejski Dobravi: g. Alojzij Blazjak ml., trgovec v Mostah-Zirovnici, in gđ. Marija Bartagljeva iz Dobrave, pri Sv. Petru pri Mariboru; g. Franc Fras in gđ. Stefanija Lipnikova, v St. Pavlu pri Preboldu; g. Joško Gaber, policijski agent, in gđ. Marica Vodovnikova, na Polzeli: g. Alojzij Glavnik, posestnik, in gđ. Marija Sevnikova. Bilo srečno!

Umrli so: V Ljubljani: dr. Viktor Peterlin, profesor v pokopu in rezervni kapetan I. razreda; 80letna Kornelija Aleksandrovitševa; Oto Marčič, uradnik OUZD; 56letna Jospina Peskova; Marija Kapljeva, posestnica; Martin Poterč, stavni polir; 52letni Anton Jurec, sprevodnik državnih železnic; 80letni Jernej Zamljen, bivši železostrojar strojnih tovarn; Vekoslav Adamič, veletrgovec in poročnik v pokopu; 48letna Ivana Zoharjeva; Mila Hirsmanova, uradnica; Katarina Jenkova; Ludvik Skuhala, inženirski major v pokopu; Apolonija Belanova; 52letni Martin Potočar, narednik vodnik v pokopu; Jože Clemente, orodničarski mojster; Franca Zagarjeva, v Mariboru: Vane Vlastimil, obratovodja tekstilne tovarne Doctor in drug; 35letni Josip Močnik, mesarski mojster; 66letni Izidor Copetti, mesarski mojster; 53letna Ivana Kmetičeva, v Braslovčah: Milko Plaskan, v Sodražici: Marija Lušinova, v Celju: 16letna Vera Mosterjeva; Marija Bučarjeva; 67letna Franciska Tavčarjeva, zasebnica, v Kozelah pri Ljubljani: Jakob Zakotnik, posestnik, v Brezicah: Ivan Radamović, višji uradnik državnih železnic v pokopu, v Moravcih v Prekmurju: 32letni Franc Kuhar, evangelijski župnik, v Zagrebu: 49letni Alfonz Verli, režiser hrvatskega narodnega gledališča v Zagrebu, v Ptuj: Adolf Jezovšek, železniški uradnik, na Hribu Sv. Jožefa pri Celju: 68letna Apolonija Veitnikova. Naše sožalje!

"Nemi zakon"

Mož in žena že trideset let ne govorita

Vzgoja otrok v nemem zakonu

Labunšte, novembra.

V Drimkolu v bližini Bitolja živita zakonca, ki že 30 let nista spregovorila med seboj niti besedice, čeprav sta dan z dnem skupaj. Ta zakon je toliko bolj čuden, ker je v njem zrastle kar sedem otrok.

V prvih letih svojega zakona sta bila Nafis in Elma srečna. Kmalu so se pa med njima začeli večni prepiri, ki so kaj kmalu postali resni in ogrožali njuno srečo. Nafis je bil precej gospodovalec in je zahteval, da mu je žena v vsem brezpogojno vdana in poslušna. Če žena zmerom in povsod ni upoštevala njegovih želj, sta se pričela. Prišla sta tako daleč, da sta mislila celo na ločitev. Tedaj se je Nafis odločil za nekaj drugega. Prisegel je prav po običaju svojih pradedov, da nikdar več ne bo s svojo ženo spregovoril besede, čeprav bo z njo ostal poročen.

Tako sta zakonca ostala skupaj in se nista več prepirala. Bil je torej volk sit in ovca cela. Sprva so žena in tudi vsi njuni znanci mislili, da bo ta ne navadni molk trajal samo nekaj dni ali tednov. Kaj kmalu so se pa prepričali, da mož resno misli in se s svojo ženo sploh ne misli več pogovarjati.

Danes sta molčeca zakonca stara že okrog pideset let. Vzgojila sta tri

hčere in štiri sinove in to brez besed. Seveda pa to ni bilo tako lahko, kakor bi si kdo mislil. Ker mož s svojo ženo nikdar ni spregovoril, je ona delala, kakor se ji je zdelo najbolj prav. S tem seveda velikokrat ni ustregla svojemu možu. Dostikrat je tega orbel jezik, da bi se z ženo spri, pa se je vselej spomnil svoje prisege in je molčal.

Posebno težko je bilo v takšnem nemem zakonu vzgajati otroke. Dokler je živel Nafisov oče, je še nekako šlo. Videč, da se njegov sin nikakor neče sprijazniti s svojo ženo, je prevzel on vlogo tolmača. Kar je hotel mož povedati ženi, je zaupal svojemu očetu in ta je njegovo željo sporočil ženi. Ko je pa stari oče umrl, je bil v hiši velik nered. Otroci niso vedeli, koga bi poslušali, in so izgubljali spoštovanje do svojih čudaških staršev.

Po smrti starega očeta je vlogo tolmača po potrebi prevzel najstarejši sin v družini. Videl je pač, da drugače ne gre. Po tem je teklo svojevrstno življenje spet dalje. Danes sta zakonca poročena že trideset let pa kljub temu še nista spregovorila besedice. Ljudje, ki ju poznajo, so prepričani, da se mož tudi pozneje ne bo otajal in bo »nemi zakon« kakor mu vsi pravijo, trajal še dalje.

Škoti niso največji skopuhi

London, novembra.

Neki angleški list je hotel za vsako ceno ugotoviti, ali so škoti res zaslužili po vsem svetu znano ime skopuhov. Pomagali so si s pomočjo natakarnjev po vseh večjih hotelih in gostil-

ni duh genijev, duh velikih Francozov, ki ga ni moči pokopati.

Naj navedemo samo nekatere, ki so našli zadnji dom na Père-Lachaise. Tu počivata velika Francoza Molière (1622—1673) in La Fontaine (1621 do 1695). Tu sta pokopana dva velika skladatelja: Italijan Rossini (1792 do

Poljska konjenica se zdaj udeležuje v Egiptu.

nah v Evropi, ki so jim morali dati zanesljive podatke o darežljivosti posameznih narodov.

Ugotovili so, da škoti svojega slabega slovesa nikakor niso zaslužili, ker je na svetu še mnogo narodov, ki so veliko bolj skopji kakor oni. Prvi, ki jih prekašajo, so njihovi bližnji sosedi Irci. Ti dajejo zelo malo napitnine, včasih celo popolnoma pozabijo nanjo. Včasih so škoti celo radodarnost od samih Angležev, česar bi človek nikdar ne pričakoval.

Tudi Nemci, Holanđi in Francozi dajejo le malo napitnine. Italijani, Švicarji in Španci so že bolj radodarni. Veliko napitnine dajejo Jugoslovani. Poljaki in Madžari in zato jim vsi hotelski natakarji v tujini prav radi strežejo. Čehi in Slovaki so pa že bolj varčni v tem pogledu. Narobe so pa Grki popolnoma podobni Ircom, ker so tudi oni precej skopi.

Seveda se pa škoti kljub tem in še mnogim drugim dokazom svojega slovesa ne bodo tako lahko rešili.

Pokopališče, na katerem počiva največ genijev

Zeneva, novembra.

Najznamenitejše pokopališče na svetu je vsekakor najstarejše pariško pokopališče Père-Lachaise, v senci starih košatih dreves. Stari nagrobni spomeniki se dotikajo vej in listja dreves; ogromne ciprese in zelenike prekrivajo grobove, tako da so skoraj nepristopni. Samo svetilke, venci in kitice svežega cvetja dokazujejo, da živi še niso pozabili mrtvih.

Toda močnejši in večji od teh veličastnih marmornatih spomenikov in dreves so spomini, na katere je tako zelo navezano znamenito francosko pokopališče. Tu je pokopana cela vrsta znamenitih genijev, o katerih govori svet še danes z največjim spoštovanjem in občudovanjem. Père-Lachaise je največji spomenik zgodovine kulturne Evrope. Père-Lachaise je pokopališče velikih mož.

Imena mrtvih, ki jih na spomenikih lahko preberemo, bodo živela dalje kakor marmorne plošče, železne ograje, venci in umetno cvetje na grobovih. Nad mrtvim mestom zmaguje nesmr-

1868) in Francoz Auber (1782—1871). V glavnem drevedu pa leži slavniti francoski pesnik Boileau (1636—1711).

Nekoliko dalje najdemo grobove slikarja Davida (1748—1825), dramatika Scriba (1791—1861), tragedije Rache- love (1820—1858), predsednika republike Faura (1841—1899), velikega državnika Thiersa (1797—1877), slavnega igralca Talma (1763—1826). Tu leži tudi eden najpristnejših Parižanov.

1868) in Francoz Auber (1782—1871).

V glavnem drevedu pa leži slavniti francoski pesnik Boileau (1636—1711).

Nekoliko dalje najdemo grobove slikarja Davida (1748—1825), dramatika Scriba (1791—1861), tragedije Rache- love (1820—1858), predsednika republike Faura (1841—1899), velikega državnika Thiersa (1797—1877), slavnega igralca Talma (1763—1826). Tu leži tudi eden najpristnejših Parižanov.

Seveda se pa škoti kljub tem in še mnogim drugim dokazom svojega slovesa ne bodo tako lahko rešili.

Seveda se pa škoti kljub tem in še mnogim drugim dokazom svojega slovesa ne bodo tako lahko rešili.

Seveda se pa škoti kljub tem in še mnogim drugim dokazom svojega slovesa ne bodo tako lahko rešili.

Seveda se pa škoti kljub tem in še mnogim drugim dokazom svojega slovesa ne bodo tako lahko rešili.

Seveda se pa škoti kljub tem in še mnogim drugim dokazom svojega slovesa ne bodo tako lahko rešili.

Seveda se pa škoti kljub tem in še mnogim drugim dokazom svojega slovesa ne bodo tako lahko rešili.

Seveda se pa škoti kljub tem in še mnogim drugim dokazom svojega slovesa ne bodo tako lahko rešili.

Seveda se pa škoti kljub tem in še mnogim drugim dokazom svojega slovesa ne bodo tako lahko rešili.

Seveda se pa škoti kljub tem in še mnogim drugim dokazom svojega slovesa ne bodo tako lahko rešili.

Seveda se pa škoti kljub tem in še mnogim drugim dokazom svojega slovesa ne bodo tako lahko rešili.

Seveda se pa škoti kljub tem in še mnogim drugim dokazom svojega slovesa ne bodo tako lahko rešili.

Seveda se pa škoti kljub tem in še mnogim drugim dokazom svojega slovesa ne bodo tako lahko rešili.

Seveda se pa škoti kljub tem in še mnogim drugim dokazom svojega slovesa ne bodo tako lahko rešili.

Seveda se pa škoti kljub tem in še mnogim drugim dokazom svojega slovesa ne bodo tako lahko rešili.

Seveda se pa škoti kljub tem in še mnogim drugim dokazom svojega slovesa ne bodo tako lahko rešili.

Seveda se pa škoti kljub tem in še mnogim drugim dokazom svojega slovesa ne bodo tako lahko rešili.

Seveda se pa škoti kljub tem in še mnogim drugim dokazom svojega slovesa ne bodo tako lahko rešili.

Seveda se pa škoti kljub tem in še mnogim drugim dokazom svojega slovesa ne bodo tako lahko rešili.

Seveda se pa škoti kljub tem in še mnogim drugim dokazom svojega slovesa ne bodo tako lahko rešili.

Tudi v Palestini so si uredili zaklonišča proti letalskim napadom. Na sliki vidimo grškokatoliške menihe in avstralske vojake v zaklonišču samostana Ghaza v Palestini.

Honoré de Balzac (1799—1850); poleg njega sta pokopana Musset (1810 do 1857) in Beaumarchais (1732—1799).

Père-Lachaise je bil tudi zadnje zatočišče tujim mrtvim velikanom. Dva največjih sta komponist Chopin (1809 do 1849), pisatelj Börne (1786—1837) tuji in mnogi drugi geniji.

Nagrobni spomeniki Père-Lachaise so polni poezije, stihov in filozofskih rekov.

Na Père-Lachaiseu stoji tudi kapelica, ki je posvečena ljubezni. To je grobnica Abelarda in Héloise, znamenite francoske dvojice, katerih ljubezen je bila celo močnejša od ljubezni Romea in Julije.

Skrivnosti srednjeveških zastrupljalcev

Bazel, novembra.

Med najnevarnejše zbiralske strasti spada nedvomno zbiranje starih srednjeveških prstanov s strupom. Takšni prstani so zaradi svoje redkosti navadno zelo dragi in večkrat dosežejo kar bajne vsote za današnji čas.

Eden izmed najlepših pa tudi najdražjih v vseh zbirkah je nedvomno zgodovinski prstan Cezarja Borgie. Prstan je zlat in ima pečat z napisom Borgia, po njem je pa majhna odprtina, v kateri je imel Cezar Borgia zmerom pripravljen strup za svoje sovražnike. Ta odprtina je bila spretno pokrita s ploščico, katero je poznavelec lahko odpiral in zapiral. Cezarju Borgiju je bilo treba samo pritisniti s prstom nanjo in že je pogubonosna tekočina stekla iz odprtine v kozarec vina, ki ga je pripravil za svojega sovražnika.

Drugo najzanimivejšo pripravo za zahrbtno zastrupljanje je imel papež Aleksander VI. Ta je imel poseben ključ, ki je odklepal eno izmed njegovih knjižnih omar. Če je hotel Aleksander VI. svojega povabljenega sovražnika za zmerom spraviti iz sveta, je za hip odšel in ga prijazno povabil,

naj si med tem ogleda njegovo razkošno knjižno omaro. Dal mu je tudi ključ, s katerim si je lahko omaro sam odklenil.

Ta smrtonosni ključ je bil seveda votel in tako napravljen, da se je v trenutku, ko ga je človek vtaknil v ključavnico, sprožila na njem majhna, skoro nevidna igla in se zapičila v roko tistega, ki ga je imel v roki. Po igli je pritekel iz odprtine smrtonosen strup in se prelil v nesrečnežovo kri, se preden je ta sploh opazil, da se mu je igla zapičila v roko.

Kakor že rečeno je zbiranje takšnih zgodovinskih prstanov in drugih priprav za zastrupljanje zelo nevarno, ker je lahko v sicer prazni odprtini, še kakšen ostanek nekdanjega strupa. Tudi razna zarjavela sprožilna peresa so za zastrupljanje zelo nevarna.

Izjava ljubezni po radiu

Newyork, novembra.

Pred letom dni sta se v Newyorku spoznala gospodična Evelina Botwelova in Bill Holt. Bill je bil mlademu dekletu všeč, pa tudi ona je bila Billu silno simpatična. Mladenci je pa imel eno veliko napako. Bil je silno bojazljiv, tako da si mlademu dekletu nikakor ni upal razodeti svoje ljubezni, čeprav bi to bil storil zelo rad. Ko je dekle videlo, kako bojazljiv je, se je namerila, da ga bo pozabila. In je v ta namen odpotovala v Filadelfijo, da bi tam nadaljevala svoj medicinski študij.

Ko je Bill izvedel za njen odhod, je bil silno razočaran in žalosten; sprevidel je, da je napravil veliko, skoraj nepopravljivo napako, ker dekletu ni povedal, da jo ljubi. Ker ni vedel njenega novega naslova v Filadelfiji, je stal pred zagonetko, kako naj dekletu sporoči, da jo ljubi in jo hoče vzeti za svojo ženo. Tedaj je Bill zbral vso svojo hrabrost in uporabil za svojega ljubezenskega posrednika radio. Nekega dne so poslušalci radia po vsej Ameriki lahko slišali glas, ki je govoril:

»Gospodično Evelino iz Cikaga prosim, da se ne poroči z nikomer drugim kakor z Billom, ki jo edini resnično ljubi in jo hoče vzeti za ženo.«

Zenitvena ponudba preko radia je imela uspeh. Evelina, ki Billa še zdaleč ni bila pozabila, mu je takoj poslala obvestilo, seveda spet po radiu, da sprejme njegovo ponudbo, ker ga že dolgo ljubi.

Te dni sta se oba, Evelina in Bill, srečno našla v Newyorku, kjer bosta v bližnjih dneh praznovala poroko. Da ni na svetu radia, bi se sreča dveh ljudi morda za zmerom razblinila.

Ce se prašiča polasti domotožje

Bazel, novembra.

Prašičem navadno ne pripisujemo prav nobenih dobrih lastnosti. Vendar jim delamo s tem veliko krivico. Ugotovili so namreč, da so prašiči prav tako zmogni služiti človeku kakor na primer pes. Seveda takšnega prašiča ne bi smeli pitati z vsemi mogočimi dobrotami, ker se potem preveč zredi in poleni. Na tem mestu smo zbrali nekaj primerov takšnih pametnih prašičkov.

Neki kmet je prodal svojega mladega prašiča v 24 kilometrov oddaljeno vas. Lahko si mislite, kako se je začudil, ko je drugo jutro pogledal v hlev in našel tam svojega prašiča. Čeprav ga je njegov novi lastnik 24 kilometrov daleč odpeljal z vozom, je ponoči ušel iz novega hleva in prišel k svojemu staremu gospodarju. Takšnih primerov so ugotovili še več in s tem dokazali, da čutilo prašiči prav tako domotožje kakor druge živali, ki jim pripisujemo vse mogoče razumevanje.

Med drugim pripisujejo prašičem celo iste lastnosti kakor psom. Za dokaz lahko povemo, da je v resnici neki gozdar uporabil svojega prašiča za »lovskega psa«. Vsa sosesčina je poznala tega prašiča in njegovo nenavadno lastnost. Njegov lastnik bi bil dobil mnogo denarja, če bi ga bil hotel prodati; ali od svojega pametnega prašiča se ni hotel ločiti.

Znano je, da so v prejšnjih časih prašiča često uporabljali tudi za »prežno živino«. Prav tako je neki prašič »pasel« ovce kakor kakšen ovčarski pes. V vseh teh neštevilnih primerih se je pa izkazal prašič za veliko bolj inteligentnega, kakor ljudje v resnici mislijo.

Na planetu Veneri ni živih bitij

Newyork, novembra.

Profesor univerze v Novem Jerseyu dr. Rupert Welt, je pred kratkim na podlagi dolgotrajnega raziskovanja ozračja Venere objavil svoje zaključke.

Po profesorjevem mnenju na planetu Veneri iz več vzrokov ne more biti živih bitij. Prva ovira za življenjski obstoj živih bitij na Veneri je večna megla, ki vladá na njej. Ta megla je polna nekih strupenih plinov, zaradi katerih ne bi mogli živeti niti bacili, kaj šele živali ali ljudje. Ta plin, ki tako pogubonosno vpliva na vsako živo bitje, uporabljajo navadno za dezinfekcijo v zavodih.

Petelin s tremi nogami

Petrograd, novembra.

Petrogradsko društvo gojiteljev ptic je pred nedavnim imelo veliko razstavo. Na njej je razstavljalo okrog 35 razstavjalcev.

Razstava je bila najbolj zanimiva zaradi petelina s tremi nogami, ki ga je razstavjal Cveto Cvejanov iz Petrograda. Razstava je bila odprta samo tri dni in je bila zmerom dobro obiskana.

Angleška kraljica Elizabeta pogosto obiskuje vojne ranjence. Na sliki vidimo kraljico med ranjenimi letalci. Za vsakega izmed njih najde prijazno besedo in ljubezniv nasmešek.

PREPIR

Napisal E. Ruszka-Banyay

Vsa komedija se je prav za prav začela z nesmiselnim preprirom. Nastala je pa zaradi klobuka, ki ga je hotela Risetta po vsaki ceni kupiti, medtem ko ga je njen prijatelj, slikar, ki je koteliral z uspehom, odločno odklanjal. Gabor je bil izredno nadarjen, toda zelo siromašen mlad mož; njegovi zaslužki so včasih zadostovali za barve, platno in kruh, včasih pa tudi ne. Risetta je bila morebiti še bolj siromašna kakor njen prijatelj, če ne zastopamo mnenja, da je le-pota bogastvu enakovredna.

Dekle je Gaborju izpolnjevalo važno vlogo modela, možu utiralo pot, razen tega je bila pa tudi njegov hišni zmaj: neomejena gospodarka njegovih skromnih materialnih dobrin in v urah počitka zvesta, vdana, zaljubljena žena. Plemenito izoblikovan model s svojo globoko ljubeznijo v mladom srečju, kljub temu pa razdražljiva kakor tiger — takšna je bila mala Risetta.

Pogosto je razdražila mirnega Gaborja, kadar sta bila o kakšni stvari različnega mnenja in je samozvestno izjavila:

»Rajši poskrbi, da se povzpneš. Rada bi vedela, kaj bi počel brez mene?.. Kje bi bile tvoje slavne slike in kje bi bil tudi ti sam, dragi prijatelj? Ne pozabi tega. Bolje je, da molčiš...«

Tako sta živela, včasih v prepriro, vendar pa kljub temu na svoj način srečna; nesrečna zadeva s klobukom je pa na lepem prinesla nemir v njuno življenje. Kako tudi ne, ko je bilo pa potrebno šestnajst pengö stal. Vrag naj vzame to zmerom se spreminjajočo modo!

Zgodba se je najprej začela s tim čebljanjem, z dobrikanjem, ki je za žensko značilno. Sedela sta v napol temnem ateljeju, na divanu, narajenem iz starih čimic. Risetta je ljubeznivo božala šestmasto slikarjevo brado.

»Kajne, samo prestrašiti si me hotel? Saj ne moreš prenesti, da bi tvoja dobra, mala prijateljica hodila okrog v lanskem klobuku.«

»O pač, to lahko in tudi bom prenesel, kajti denarja nimam.«

»Ti torej hočeš, da se pri letošnjem kraljevem nagajanju pokažem poleg tebe v tistem lanskem izmečku? Vidiš, na to nisi pomislil. Razstavil si me v umetniški hiši in zdaj naj me vidijo v staromodnem klobuku?.. Br., Torej, ali nimam prav?«

»Na tretjerazrednem sedežu se ne oblačijo po zadnji modi...«

Pri teh besedah se je v Riseti zbudila divja zver. Ostro je zvenel njen glas, ko je rekla:

»Ali si blazen? Med druhal me boš peljal?«

In takoj, kakor na povelje, so ji solze zalile oči.

»Motiš se, draga moja,« ji je mož mirno odgovoril. »Večina tistega občinstva je najmanj tako spodobna kakor tisti ljudje, ki si nanje tako ponosna. Ti so kratko in malo siromašnejši, to je razlika... Siromašni so kakor midva sama...«

Dekle je poskočilo:

»To ni res! Ti hočeš samo varčevati, in sicer pri meni, ki sem človeka napravila iz tebe. Veš kaj, to je nesramno... Tudi ti nisi nikakšen umetnik, temveč si ničvreden malomeščan! Ne trpi me več... sovražim te!«

To je bilo preveč. Gabor ni mogel tega izbruh mirno prenesti. Zgrabil je dekletovo mahajočo roko.

»Dovolj! Drug drugega sta prebadala z žgočimi pogledi. Močev stisk je bil čezdalje močnejši. Risetta je začela slikarja praskati s svojimi negovanimi nohti, kjer ga je le mogla doseči in je cepetala s svojimi malimi nožicami. Pri nenadnem odločnem obratu se je njena tenka svilena obleka pretrgala...«

»Nesramnež...«

»Molči! Ob pamet si, Risetta...«

»Nesramnež...«

Še pred nekaj minutami božajoča roka je moža osorno sunila od sebe, pri čemer je padla neka vaza na tla in se razletela v tisoč kosčkov. V trenutku je bilo po miru, po površnem redu v sobi. Zdelo se je, kakor da bi bili vsi peklenški spuščeni v kraljestvo nežno se smehljajočega portreta.

Ko se je Risetta nekoliko opomogla, se je že sivilo jutro. Kmalu je postalo svetlo — strahopeten sončni žarek je strme počival na steklenih črepinah.

»Kaj se je zgodilo? Ali je strela udarila? Ali je bil potres?« je premišljevalo dekle začudeno. »Ah, saj res... sinoči... zaradi bedastega klobuka... Kje je neki Gabor? Doslej se še ni bilo nikoli pripetilo, da se ponoči po prepriro ne bi vrnil domov, Moj Bog!«

Skočila je z divana. Roka jo je bolela. Kaj zato.

»Gabor!« je zaklicala. »Gaborček, kje si? Ljubim te. Gabor... Moj ljubi Gabi...« Morala ga je najti in privedi

Francoske bolničarke so zastupile sedem bolnikov

Strahoviti občutki živega mrtveca

Pariz, novembra.

V neki francoski bolnišnici nedaleč od Pariza se je pred nedavnim zgodil strašen zločin. Bolnišnica, ki ima že leta in leta najboljši glas in se je v njej zdravilo zmerom veliko število bolnikov, je zaradi vojne zašla na kriv pot in v njej so dobile neomejeno oblast bolničarke.

Zaradi vojne z Nemčijo je bil vpoklican šef-zdravnik te bolnišnice Jean Tresquet. Njegovo mesto je prevzel neki vojaški zdravnik, ki mu pa razmere v bolnišnici niso bile dovolj znane in je vso skrb prepustil bolnišničnim sestram. Te so delale, kakor so vedele in znale. Ko so začele padati na Pariz prve nemške bombe, so se tudi bolniške sestre te bolnišnice odločile, da bodo bolnišnico evakuirale z vsemi bolniki vred in odšle v južno Francijo. Seveda to ni bilo tako lahko.

Že takoj čez nekaj dni so sestre bolnike spravile v avtomobile in zapustile z njimi vred bolnišnico. V njej ni ostalo nič drugega ko sedem mrtvecev, katere bi moral stalni bolniški grobar takoj drugo jutro pokopati.

Tisto noč pa grobar nikakor ni mogel zaspati. Neprestano je moral misliti na mrtvece, ki jih mora pokopati. Ker je bil v svojem življenju pokopal že nešteto ljudi, se mu je to silno

čudno zdelo. Vstal je iz postelje in se odločil, da bo kljub pozni uri, bilo je okrog polnoči, odšel v bolniško mrtvašnico in pogledal po mrtličih.

Prišel je v mrtvašnico in prižgal luč. Takoj se mu je zazdelo, da sliši v eni izmed krst praskanje in se njen pokrov narahlo dviga. Ti zvoki so potem spet prenehali, čez nekaj minut so se pa spet ponovili. Grobarja se je polotil neznan strah. Najrajši bi bil zbežal iz mrtvašnice. Toda obvladal se je in si skušal dopovedati, da ga vara domišljija. Skopil je h krsti, vzela dieto in previdno dvignil pokrov. Tedaj se mu je nudil edinstven prizor, ki bi vsakega količjak strahopetnega človeka takoj prisilil k begu. Mrtvec v krsti je ležal z odprtimi očmi in strahno spčenenim obrazom. Kolena in komolce je pa imel upognjene, kakor da bi bil z njimi poskušil odriniti pokrov krste. Grobar je v mrtliču takoj spoznal bolnika Filipa la Brinna, ki ga je v bolnišnici vsakdo poznal pod imenom Filip. »Mrtvec« ni mogel govoriti. Skušal je vstati, pa se mu ni posrečilo. Tedaj se je tudi grobar že zbral, ga dvignil in ga odnesel v bolniško posteljo.

Ko so drugi dan pregledali ostalih šest mrtvecev, so večino izmed njih našli v drugačni legi, kakor so jih

bili položili v krsto, znak, da so se v njej prebudili in se potem zadušili.

Ko so napravili v bolnišnici preiskavo, so ugotovili, da so vseh sedem bolnikov zastupile sestre same, ker so bili tako hudo bolni, da bi jih ne mogle evakuirati. Filip sam je pozneje povedal, da sta prejšnji dan prišli v sobo, v kateri je ležal s svojimi tovariši, dve sestri in sta jim z izgovorom, da jih krepčajo za dolgo pot, ki jih čaka, dale injekcije. Takoj nato je omedlel in se mu je zdelo, ko da bi se pogreznil v globoko jamo. Prebudil se je šele v mrtvašnici, kjer je skušal s trkanjem priklicati koga na pomoč. Da ni bilo grobarja, bi se bil tudi on prav gotovo zadušil kakor njegovi tovariši.

Bolniške sestre so sicer nekaj časa tajile, pozneje so pa priznale, da so dale bolnikom injekcijo morfija, ker so bili tako hudo bolni, da bi jih ne mogle evakuirati. Ker tako niso bili več daleč od smrti, so jim s tem po njihovem mnenju samo skrajšale muke.

Dogodek je po vsem Parizu zbudil veliko ogorčenje. Posebno zdravniški krogi so v precej neprijetnem položaju. Filipa zdaj z vsemi sredstvi zdravijo, vendar je za njegovo življenje prav malo upanja, ker je nesrečen poleg svoje že tako hude boleznii moral premagati še hud strup.

Evropa pred 30 milijoni let

Bazel, novembra.

Profesor Weigelt, znani paleontolog, je na podlagi raznih znanstvenih dognanj dokazal, da je imela Evropa pred 30 milijoni let takšno podnebje, kakršnega imajo danes pokrajine ob ekvatorju. Takrat je imela Evropa dolge deževne dobe, ki jim je sledila dolga suša. Na njej so živeli velikanški metulji, bube in veliki zmaji; zemlja je bila večji del leta pokrita z velikimi močvirji.

Za močvirjem je nastopila doba suše. Takrat so se vse živali dobesedno posušile; vse življenje je prenehalo. Nastopile so velikanske katastrofe, ki so izpremenile oblike današnje Evrope. Znanstveniki so trdno prepričani, da je bila Evropa pred temi katastrofami povezana z Ameriko s precej širokim pasom suhe zemlje. Narobe pa Avstralija in Afrika nista bili z njo v zvezi.

Ali žive na luni leteči zmaji?

Newyork, novembra.

Z velikanskim teleskopom so učenjaki skoro leto dni opazovali zvezde, posebno pa še luno, za katero bi končno že radi vedeli, ali žive na njej kakšna živa bitja ali ne. Ta teleskop omogočuje, da se na luni vidi vsak predmet, ki je velik vsaj devet metrov. Ameriški astronom Pickering je na podlagi tega dolgega raziskovanja povedal o luni tole:

Na površini lune so s pomočjo tega velikanskega teleskopa videli neka čudna velika bitja, ki se zde podobna tistim predpotopnim zmajem, ki so pred milijoni let živeli tudi na naši zemlji. Ta bitja letajo in so na pogled strahovita.

Ce je torej to dognanje kolikor toliko resnično, luna le ni tako zapuščena, kakor prebivalci naše zemlje na splošno mislijo, in se bo morda kdaj preobrazila v prav takšno telo, kakršno je naša zemlja.

Imena umrlih mož v rastlinstvu

Bazel, novembra.

Mnoga imena, ki jih danes uporabljamo, bodisi v politiki, gospodarstvu, vrtnarstvu ali drugih panogah, so bila nekoč lastna imena živčih oseb. Mi se tega niti ne zavedamo, da je recimo nekoč živel na Francoskem zdravnik z imenom Nicot, po katerem danes

domov... Hitro se je umila, se oblekla in dala klobuk na glavo... Nič ne de, čeprav je bil staromodni, samo hitro, hitro...

Kakor blazna je dirjala po ulicah. Po vrsti je preiskala vse umetniške krčme, kjer je upala, da bo našla slikarja. Toda povsod je naletela na isti odgovor:

»Gospoda Timona že več dni nismo videli. Kam je torej izginil? Strašno. Pobiti bi morali vsako žensko, ki s svojimi nesmiselnimi zahtevami požene sposobnega moža v pogubo, je zabičevalo dekle samo sebi.

Risetta je že komaj stala na nogah. Prišla je na zelo prometno trg. Avtomobili so dirjali pred njo, ljudje so se zaletavali drug v drugega na ozkem hodniku — vsega tega ni videla. Iskala je enega edinega. Na lepem je začutila omotico, vse se je zavrtelo okrog nje, hiše, tramvaji, izložbe trgovin, milijon neznanh klobukov je frčalo, plesalo in se režeče vrtilo

splošno imenujejo nikotin. Takšnih imen je še nešteto; na tem mestu vam bomo našli samo nekaj najbolj znanih.

Giljotino, to strahovito pripravo, ki je za časa francoske revolucije odsekala nešteto glav, danes vsakdo pozna. Malokdo pa ve, da ji je dal ime njen iznajditelj, zdravnik Guillotin. Vsi vemo, kaj je mandsarda; ime ji je pa dal znameniti francoski stavbenik Mansard. Nihče si ne bi mislil, da v besedi bojkož živi ime nekdanjega upravnika velikega posestva Boycotta.

Beseda silhueta se mora zahvaliti za svoj obstoj francoskemu finančnemu ministru Silhouette, ki se je proslavil po svojih varčevalnih ukrepih.

Posebno dosti je imen, ki jih uporabljamo v vrtnarstvu. Georgina na primer ima svoje ime po petrograjskem naravoslovcu Georgiju, dalje po švedskem botaniku Dahlu. Fukijske imajo svoje ime po Fuchsu, nemškemu vrtnarju v 16. stoletju. Kamelije se

VRHNIČANI!

Predno se odločite za nakup pripomočkov za gospodinjstvo, obrt, živinorejo, toletnih in higienskih potrebščin, termoforov, zdravilnih zelišč, obvez, vate, ribjega olja, fotomateriala itd. ter daril za Miklavža-Bažjo ali druge prilike, si oglejte zalogo drogerije

Mirko Verbič - Vrhnika

Kjer boste solidno in strokovno postreženi!

imenujejo po očetu jezuitu Camelliju, ki je rastlino prinesel iz Japonske. Begonije in magnolije imajo svoje ime po francoskima botanikoma Begonu in Magnolu.

Vaša postava izdaja vaš značaj

Bazel, novembra.

Ljudje, ki so si v svesti, da lahko berejo človekov značaj po njegovem obrazu, so pogosto v hudi zmoti. Bolj ko obraz in govorica namreč izdajata človekov značaj njegova postava in giba njegovih rok.

Pomislite samo, da so dandanes ljudje že tako prefinjeni z obrazno mimiko in se znajo do takšne popolnosti obvladati, da imajo prav takrat, ko so ljudje najbolj jezni, najprijaznejši obraz. Torej se po takšnem izumetničenem obrazu ne da posneti človekov značaj. Bolj naravni so brez dvoma njegovi gibi.

Glede na gibe rok vam na tem mestu dajemo nekaj glavnih primerov,

pred njenimi očmi in — o gorje... zdaj je tudi zemlja zarežala pred njenimi nogami in padla je v globino... Vse okrog nje se je etemnilo...

Neki stražnik je hitro pritekel k njej, mimo idoč so se drenjali okrog omrtvelega telesa, reševalci so bili kmalu na mestu. Mlad zdravnik je odpel Risetino obleko in pritisnil etoskopa na njeno prsi. Za trenutek je zavladala globoka tišina, potlej je zdravnik dejal:

»Nič hudega, samo omedlevica...«

»Ali naj jo peljemo v bolnišnico?«

»Ni potrebno. Mirne duše jo lahko prepeljemo na njeno stanovanje.«

Medtem je pa slikar mirne duše spal na improviziranem ležišču v hišnem pomolu, kamor se je bil zatekel v prvem navalu jeze. Pravkar je sanjal o tem, kakšna darila bo Riseti nakupil, če se bodo uresničili njegovi upi. In v spanju se je nasmešnil...

ZRČALO naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Brutalno izkoriščanje

V ljubljanskem predmestju živita zakonca, ki imata svojo hišo in oba precej dobro zaslužita. Pri njiu živi tudi neko 22letno dekle, že šest let sirota brez staršev. Dekle, ki ji je gospodar stric, je moralo od jutra do večera trdno delati, brez vsakega, še tako skromnega plačila. Za hrano je pa dobivala črno kavo in kos kruha.

Zdaj je dobila službo v neki tovarni. Toda njene razmere se niso prav nič zboljšale, celo poslabšale. Ko je v petek plačlil dan, mora prinesiti še neodprt ovoj z denarjem domov, in Bog ne daj, da bi manjkal kakšen dinar. Zato pa dobi prenočišče, toda nikoli kakšne prave hrane. Od naporega dela je že vsa izčrpana in onemogla. Ne upa si nikamor, še manj pa, da bi si kje drugje iskala zatočišče, ker ji stric kar venomer grozi.

Vprašam vas, ali ni to ubogo dekle vredno usmiljenja, saj delajo z njo slabše, kakor so včasih delali s sužnj? Zakoncema naj bi bilo to v svabilo, če ne se bomo mi sosed! s pravico potegnili za ubogo dekle! I. K.

Pojasnilo

Ze večkrat sem čital v časopisih, kako se nekateri ljudje pritožujejo zaradi skrajšanih filmskih predstav ob 4. uri popoldne. Navesti vam hočem pravi vzrok, zakaj so prav te predstave skrajšane.

Dijaki srednjih šol smejo obiskovati samo filmske predstave ob 4. uri popoldne. Zato ni nič čudnega, če pri takšnih predstavah kinopodjetniki mnogo izpuste, ker jim je to dovolilo vodstvo srednjih šol, ki nadzira filme, ki jih predvajajo ob štirih.

Da pa ljudje ne bodo več nejevoljni, imajo še mnogo drugih predstav, pri katerih bodo lahko videli cel film.

Dijak.

Na naslov mestnega tlakarskega podjetja!

Ob »Zvezdi« se je pričelo velikopotezno razkopavanje in poravnavanje cest. Zgodilo se je pa, da neki večer zopar pred Matico ni stala. Bilo je kmalu po pričetku del, in avtomobilisti še niso vedeli, da pot ni uporabna. Zapore so ležale na tleh, položene čez cesto, ob Matici so se pa zbirali ljudje in opazovali zaviralne sposobnosti šoferjev, ki so razbito cesto zapazili šele v zadnjem trenutku. Sicer smo podobne nerednosti opazili tudi v Selenburgovi ulici.

S. V.

Razvada!

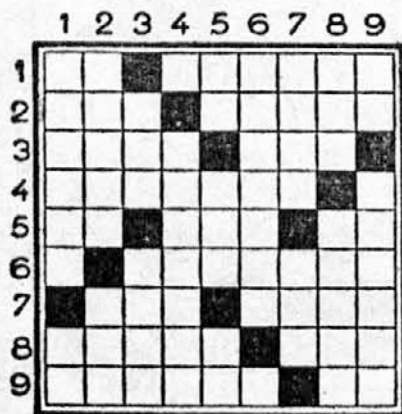
Pri mnogih ljudeh sem opazil navado, da radi pljujejo po tleh. Nihče teh razvajencev pa ne misli, kako lahko drugim škoduje. Ze v osnovni šoli uče: pljuvati moraš v žepno rutico, da ne ogrožaja zdravja drugih. Tega bi se morali vsi tisti, ki pljujejo, posebno zapomniti! Škoduješ pa lahko tudi drugače.

Nedavno sem spremljal nekega pohajbenca, ki si pri hoji pomaga s palico. Nenadno mu zdrči, odpove mu opora in pade. Vzrok seveda nesrečni izmeček! K sreči se mu ni nič zgodilo, lahko pa bi se mu kaj hujšega pripetilo. Kdo bi potem plačal zdravljenje, bolečine in drugo? Težko se je sicer te razvade odvaditi, žal, šele nesreča izmodri človeka!

X.

UGANKE?

KRIZANKA

Pomen besed:

Vodoravno: 1. političen pojm; zemeljska tvorba. 2. neobut; reka na Francoskem. 3. rima; izumrla novozelandska ptica. 4. mesto na Albanskem. 5. veznik; vodna naprava; kemijski znak za helij. 6. ljudski voditelj (Grško). 7. mesto na Bolgarskem; zaimek. 8. nepošteno delo; mineral (gagat). 9. mesto v vrdarski banovini; egiptsko božanstvo.

Navpično: 1. oblega; enaka soglasnika. 2. banovinska mejna reka; stevnik. 3. kratica za Sibirijo; mesto na Albanskem. 4. ti krajša življenje. 5. inicijalki slovenskega pesnika; oblika pomožnega glagola biti; vzdik. 6. turški post. 7. zlitina; log. 8. zaimek; grški pesnik (9. stoletje pred Kr.). 9. kemijski znak za neon; tekovanje jadrnic.

RAČUN

PORM × MST

VTGP

MSKKM

OGPSP

KKSZVP

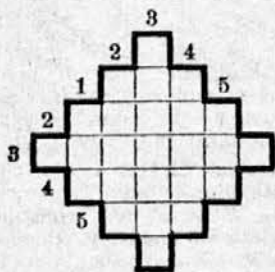
Mesto črk vstavi številke. Iste črke so tudi iste številke.

SKRIT PREGOVOR

Kdorkoli — Korica — Homer — di-rekeja — prispedoba — veselica — Kolumb — mikado — Bizane — politika — Hoče — Honolulu.

Vzemi iz vsake besede dve zaporedni črki, da dobiš znan pregovor.

ČAROBEN LIK

Pomen besed, navpično in vodoravno:

1. kača. 2. ptica. 3. reka na Grškem. 4. duh. 5. uradna oseba.

POSETNIKA

DINKO URAN

ŠTIP

Kaj je ta oseba?

ENACBA

$$(a-b) + (c-d) + (e-f) = x$$

a = gora v Jugoslaviji

b = naš otok

c = lovec

d = šiba, nadloga

e = cunja

f = veznik

x = mesto na Albanskem

Rešitve ugank iz prejšnje številke

REŠITEV KRIZANKA

Vodoravno, po vrsti: 1. kd. katoda. 2. rin, sodar. 3. anam, ren. 4. samobor. 5. ir, lan. 6. n. postava. 7. kit, oral. 8. polom ano. 9. slavec, am.

Rešitev čarobnega lika: 1. časopis, 2. sokol, 3. vokaliv, 4. potok, 5. slikat.

Rešitev stopnic: 1. k, 2. kr, 3. krt, 4. trak, 5. karta, 6. raketa.

Rešitev zlogovnice: 1. koliko, 2. Lipari, 3. Korica.

Rešitev posetnice: naravoslovec.

REŠITEV OBRATNICE

Roza, Olib, klas, alkar, Burik, osel, klima, obras, urad, Minka, istra, vrata, Argo, — Roka roko univa.

Ali so starši lahko tovariši svojih otrok?

»Starši morajo biti tovariši svojih otrok.« to je današnje moderno geslo. V resnici se le redkokdaj izkaže, da je srečno. V mnogih primerih postanejo starši tovariši svojih otrok samo v toliko, da lahko otroci izrabljajo svojo trmoglavost in zahtevnost do staršev, ki se jim zde slabotni. Kaj je temu vzrok?

Vsaka vzgoja mora temeljiti na zaupanju. Temelj pravih tovariških odnosov med starši in otroki more biti samo zaupanje — otrok pa samo tistega počasti s svojim zaupanjem, ki ga ima za močnejšega in odločnejšega od sebe.

Dokler je otrok še majhen, gleda z brezskrbnim zaupanjem v svoje starše, ker ne pozna bitja, ki bi bilo močnejše od njih. Starši mu pomagajo z nasvetom, tolažbo in s pomočjo v njegovih drobnih življenjskih skrbih. Za otroka so starši pogosto dobre vite ali palčki iz pravljic, ki mu uresničijo lahko vse želje. Ko otrok nekoliko odraste, se počasi odvadi, da bi svojim staršem zaupal vse svoje težave in vsa svoja drobna veselja; tako starši čedalje manj vedo, kaj se dogaja v njihovih dušicah. In kako žalostno se sliši, če se iz otroških ust izvije vzdihljaj: »Oh, tega ne morem povedati mami, ne bi me razumela!« ali pa »Boljše je, če oče ne izve za to, bilo bi mi neprijetno!« Koliko osamljenosti in potrtosti že v tako mladih letih!

Vzrok tej odtujenosti je navadno v tem, da se starši ne morejo sprijazniti z miselnostjo, da je vsak otrok majhen, samostojen človek, ki mora živeti svoje, ne pa njihovo življenje. In če si to še tako želimo, ne

Važno je, da zobe temeljito očistimo ne samo zjutraj, ampak tudi vsak večer, predno gremo spat.

Chlorodont
zobna pasta

moremo oblikovati svojih otrok tako, da bodo nam podobni; v tem pogledu ne smemo biti prav nič vsiljivi in nestrpni. Otroci niso na svetu zato, da nas oškodujejo za tisto, za kar nas je morda življenje prikrajšalo. Če pri zelo majhnem otroku moramo ceniti njegovo lastno prizadevanje, da s svojimi lastnimi močmi, samostojno doseže nekaj, kar si je ravno zadal za cilj; pa tudi pozneje ne smemo videti v otrokovem prizadevanju za osamosvojitve zlobe in trdoglavosti, če so pola in načini drugačni, kakor bi jih mi radi videli. To kajpak spet ne pomeni, da bi otroci lahko počeli, kar bi se jim zdelo. Narobe: otrok zdrave miselnosti, pravilno vzgojen, instinktivno išče zaslombe pri odraslih in se rad prilagodi njihovim mirnim in odločnim zapovedim. Zaupanja ne dosežemo z nasiljem, najdemo ga pa samo v domovih, kjer otrok čuti, da bo našel v svojih starših zmerom razumnega prijatelja in pomagača.

Tudi pri vzgoji velja staro pravilo, da zaupanje dosežemo samo z zaupanjem. To morajo vedeti tudi starši, ko žele, da bi med svojimi otroki in seboj zgradili most tovarištva. Vendar nikar ne mislite, da boste to dosegli, če se boste spustili na duševno raven otrok, če jim boste hoteli biti njihovi dejanski tovariši, oponašajoč njihovo govorico, zblajajoč otročje dovtilje, posnemajoč otroke. Otroci bodo kmalu ugotovili, da ste smešni — in konec bo vaše avtoritete. Starši morajo želeli, da se razvije med njimi in njihovimi otroki intimno, pravo prijateljstvo.

Roditelji morajo pokazati svoje zaupanje do otrok s tem, da upoštevajo tudi mnenje otrok v zadevah, ki so mar vsej družini. Dajte v kakšni resni debati med odraslimi besedo tudi svojemu doraščajočemu sinu! Priznajte pred zreliimi, doraščajočimi otroki kakšno svojo napako, če spoznate, da so jo ti na vas odkrili. To je posebno primeren način, da zbudite v otrokih zaupanje, da ob priložnosti priznajo kakšno svojo zablodo. Narobe je pa, da pokažete otroku svojo slabost in svojo nemoč. Čeprav takšno spoznanje najprej zbudi v otrocih sočutje in usmiljenje, se pozneje izpremeni v neusmiljeno obsojanje. Zato nikoli ne iščite pri svo-

jih nedoraslih in nezrelih otrokih zavetja v težkih trenutkih! Otroci so po svoji naravi neusmiljeni in nimajo sočutja. Da se zgradi med otroki in starši odnos, poln zaupanja, je potrebno, da starši tudi kot tovariši otrok ohranijo vso avtoriteto. S.

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere

Četrtek: Krompirjeva juha, praženec. Zvečer: Mlečen riž.

Petek: Kisla repa, zabeljen fižol, rožinovi štruklji. Zvečer: Čespijev riž.

Sobota: Goveja juha, zabeljeni makaroni, solata. Zvečer: Vampi s krompirjem.

Nedelja: Golaževa juha, pražen riž, solata. Zvečer: Pražena jetra, krompirjeva solata.

Ponedeljek: Goveja juha, sladko zelje, krompir v kosih. Zvečer: Ričet.

Torek: Ohrovtova juha, pražen krompir, solata. Zvečer: Koruzni žganci, mleko.

Sreda: Prežganka, kislo zelje, krvavice. Zvečer: Mlečen sok.

Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Cvetna juha, krompirjeva potica, ohrovtova solata, kompot. Zvečer: Pražena jetra.

Petek: Krompirjeva juha, zelnate krpice, solata, kompot. Zvečer: Sirove palačinke.

Sobota: Papazjanija ali srbski lonec, jabolčni narastek. Zvečer: Rižota, solata.

Nedelja: Goveja juha z ocvrtim grahom, telečji zrezki, pražen krompir, solata, kompot. Zvečer: Nadevana pečena raca, solata.

Ponedeljek: Pljučka s krompirjem, riževi kolački. Zvečer: Segedinski golaž.

Torek: Zelenjavna juha, kislo zelje, češki emoki. Zvečer: Goveji zrezki s papriko, solata.

Sreda: Goveja juha, sladka repa, krompirjev pire, oblačena jabolka. Zvečer: Polpeti, solata.

Pojasnila:

»Papazjanija ali srbski lonec: Pol kile govedine, pol kile ovčjih prsi in pol kile svinjskega stegna zrezemo na kose. Mesu dodamo po dva kosa raznega korenja, osem majhnih čebul, tri glavice česna, 1 kilo olupljenega in na kolesca zrezanega krompirja, 4 zrezane paprike, soli in nekaj zrn popra. Vse skupaj denemo v precej velik lonec, ki ga dobro namažemo z mastjo. V lonec devljemo vrsto mesa, vrsto čebule, vrsto krompirja in vrsto zelenjave vse dotle, dokler ni lonec poln.

Letos so spet zelo v modi vezene obleke, bodisi vezene na stroj ali na roke. Takšna obleka ima kakor vsaka enkratna stvar, trajno vrednost. Lepo vezeno popoldansko obleko vidimo na gornji sliki; je iz temnomodrega volnenega krepa, izvezena s srebrnoso svetlikajočo se svilo. Vzoreček je slikovit in lahak, tako da ga bo lahko vsaka sama izvezla. S takšnim vezanjem tudi zelo poživimo staro enobarvno obleko.

Izredno elegantna in nenavadna popoldanska obleka, sestavljena iz baržuna in volnenega blaga. Baržun je temnorjav, volneno krilo pa lešnikovorjave barve. Pas je prav tako lešnikovorjav. Zelo ljubek je ovratnik, položen iz istih gub kakor krilo. Krilo je položeno okrog in okrog v enakomernih ploskih gubah. Život je popolnoma enostaven in sorazmerno dolg. Isto obleko si lahko omislamo v vinskirodeči in temnomodri barvi, v svetlejših barvah pa slikovitost ne pride tako do veljave.

Med vrste pa denemo česen in poper. Po vrhu denemo še 2 žlici masti in lonec do polovice zalijemo z mrzlo vodo, okisano s kisom. Lonec pokrijemo z belim papirjem in ga zavežemo. Papazjanijo kuhamo doma 4 do 5 ur, lahko jo pa nesemo tudi k peku v peč.

»Jabolčni narastek: 4 zdrava in velika jabolka olupimo, zrežemo in kuhamo s sladkorjem, da postanejo mehka. Z jabolki kuhamo tudi 2 v mleko namočeni žemljici in cimeti. Vse skupaj pretlačimo skozi sito, dodamo 5 rumenjakov, 5 dek presnega masla in sneg 5 beljakov. Narastek kuhamo 1 uro na pari v dobro namazani posodi. Preden postavimo narastek na mizo, ga posipamo s sladkorjem in cimetom.

»Nadevana pečena raca: Raco očistimo in nadevamo s temle nadevom: žlico presnega masla, 2 jajci, v mleku namočeno in ožeto žemljico, nekaj drobtin, 3 žlice kisle smetane in malo soli dobro zmešamo. S tem nadevom nadevamo raco lahko pečemo ali pa dušimo.

»Riževi kolački: 25 dek riža skuhamo z žlico sladkorja, soljo in vaniljo na litru mleka. 2 rumenjaka in žlico presnega masla vmešamo v riž. To zmes namažemo enakomerno po pekači in jo pustimo ohladiti. Ko se ohladi in strdi, zrežemo z obodcem za krofe kolačke. Kolačke pavaljamo v jajcu in drobtinah in jih lepo rumeno ocvremo. Se tople posipamo s sladkorjem in cimetom. Riževi kolačke lahko pripravimo tudi brez sladkorja; posebno se podajo k mesu.

Spanje je pol življenja

Od dobrega in higieničnega spanca zavisi človekovo zdravje. Če se človek ponoči v polni meri ne odpočije, ne more biti drugo jutro svež in sposoben dnevnega napora. Trajno slab spanec polagoma pride v kronično nespečnost, ki se le težko ozdravi in ima za posledico najrazličnejše bolezni.

Mnogi ljudje si sami kvarijo spanec in si tako nezavedno slabšajo zdravje. Nekateri na primer zvečer brez pomisleka jedo težke jedi in tako otežujejo želodcu delovanje. Drugi spe v premalo prezračeni sobi ali pa ne poskrbe za popolno temo. Švicarski zdravnik dr. Iselim je dal v ta namen nekaj nasvetov, ki bi se morali sleherni, ki hoče dobro spati, po njih ravnati.

Glavni pogoji za zdravo spanje so popolna tema, dober zrak in mir. Noge morajo biti zmerom tople, glava pa mrzla. Če ni po naravi tako, si moramo pač pomagati umetno. Noge ogrejemo s toplo vodo, glavo pa ohladimo z mrzlimi obkladki.

Skrbi vam ne smejo pustiti sledov na obrazu

Težke razmere na svetu naselijo v dušo nemir in skrb. Še posebno pa v dušo žen in mater, ki morajo skrbeti za svoje družine. Sleherni dan je treba priskrbeti vse potrebno, a sleherni dan naletijo pri tem na nove težkoče. Zda se povisajo cene temu živilu, zdaj drugemu; potrebna je obutev, obleka. Ni hče ne vpraša, kje bo vzela. Ni potlej čudno, da dogodki še bolj vplivajo prav na naše gospodinjke, neprestano razburjenje in skrbni na nepovoljno vplivajo na ves organizem in s tem na zunanost.

Najvidnejše znake pa skrb pušča na obrazu. Lica se nekako pobesijo, niso več tako napeta, oči obkrožijo kolobarji, v zunanjih kotičkih oči se pa pojavijo gubice. Ti pojavi so sprva seveda še neopazni, toda z neprestanimi skrbmi postajajo tudi ti sledovi bolj vidni, če takoj ne ukrenete vsega potrebnega, da se teh sledov iznebite. Nič ne zaležeta ne puder ne šminka, če so poteze na obrazu poostrene in izraz utrujen. Proti prezgodnji starosti se je treba boriti, kajti današnja žena ne sme zapustiti in zanemariti svoje zunanosti, pa naj bodo razmere kakršne koli.

Še bolj kakor gospodinjke so primorane paziti na svojo zunanost izven doma-zaposlene žene. Biti morajo mladostno sveže in gibčne, ker je v nasprotnem primeru — in to je žal resnica — zmanjšana njihova možnost zaposlitve. Življenje je že pogosto pokazalo, da ima izmed dveh žensk z istimi delovnimi sposobnostmi prednost tista, ki se ji je z nego posrečilo čim dalje ohraniti mladostno svežost in gibčnost, pred tisto, ki je predčasno ostarela in ne obrača prav nobene pozornosti na svojo zunanost.

Torej, če se vam na obrazu bere utrujenost, če vam je polt potemnela, se zavedajte, da vam bosta racionalna higiena in zmerna nega regenerirali polt in vam pripomogli, da ostanete mladi tudi v letih, ki ne predstavljajo več mladosti.

Miklavž se bliža!

Veliko izbiri lepih novih igrač, ročnih torbic, parfumerije, perila, nogavic in rokavic za dame in gospode Vam nudi po solidnih cenah trdka

Ivan Samec, Ljubljana
Mestni trg 21

Zakaj ne smemo piti vode po sadju?

Sadje in voda, kumare ali redkvice in voda! Navadno je tako, da pijemo vodo prav takrat, kadar je ne bi smeli, a v tem pogledu prednjačijo še prav posebno otroci. Sadje osvežuje, toda žal ne uteši popolnoma žeje, tako da si zaželimo po njem kozarec vode. Samo previdno! Ali niste še kot otrok tolikokrat slišali, da je zalivanje sadja z vodo zelo nezdravo? Ali mislite, da je to samo pravilica?

Zakaj se sadje in voda tako sovražita, se bodo vprašali tisti, ki trpe za žejo, kakor da niso še nikdar slišali in videli, pa še celo sami občutili hudih želodčnih bolečin, zvezanih s krči. Trebuh se napihne, ker sta želodec in tanko črevo preveč napolnjena. Zelo lahko se zgodi, da se želodčne stene preveč napno, kar ima za posledico smrtonosno vnetje trebušne mrene. Danes vemo, da je proces vrenja, ki se vrši v želodcu in črevih, zvezan z močnim razvijanjem plinov, ki vse organe močno napihne.

Sadje in druga zelenjava vsebujejo v svoji skorji večkrat veliko število bakterij, ki povzročajo vrenje. Teh bakterij včasih kljub skrbnemu čiščenju ne moremo odstraniti; tudi z lupljenjem si malo pomagamo, ker preneemo bakterije s prsti tudi na olupljeno sadje. Želodčni sok te bakterije uniči, a če ga razredčimo z vodo, ki jo po jedi popijemo, se moč želodčnega soka zmanjša.

Česa se moramo torej varovati? Bak-

terije potrebujejo za svoj proces vrenja vodo in še neko drugo snov, ki je zmožna kipevanja. Vrenja v črevih ne povzroči samo sadje, temveč tudi redkvice, presne kumare in podobno, toda samo pod pogojem, če jim dodamo vode. Zato ne smemo piti vode niti po kumarični solati. Neprijetnih posledic pa ne povzroči samo voda; pivo je še nevarnejše od vode, pa tudi jabolčnik in slatina, iz katerih se razvijajo plini.

Ne smete misliti, da je pri različnih vrstah sadja, drugače; važna je pri tem le količina sadja. Kolikor več pojedemo sadja ali navedenih vrst zelenjave, tem večja je nevarnost. V poštev pride tudi število bakterij, ki povzročajo vrenje; toda tega ne moremo nikdar ugotoviti. Če ste že popili po sadju vodo in niste občutili nobenih posledic, to še ne pomeni, da se bo vselej tako zgodilo. Takrat in še kdaj ste imeli slučajno srečo, da je bilo na sadju le malo nevarnih bakterij.

Toda enkrat nam le spodleti! Iz ne-premišljenosti in nepazljivosti smo izpili kozarec vode po sadju. Takoj smo začutili močne krče in napihovanje v prebavnih organih. Poklicali smo zdravnika, ki nam najhitreje lahko pomaga tako, da nam vtakne skozi požiralnik cev; skozi njo bodo uhajali nevarni plini. Isto lahko stori tudi bolničarka, toda pod nobenim pogojem laik, ki lahko dene cev namesto v požiralnik v sapnik in tako povzroči še večjo nesrečo.

Zakaj ženske pišejo najmanj o ženskah?

Znana angleška književnica in publicistka Ruth E. Danielova je napisala v nekem ženskem listu tale zanimivi članek, ki bo gotovo zanimal naše bralke:

»Neizpodbitna resnica je, da so pisateljice v zadnjih letih v vseh naprednih deželah sveta osvojile bralce s svojimi deli z različnimi zanimivimi temami in tako se jim je posrečilo zasedeti odlično mesto v literaturi. Danes pišejo odlične romane, resne filozofske in socialne študije, drame, potopise, dobro proučene članke iz ženske psihologije in so večkrat s svojimi književnimi uspehi resni tekmeči moškimi, ki so na področju psihologije dobili nevarnega sodelavca. Prav tako ni redek primer, da dobi književnica Nobelovo nagrado za književnost. Med prvimi književnicami, ki so dobile Nobelovo nagrado, so tudi te tri ugledne predstavnice ženske književnosti: Selma Lagerlöfova, Grazia Deleddova in Sigrid Undsetova.

Ženski pisci dajejo dobre, pogosto tudi izredne literarne proizvode največje vrednosti in najboljše koncep-

od moškega. Ženska lahko piše o sebi, svojih čustvih, notranjih doživljajih in spoznanjih o ženskah, s katerimi pride v stik in da vsemu lepo, uglašeno literarno obliko. Mirne duše naj pa prepušči moškimi, da razpravljajo o umskih problemih, kajti še zmerom drži, da je moški razumsko bitje, a ženska čustveno.

Za pisateljice ne bo nobena sramota, če bodo pisale o sebi in svojih sestrar. S tem bodo naredile veliko uslugo vsemu človeštvu, uspelo bi jim pa tudi po zaslugi te hvaležne teme uresničiti svoj davni sen in bi postale književnice velikega svetovnega slovesa, ki bi jih uvrstili med pisatelje klasike.

Tako bi lahko dosegle na književnem področju veliko več, kakor dosežejo s pisanjem o reformnem gibanju. Schopenhauerju, Marxu ali Rafaelovih slikarskih delih. Sreče moderne ženske skriva mnoge skrivnosti. Naj bi bile pisateljice tiste, ki bi odkrile moškimi vsaj eno izmed toliko ženskih skrivnosti!

Monogrami — entel — ažur
gumbnice — gumbi — plise
fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica
nasproti Uniona

Vezenje perila, predtisk ženskih
ročnih del

cije. Pa vendar pri pisateljicah nekaj ni v redu. Če izvzamemo dve, tri književnice, vse druge ne pišejo o ženski, o mnogostevilnih ženskih moralnih, socialnih in gospodarskih problemih, o skrivnostih ženske duše. One povsem zanemarjajo svoj spol in pišejo o stvarih in vprašanjih, ki nimajo nobene zveze z žensko. In kaj je temu vzrok?

Zakaj se pisateljice ne bavijo s tistimi, kar bi bilo najbolj potrebno in za kar so one najbolj poklicane? Zakaj ženske najmanj pišejo o ženskah?

Na svetu je mnogo pisateljev, ki se bavijo z različnimi zanimivimi in važnimi ženskimi problemi. Moške to tako zelo zanima, a ženske žal tako zelo malo! Današnje pisateljice prisojajo veliko važnost zgodovini, filozofiji, psihologiji, socialnim vprašanjem, a najmanj se zanimajo za ženske probleme. Zelo radi pišejo na primer o srednjem veku, zgodovini umetnosti, o renesansi, glasbi, kiparstvu, slikarstvu, torej pišejo o vsem in o vseh rečeh, ne pišejo pa samo o ženski, o sebi.

Ta čudni pojav je v resnici zelo težko pojasniti. Morda mnoge znane in nadarjene pisateljice verujejo, da bi morale postati književni velikani takega kova, kakor so Tolstoj, Bernard Shaw, Wells, Pirandello ali Sinclair. Morda se boje, da bi jih pridobljena slava zapustila, če bi se v svojih literarnih delih bavile izključno samo z ženskimi problemi?

Zenino duševno, čustveno življenje je bujnejše in veliko bolj zamotano

DAME POZOR!

Mrežice iz las dobite v frizerskem
salonu

GODINA, Sv. Petra c. 3

Izkoristite sleherni košček krzna!

Da, sleherni košček krzna moramo izkoristiti! Pa ne samo zaradi letošnje draginje — marsikatera bralka, ki je letos že kupovala krzno za svoj novi plašč ali za popravilo starega, se je lahko prepričala, kako se je krzno podražilo. Tudi kar najpreprostejše iz zaječe ali janjkove kože je za skromne razmere že kar pravo razkošje.

Na srečo je pa letošnja moda takšna, da ne trpi preobilnega okrasja s krznom. Letošnja moda ne trpi z lisicami preobloženega plašča, temveč le plašče preprostih črt, s skromnim krznenim okrasjem. Zato pa pogosto lahko porabite tudi staro krzno. Letošnja moda je v tem pogledu hkrati skromna, elegantna in udobna. Plašči sami so iz mehkih volnenih tkanin. Srečujemo jih z ovratniki, pošitimi s krznom ali pa samo obrobjenimi. Ker so letos tako moderni s krznom pošiti veliki žepi, nanje zelo pogosto naleto. Na zimskih kostumih pa krzno krasi reverje, rob krila ali jopice in pogosto še žepe.

Krzno s kratko dlako, kakor astrahan, bobrovina in drugo, se daje s pridom uporabiti za inkrustacije na plaščih in kostumih. Posebno pa zato, ker nizko krzno lahko razrežemo na prav ozke trakove in delce. Prav tako, kakor letos zahteva moda, iz njih napravimo lepe motive listja, cvetja itd.

Krzno s kratko dlako ima pa tudi to prednost, da ne obtežuje linije. In na to dame kar najbolj pazijo.

Krzno z dolgo dlako, kakor na primer lisico in skunks, bomo pa srečali prav tako na ovratnikih, posebno pa na okroglih čepcih, na zapetjih itd. Tako priljubljeni mufi so si pa letos osvojili kar najrazličnejše oblike in nadomestili celo torbice.

Zvečer bomo videli mufe iz velurja, okrašene s krznom. Da je komplet popoln, lahko vse mogoče oblike pokrival improvizirate z iznajdljivo obliko iz krzna.

Kar se ovratnikov tiče, so zelo raznovrstni in pestri. Vse pa lahko elegantno okrasite z majhnimi kosci krzna, ki ga al. pazljivo sesijete ali pa v različnih oblikah pošijete nanj.

Ovratniki v obliki šala se zaključujejo s krznenimi čopi. Zato je posebno primerno lističje krzno. To krzno je tudi primerno za obrobec kapuc. Kajti mehko tega krzna se najbolj poudarja in ublažuje poteze na obrazu.

Plačajte naročnino!

Elegantna večerna obleka iz vzorčaste bele svile. Kroj je nov, vendar pa zahteva od ženske nežen živorek in lepa ramena. Belino ramen podčrtava široka in slikovito zavezana pentlja iz temnomodrega baržuna. Okrasje, primerno današnjim dnevom: okrasni glavnik v enostavni pričeški spretno ponarejenih draguljev in temnomodra masivna zapetnica, ki naj pokaže nežnost zapetij.

Letošnji jesenski kostumi niso zmerom strogo 'klasični', temveč kakor kaže gornja slika včasih prav individualni. Takšni so predvsem spodaj ozki, zgoraj zelo mlahavi rokavi, takšna je velika, izredna torbica, ki je pač tudi sestavni del tega kompleja. Jopica ni tako dolga; prevezana je s pasom, ovratnik je iz nizkega astrahana, pas iz istega blaga kakor kostim, klobuk pa iz temnega baržuna

Nega rdečelask

Dekleta z rdečimi lasmi se navadno počutijo nesrečne, ker jih njihove tovarišice gledajo postrani in se posmehujejo njihovim ognjenim lasem. Šele ko dorastejo, se prično zavedati, da so prav za prav njihovi lasje najbolj zdravi in najodpornjši od vseh las. Potem jih šele začnejo ceniti.

Rdeči lasje so v bistvu res najmočnejši in najbolj zdravi. Taki lasje le redko izpadajo in zahtevajo zelo preprosto nego. Po 25. ali 30. letu rdeči lasje sami po sebi nekoliko potemne in postanejo še lepši, kakor so bili v mladosti.

Rdečelaske imajo že po naravi mlečno belo polt. Paziti morajo, da to tudi zmerom ohranijo, ker jim edino ta pristoji. Ker imajo rdečelaske zelo nežno kožo, morajo posebno paziti, da si pri sončenju ne naberejo preveč sončnih peg. Biti morajo pri sončenju zmerne; nobeno drugo sredstvo ni zanesljivo. Sploh je najbolje, če svojo kožo na obrazu in na vratu stalno negujejo z navadnim mlekom, ki napravi njihovo kožo belo in mehko. Pripomočkom za luščenje kože, ki si jih druge ženske lahko privoščijo, se morajo rdečelaske odreči, ker je njihova koža za to prenežna in ostanejo pol luščenju na koži rdeče pike.

Izmed barv rdečelaskam najbolj pristoji zelena, črna in ekri. Ogibati se pa morajo rdeče, rjave in rumene barve. Poleg tega ne smejo nikdar nositi krep satena in drugih svetlika-jočih se tkanin, ker bi to ne bilo v skladu z njihovim tipom.

Porabni nasveti

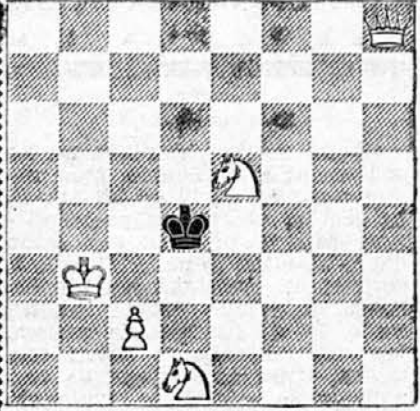
Če se okna slabo zapirajo, okvire namažemo s kredo in zapremo. Tam, kjer bo kreda odpadla, previdno poskobljamo, a paziti moramo, da ne preveč.

Če nam hoče ogenj poiti, potresimo po žerjavici pest debele soli.

Včasih je slabemu teku kriva utrujenost. Zato poskusite pred kosilom leči vsaj za pol ure.

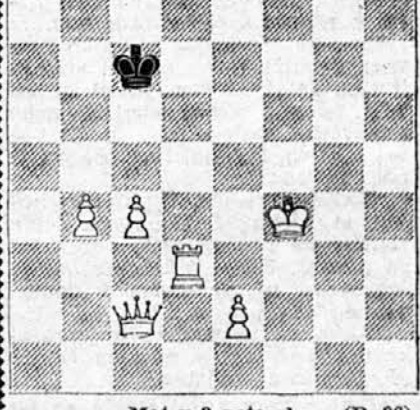
ŠAH

Problem št. 91
Sestavil Oton Würzburg (1902.)

Mat v 3 potezah (B 48)

Problem št. 92
Sestavil W. A. Shinkman (1902.)

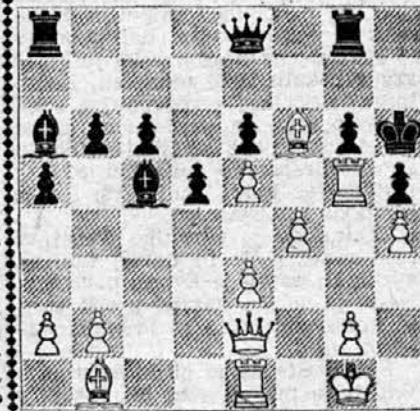

Mat v 3 potezah (B 86)

Blesteča kombinacija
Španska partija
(New York 1889.)

Beli:	Črni:
M. Weiss	Pollock
1. e4	e5
2. Sf3	Sc6
3. Lb5	a6
4. La4	Sf6
5. d3	b5
6. Lb3	Lc5
7. c3	d5
8. e×d	S×d5
9. De2	0-0
10. De4	Le6
11. S×e5	S×e5
12. D×e5	Sb4!
13. 0-0	S×d3
14. Dh5	L×b3
15. a×b	Te8
16. Sd2	De7
17. b4	L×f2 šah
18. Kh1	De1
19. h3	S×c1!
20. T×e1	T×e1 šah
21. Kh2	Lg1 šah
22. Kg3	Te3 šah
23. Kg4	Se2
24. Sf1	g6
25. Dd5	h5 šah
26. Kg5	Kg7
27. S×e3	f6 šah
28. Kh4	Lf2 šah
29. g3	L×g3 mat

Mojstri ne vidijo vsega
Iz partije Gilg-Müller
(Keckskemet 1927.)

Beli je igral 31. Df3 in je v 38. potezi zmagal z žrtvijo lovca na g6. Z elegantno žrtvijo dame bi mogel takoj zmagati: 31. g2-g4!! La6×d2, 32. Tg5×h5 šah g6×h5, 33. g4-g5 šah Tg8×g5, 34. f4×g5 mat. Na 31. ... h5×g4 sledi D×g4, 33. Th5 šah in 34. Dg5 šah itd.

Rešitev problema št. 89

- Se6-f4 Ke5×f4
 - Se4-c3 Kf4-f3(e5)
 - Dg6-g3(f6) mat.
1. ... Ke5-d4
2. Dg6-e8 Kd4-c4
3. De8-a4 mat.
- Rešitev problema št. 90
- Sf1-g3 c6-c5
 - Dh7-g7 kar koli
 - Sg2-f4 mat.
1. ... Ke6-f6
2. Kc7-d6 kar koli
3. Dg7 ali Se4 mat.
1. ... Ke6-d5(e5)
2. Dh7-f5 šah K-d4
3. Sg3-e2 mat.

LJUBEZENSKI ROMAN MLADEGA DEKLETA

NAPISALA ANNY PANHUYSOVA
PREVEDLA K. N.

NA RAZPOTJU

31. nadaljevanje

»Egon, prosim te, nikar mi ne odgovarjaj z zasmehom, tega nisem zaslužila. Če bi mi bil takrat, ko sem te obiskala v preiskovalnem zaporu, privoščil eno samo dobro besedico, se ne bi bilo nikoli, verjemi mi, kaj takšnega zgodilo. Nikoli ne bi bila postala kraljica mode. In da sem postala grofica, je kriva tragedija, v kateri sem morala igrati svojo vlogo, da sem umirajočemu izpolnila poslednjo željo. Zdej te prosim, Egon, spremi me nazaj k nam, da se o vsem pogovoriva.« Ni ji odgovoril.

»Kako si prav za prav prišel k mojemu očetu?« je vprašala. »Kaj si želel od njega? Saj si lahko prišel k njemu samo zaradi mene?« Egon se je vendar nekoliko razvnel. Pozabil je na okorni »vi« in ji tiho dejal. »Nisem prišel zaradi tebe, temveč zaradi sebe! Za neko nenavadno zadevo gre. Ti mi povej resnico, Sabina, tvoj oče mi je noče povedati.«

»Kakšno resnico, Egon? Kaj hočeš od njega? Saj mojega očeta vendar ne poznaš. Šele od danes ga poznaš. Ko si ti že odšel, se je šele vrnil iz prekormorja v domovino.«

»Kako se je vrnil?« je vprašal kratko. »Ali kot siromašen človek ali drugačen, boljši?«

»Čudno vprašanje! Če bi se bil moj oče vrnil siromašen, se v tako kratkem času pač ne bi mogel tako visoko povzpeti. Oče je prišel domov, kakor prihajajo očetje v pravih. Prinesel je dosti denarja, ki si ga je bil prislužil v prekormorju. Začel je zidati stanovanjsko kolonijo, ki je izredno uspešna in je z njo zaslužil dosti denarja.«

Egon je sklonil glavo. Torej se je vendarle zmotil. Mož z vrvo in Sabini oče nista imela ničesar skupnega, nesrečna prikazen ima torej še dalje pravico, da ga muči. Sabina ga je prosila:

»Povej mi vendar, zakaj me tako čudno vprašuješ? Moral se je zasmehovati, povedal ji je zgodbo o možu z vrvo. Potlej ji je še pripovedoval, kako se je pravkar pripeljal iz Španije, ker je v nekem škandalnem berlinskem lističu bral vest, da ga sumijo poskusa umora grofice Werdnove. Ker je hotel oprati vsaj ta madež s svoje časti, se je vrnil. Sled ga je vodila sem, zato je prišel v rodno mesto. Tako je tudi naneslo, da je srečal njenega očeta. Dokler ni zagledal pri vratih nje, ni mogel verjeti, da ima opravka z njenim očetom, ji je zatrjeval.

»Nikar se ne muči zaradi tistega potepuha! Dober spomin imam in vendar ne vem, da bi se bil tisti dan, ko si ti odhajal, kdo obesil v predmestnem gozdu. Matji sleherni dan prebira časopise in bi mi bila prav gotovo povedala, če bi se bilo kaj podobnega pripetilo. Siromak je gotovo odšel dalje, bogve iz kako neznatnega vzroka je držal vrv v rokah. Bodi pameten, Egon, in mi raje kaj pripoveduj o sebi, samo o sebi. In pred vsem, ali si našel tukaj, kar si iskal? Kdo je sprožil nesramno govorčenje?«

»Trgovec Forst, moj bivši šef je bil tako ljubezljiv.«

Sabina se je zdržnila. Torej ta nesramnež ji še ni dovolj hudega storil. In potlej je Egonu povedala, kako ga je šla takrat prositi zanj in kako nesramno se je vedel nasproti njej.

Egona Sterna je obšlo sočutje. »Zdi se mi, da sem bil takrat s teboj dosti pretrd, Sabina,« je mehko dejal.

Sabina je tiho zaihtela.

»Zelo strog si bil z menoj, Egon, zelo trd. In zato zdaj ne smeš kar tako od mene. Vedeti hočem, kako živiš v tujini in če se ti tam tako dobro godi, kakor ti iz vsega srca želim?« Vzel je njeno roko v svojo:

»Pojdi, Sabina, kosček poti te pospremi, potlej greva pa vsak sebi. V tujini sem si pridobil majhno eksistenco, tukaj se pač ne bi dobro počutil.« Sabina je pogledala na uro in videla, da ima Egon še poldrugo uro časa, dokler ne gre po Forsta, kakor ji je bil povedal. Zato ga je prosila, naj jo spremi domov, kjer se bosta po mili volji pogovorila.

Sabina ga je peljala v svojo sobo. Odložila je klobuk z dolgim pajčolanom, potlej mu pa, še preden se je zavedel, ovila roke okrog vratu in mu zašepetala na uho:

»Egon, nikar ne hodi več od mene! Nikoli te nisem nehala ljubiti, nikoli, verjemi mi, Egon. Ne

napravi naju spet nesrečna, midva pripadava drug drugemu. Pomisli na najino lepo ljubezen!«

Tako je bilo vse oklevanje in razglabljanje odveč. Tesno jo je prižlel nase.

»Ljuba moja Sabina, lagal sem, ko sem ti pisal, da te ne ljubim več. Zmerom, zmerom sem te ljubil.« V sobo je pa na lepem stopila njena mati in vprašala: »Kaj to pomeni, Sabina?« Sabina ji je vesela odgovorila:

»Z Egonom sva pravkar ugotovila, da se še zmerom ljubiva. Prikazal se je tudi njen oče in od presenečenja stisnil ustnice. Kakor si je želel, da bi bila Sabina srečna, se zdaj ni mogel veseliti, ker je bila srečna na rovaš njegovega življenjskega miru. Odslej bo neprestano v strahu, da ne bi Egon Stern vendar izvedel, da je bil on tisti potepuh, ki je takrat spal v predmestnem gozdu. To bi utegnilo imeti zanj najstrašnejše posledice.«

Vendar je Robert Tann kljub takim mislim stisnil Sternu desnico. Pri tem je Stern čutil, kako je Tannova roka trepetala v njegovi. Nehote je globlje pogledal v njegove oči in si znova zatrdil, da je Sabinin oče vendar mož z vrvo.

Med pogovorom je čas hitro potekel in Stern se je moral posloviti:

»Jutri dopoldne okrog enajstih se vrnem, Sabina. Zdej moram spremiti Forsta k stalnemu omizju. Podrobneje lahko staršem razložim, Sabina.«

XXXIII.

Egon Stern je prišel do Forstove hiše in z veseljem ugotovil, da ga trgovec že čaka. Takoj sta krenila na pot. Ko sta prišla k stalnemu omizju, so bili gospodje že zbrani. Forst je Sterna predstavil omizju in mu ponudil sedež med njimi. Stern ga je odklonil, češ da med razširjevalci lažnih vesti ne mara sedeti. Nekaj gospodov je ogorčeno poskočilo, Stern je pa povzel:

»To, kar trdim, vam lahko tudi dokazem. Od vašega omizja izhajajo govorice, da sem napadel grofico Werdnovo. Zdej svarim vse navzočne, da ne bi dalje širili teh lažnih govoric. Kakor sem dokazal trgovcu Forstu, dokazem lahko tudi vam, da sem bil tisti čas v tujini. O tem je tudi trgovec Forst dobro poučen in vam bo zdaj povedal, kako misli o tem. Prosim vas, gospod Forst, da takoj začnete. Moj čas je dragocen.«

In gospod Forst je začel:

»Vse, kar sem govoril o gospodu Sternu kot napadalcu na grofico Werdnovo, preključujem, ker nikomur ne bi rad storil krivice in upam, da nam bo gospod Stern odpustil in nas ne bo tožil, ker smo se tako zmotili.«

»Kako, mi?« je nekdo izmed gospodov poskočil. »Občutje in obre-

kovanje ste samo vi spravili na dan in nihče drug. Nihče izmed nas nima s tem nobenega opravka, nihče.«

»Torej dobro, gospodje, če vam je toliko do te ugotovitve, jaz sam sem se motil, jaz sam. In pošteno moram priznati, da mi je žal, ker sem obrekoval gospoda Sterna.«

Stern je zdaj povzel:

»Z izjavo gospoda Forsta sem zadovoljen in odstopam od tožbe. Opozarjam pa vse, da bom drugače ravnal, če mi pride še kakšen drug grešnik pred oči.« Brez pozdrava je odšel iz sobe.

Gospodje stalnega omizja so se debelo spogledali. In počasi je vstal neki učitelj in menil:

»Svoje dobro ime moram drugače čuvati kakor vi, gospod Forst. Zato se ne morem udeleževati stalnega omizja, pri katerem sede tudi ljudje, ki jim ni nič za čast. Danes sem poslednjič tu.«

In tako so gospodje vstajali drug za drugim in odhajali, češ da se hočejo takšne družbe izogibati. Naposled je ostal gospod Forst sam. Še njegov tovariš v obreko-

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetilnika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

vanju in ovadbi, stavbni podjetnik Jacobi, ga je zapustil.

Ko je Forst sedel za mizo, je prišel k njemu gostilničar in temu je Forst potožil, kako so gospodje zgodaj odšli, kakor da bi bili ključ-če hišnih vrat doma pozabili. Toda tudi gostilničar ni imel razumevanja za njegove težave in mu je odkrito povedal v obraz, da ga ne želi več videti pod svojo streho. Forstu ni preostalo nič drugega, kakor da je odšel.

Tisto noč ni mogel spati. Za njegovo obrekovanje so ga prav tako kaznovali kakor v srednjem veku, ko so postavljali takšne grešnike na sramotni oder. Najhujša je bila pa zavest, da bi mu to utegnilo škodovati v njegovi trgovini.

Tudi Robert Tann tisto noč ni mogel spati. Premišljeval je in premišljeval, kaj mu je storiti, da bi ušel razkrinkanju, ki mu je tako od blizu grozilo. Šlo je za njegovo srečo, za njegovo bodočnost.

Njegova žena ga je slišala stokati in ga začela spraševati, kaj mu je. Obupan je izdaval:

»Njena sreča je moja poguba!«

Žena ga kajpak ni razumela, kaj

naj to pomeni, in mu je začela na vso moč prigovarjati, naj se ji zapu-
za. Zatrjeval je, da ji ne more
ničesar takšnega povedati, da ga
ne bi mogla razumeti in mu od-
pustiti. In v tišini noči je Robert
Tann povedal ženi vso dolgo zgod-
bo svojega tavanja po svetu in po-
sebnost konca, svojo vrnitev. Njega-
va žena ga ni prav z nobeno be-
sedico zmotila v njegovem pripo-
vedovanju in ko je končal, ga je
tolazila z glasom, kakor da ji je
povedal nekaj čisto samo po sebi
razumljivega:

»Ničesar nisi storil, Robert, česar
ne bi bila storila večina ljudi v
tvojem obupnem položaju. Člove-
ško je to čisto razumljivo in opra-
vičljivo. Najbolj žalostno je pa to,
da se moraš zdaj mučiti s straš-
nom pred razkrinkanjem. Vse bi
lahko prenesla, najhujše skrivno-
sti bi lahko prenašala s teboj, sa-
mo trpeti te ne morem videti.
Bodi miren, dragi, in pusti me
premišljati. Moram najti zate iz-
hod iz te zagate.«

Tann je pa težko zavzdihnil, ka-
kor da bi nosil breme.

»Marta, popolnoma sem obupan;
nobene rešitve ne vidim, da bi
utekel svoji usodi. Po svetu sem se
brez vzroka potepal dalje, kakor je
bilo potrebno, in sem pustil vaju
s Sabino sami. Nisem vreden vaju,
ne ljubega dekletca, ne tebe —
ti moja zlata žena.«

Če bi ji bil vladar celega sveta
poklonil najvišje odklikovanje, go-
spa Marta ne bi bila tako vesela,
kakor je bila vesela pohvale svo-
jega ljubljenežnega moža.

*

In v Berlinu, v prijaznem hotelu,
kjer si je bil najel sobico, je prav
tako brez spanca ležal Egon Stern.
Premišljeval je pretekli dan, ki je
bil tako bogat vsebine od začetka
do konca. Premišljeval je, kako je
našel ljubljeno Sabino, in njegovo
srce je bilo ob tej misli neznansko
srečno. Toda ta sreča se je zazdelo
na lepem tako neznatna, tako za-
dušena ob misli na njenega očeta.

Vzdihnil je. Robert Tann je bil
zanj utešeni mož z vrvo. Zme-
rom ga bo videl v njem, čeprav ga
nesrečni potepuh v mislih ne bo
več mučil. Nekaj notranji glas mu
je zatrjeval: Robert Tann je ven-
dar mož z vrvo! Njegov razum mu
je pa pravil: Nesmisel, to ni mo-
goče, tako hitro si siromak ne more
opomoci v premožnega moža. Zato
bi moral zadeti v loteriji. Toda
takšen siromak si ne kupuje sreče.
Ali je pa moral najti denar.

Ali je moral pa najti denar! Bog
nebeški, če je res tako, kakor se
mu je na lepem posvetilo v glavi,
bi bil Sabinin oče človek, ki ga je
spravil ob čast in domovino.

Če bi ga bil takrat zbudil, moža
z vrvo, bi se bilo morda vse dru-
gače izteklo. Z dvajsetimi tisočaki
si pa lahko še tako propal človek
opomore in se prelevi v elegant-
nega moža. Berlin ni daleč in v
takšnem vele mestu se takšna spre-
memba kar mimogrede zgodi. Po-
tlej se je Robert Tann kajpak
lahko vrnil domov, kakor se vra-
čajo očetje v pravljicah. Čedalje
bolj prepričan je bil, da se je bilo
vse tako zgodilo. Čedalje bolj pre-
pričan, toda čedalje manj vesel.

Kajti če bi se mu posrečilo do-
kazati Robertu Tannu, da je on
kriv njegove oprostitve zaradi po-
manjkanja dokazov, potlej bi bil
kaznovan Robert Tann. Začel ga
je sovražiti.

anekdote

Napoleon in vlijudni trgovec

Znano je, da je Napoleon I. vse
svoje življenje hudo sovražil Angleže.
Nekdo ga je obiskal ugleden nemški
bankir, ki je veljal tisti čas tudi za
enega njegovih glavnih finančnikov.
Napoleon ga je povabil na večerjo in
zapletla sta se v prijeten pogovor. Med
drugim je cesar vprašal bankirja, ko-
liko jezikov govori.

»Vaše Velikanstvo, gladko govorim
francoski, nemški, italijanski, španski
in ameriški,« je vlijudno odgovoril
bankir.

»Kako?« se je začudil cesar. »ame-
riški? Misliš, stvo menda reči: an-
gleški?«

»Ne, Velikanstvo, prepričan sem, da
je za Francijo ta izraz pripravnost,
ker vem, da je Vaše Velikanstvo iz
svojega slovarja izbrisalo besedi An-
glež in angleški!«

Občutljivi slikar in okrutni sultan

Znani srednjeveški italijanski slikar
Gentile Bellini je preživel nekaj me-
secev na dvoru turškega sultana Mo-
hameda II. Sultan je tega slikarja
izredno cenil, ga razvajal in skušal
ugoditi sleherni, še tako nenavadni
njegovi želji. Nekoga dne se mu je
Bellini mimogrede pritoževal, da ne
more naslikati glave svetega Janeza,
ker nima modela odsekane glave, da bi
jo lahko kar najzvesteje naslikal.

Ze drugi dan je sultan poslal po
svojem slugi mlademu slikarju velik

zavoj. Bellini ga je radovedno odprl.
O groza! Kaj je zagledal v njem?
Odsekano glavo nekega sužnja. Bellini,
ki je bil zelo občutljiv, je ob pogledu
na okrvavljeno glavo omedlel. Ko se
je osvestil, je takoj velel pripraviti
prtljago in še tisti dan odpotoval iz
Carigrada v svojo domovino. Sultanu
je pa poslal pismo, nazivajoč ga naj-
okrutnejšega človeka na svetu.

Raži k večerji...

Francoski pravnik André Dupont
(1788—1865) se je rad bavil s politi-
ko in bil desna roka finančnega mi-
nistra. Minister ga je nekoč povabil
na večerjo; skupaj s hišnim gospodar-
jem sta čakala goste, da bi potem
skupaj odšli k večerji. Vendar gostov
ni ni bilo. Naposled je gostitelj
vprašal Duponta:

»Ali naj večerjava ali naj še poča-
kava goste?«

»Bolje bo, da večerjava,« je dejal
Dupont, ki mu je že krulilo po želodec,
»med večerjo lahko prav tako čakava,
če pa čakava, ne moreva večerjati!«

Tek Victorja Hugoja

Victor Hugo, slavni francoski pisa-
telj (1802—1885) se je lahko pohvalil
z izredno dobrim tekom. Sam je po-
gosto dejal v družbi:

»V znanosti srečujemo tri izredne
želodce: želodec noja, želodec mor-
skega psa in želodec Victorja Hugoja.«

Nekoč je bil Victor Hugo povabljen

z nekim svojim prijateljem na ve-
čerjo k bogati družini. Pred koslom
se je prijatelj opravičeval gospodinji:
»Zdravnik mi je prepovedal mnogo
jesti; zato se ne jezite, če bom prav
malo jedel...«

»Ne ženite si tega k srcu,« je še-
gaovo pripomnil Hugo, »saj sem še jaz
tukaj!«

Talleyrandov bonton

Diplomat Talleyrand ni slovel po
svoji vlijudnosti; narobe, o njem se je
slišalo, da je vlijuden samo s trča-
nimi ljudmi, ki od njih lahko prika-
kuje kakršne koli koristi. Res je, da
ta francoski diplomat ni ravnal z
vsemi svojimi gosti enako, če jih je
povabil na kosilo ali večerjo. Članom
kraljevske družine je sam ponujal jedi.
Navadno so servirali jesetra v majo-
nezi. Talleyrand je sam prijel pladenj
z zakusko in ga ponudil raznim kro-
nanim glavam, vabeč na najboljši in
najlepši kos z laskavimi besedami. Z
grofi že ni bil več tako vlijuden. Dejal
jim je navadno: »Morda bi nekoliko
jesetra, grof?«

K še nižjim se je obračal z bese-
dami:

»Če hočete, lahko vzamete jesetra!«

S tistimi gosti, ki od njih ni priča-
koval prav nobene koristi, je pa ravnal
kar poniževalno. Kratko in malo
je z vilicami pokazal na pladenj.

hladno rekoč:

»Jesetra?«

Posebno pazite kaj bolnik pije!

Pitje ni le za zdra-
vega človeka zelo
važno, temveč tudi
za bolnika mnogo-
krat važnejše od hrane!

Zato pijte Vi in Vaš
bolnik čim čezčje
našo najboljšo mine-
ralno vodo, ki je obe-
nem tudi zdravilna

ono z rdečimi srci

Prospekte in vsa potrebna navodila pošljite
gratis in z veseljem

Uprava zdravilnega kopališta

SLATINA RADENCI

Pomislil je, kaj bi se zgodilo z
njegovo in Sabino ljubeznijo, če
bi prišel Robert Tann pred sodi-
šče. V tem primeru ne bi smel več
upati, da bi postala Sabina nje-
gova žena. Bil je že tako blizu svoji
sreči in da bi se ji moral zdaj
odreči? Nihče ni tega zahteval od
njega, razen njegova čast. Stal je
pred izbiro: ali se odpovedati svoji
ljubezni ali pa večno nositi s seboj
madež, da je bil pred sodiščem
oprosčen zaradi pomanjkanja do-
kazov.

Zmerom znova je premišljeval,
ali ni morda drugega izhoda iz
tega težavnega položaja.

Na lepem se je prestrašil. Pogle-
dal je na uro in videl, da je tri
po polnoči. Dopoldne okrog enaj-
stih mora biti pri Sabini; tako ji
je vsaj obljubil. Toda če bi jo videl,
bi postal omahljiv. In če bi mu še
njen oče prišel pred oči, se ne bi
mogel zdržati, da mu ne bi resnice
zalučal v obraz. Ko bi le imel zdaj
ob strani človeka, ki bi mu pri-
jateljsko svetoval!

Ko bi le imel ob strani malo Ol-
vido! Bila je edina oseba, ki bi
mu lahko pomagala rešiti ta naj-
težji problem njegovega življenja.
Toda bila je tako daleč od njega.
Še nekaj časa je premišljeval, po-
tlej se je pa odločil. Glavni vzrok
svojega potovanja v domovino je
uredil in zdaj se je lahko vrnil v
Španijo. Čez tri ure je odhajal
proti Ženevi vlak, s katerim naj bi
odpotoval.

Napisal je pismo za Sabino. Po-
tlej je še nekaj časa počival.

Nato je odšel na železniško po-
stajo. Oddal je pismo. Takoj nato
je sedel na vlak.

Ob enajstih je Sabina zamar-
prčkavala svojega drugega. Ob
dvanajstih je pa prejela pismo, ki
ji ga je mati prinesla v sobo. Pre-
brala ga je s smehljajem. Egon ji
je sporočil, da je moral odpoto-
vati nazaj v tujino, ker so ga po-
klicali z brzojavko. Šlo je za neko
nujno trgovsko zadevo. Obljubil ji
je pa, da ji bo obširneje pisal iz
Barcelone, kakor hitro bo mogel.

Sabina je pismo ponudila ma-
teri, ki ga je prebrala. Sabina se
je še zmerom od sreče smehljala,
v njeni materi je pa pismo zbudilo
bojazn. Ni se ji zdelo tako ne-
pomembno. Saj Sabina ni o vsem
tem, kar je vedela njena mati, ni-
česar slutila. V njenih očeh je bilo
to pismo znamenje viharja.

Zanjo je bilo jasno, da je Stern
našel zvezo med potepuhom z vrvo
in stavbnim podjetnikom Tannom.
Zvezo je bilo vendar tako lahko
najti, če je človek upošteval tistih
dvajset tisočakov. Dvajset tisoča-
kov je ti dve osebi vezalo drugo na
drugo tako, da sta se zili v eno.

S strahom je pihnila v možovo
pisarno in mu sporočila grozeče
dejstvo.

Pri kosilu je Sabina vsa vesela
tudi očetu pokazala Egonovo pi-
smo. Tann je sicer hlinil dobro
voljo nasproti svoje hčeri, v resnici
je pa prav tako kakor njegova pa-
metna žena slutil znamenje vi-
harja.

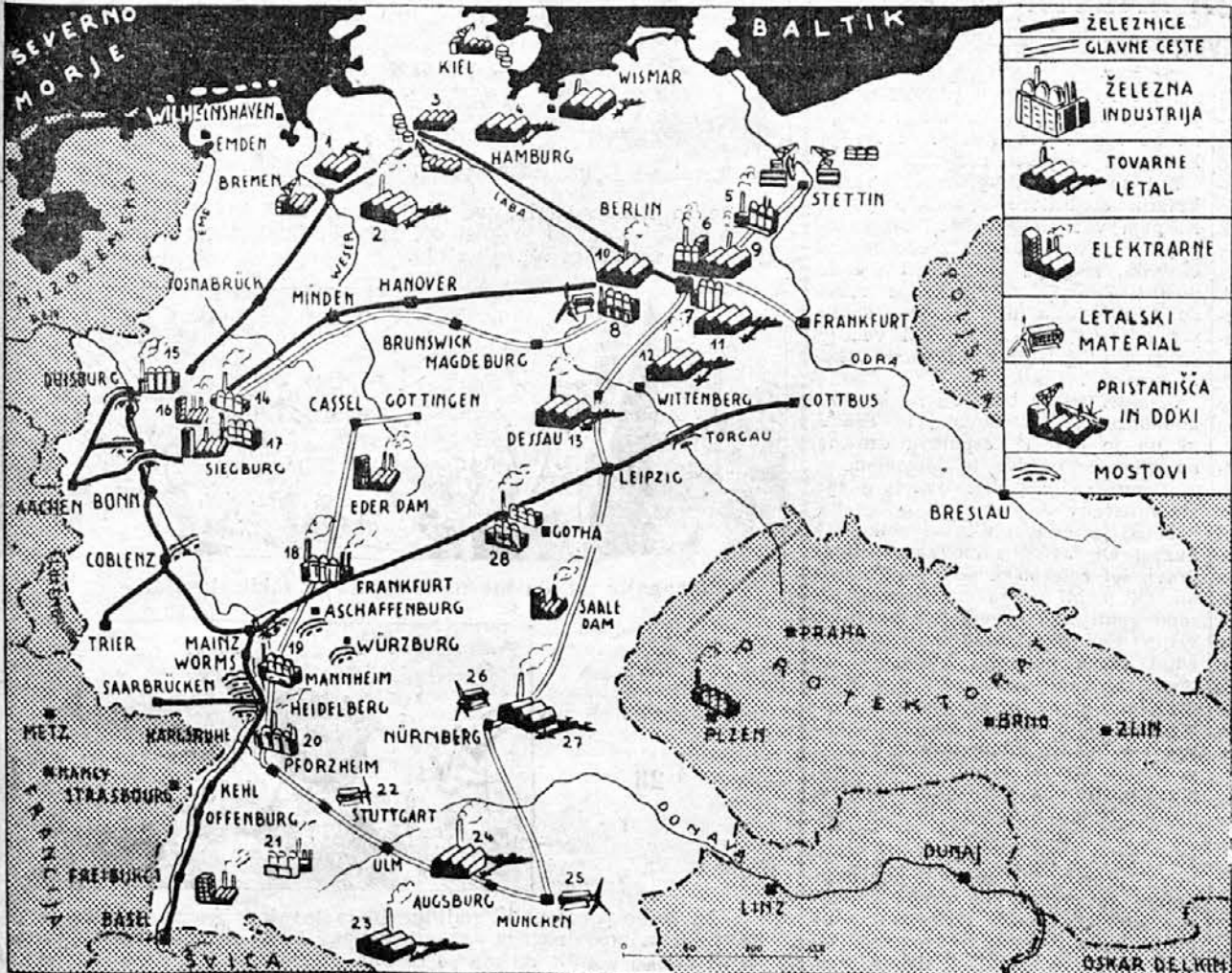
Po kosilu je Tann sporočil, da za
kakšnih pet dni odpotuje v Dres-
den, kjer so odprli neko zanimivo
stavbno razstavo. S seboj je po-
vabil tudi svojo ženo. Toda gospa
Marta je hlinila omahovanje. Ko
sta ji mož in hči le prigovarjala,
je naposled pristala. Sabina ji je
obljubila, da bo med tem časom
namesto nje vodila gospodinjstvo.

Ze naslednje jutro je Sabina z
malo Lotico spremila starše na
postajo. Med potjo ji je oče naro-
čil, da ne sme nikomur povedati
pravega cilja njenega potovanja,
da ne bi še kdo izmed mestnih
stavbnikov obiskal razstavo in se
okoristil z novimi načrti. To je Sa-
bini zadostovalo; niti slutila pa
ni, da v Dresdenu ni nobene raz-
stave.

Ko je vlak zapustil domačo po-
stajo, sta Robert Tann in njegova
žena kakor zarotnika sedla v ene-
ga izmed kupejev. Možev obraz je
bil mračen in zaskrbljen, toda nje-
gova žena se mu je nasmešnila:

»Boga zahvali, da si lahko tako
hitro priskrbel tistih dvajset tiso-
čakov. To je bilo najtežje, ostalo bo
šlo kakor po maslu.«

Leuna, metropola umetnega bencina

Zemljevid nemške industrije

- 1: Letalske tovarne Bloem & Voss.
- 2: Letalske tovarne Arado.
- 3: Letalske tovarne Bloem & Voss.
- 4: Letalske tovarne Dornier.
- 5: Kemična industrija Schering-Kallbaum.
- 6: Rheinmetall-Borsig (topovi in tanki).
- 7: Deutsch-Munitions (municija).
- 8: Elektrizitäts-Ges. (električni material).
- 9: Letalske tovarne Heinkel.
- 10: Letalske tovarne Arado.
- 11: Henschel (letalski material).
- 12: Letalske tovarne Arado.
- 13: Letalske tovarne Junkers.
- 14: Dortmund-Union (jeklo).
- 15: Krupp (topovi).
- 16: Rheinmetall (Düsseldorfu; jeklo).
- 17: Jeklarne v Düsseldorfu.
- 18: Leuna (umetni petrolej in dušik).
- 19: Mauser (puške).
- 20: Deutsch-Munitions (municija).
- 21: Rottweil (razstreliva).
- 22: Mercedes-Benz (letalske potrebščine).
- 23: Dornier (letala).
- 24: Messerschmitt (letala).
- 25: Mercedes-Benz (letalske potrebščine).
- 26: Zündapp (raznovrsten material).
- 27: Messerschmitt (tovarna za letala).
- 28: Leuna (umetni petrolej).

Merilo na zemljevidu ni dobro čitljivo. Brati se mora: 0, 50, 100, 150 km.

Prav kratka in po angleško suhoparna so Reuterjeva poročila o delovanju angleških bombnikov: »Letalsko ministrstvo sporoča, da so letala R. A. F. (Royal Air Force) v noči med tem in tem dnem napadla Duisburg, Leuna, Hamburg, Wilhelmshaven, Lorient, Cherbourg, Ostende in bombardirala važno industrijo.« Med navedenimi kraji skoraj nikdar ne manjka Leuna.

Leuna, metropola ersatza

Kaj je Leuna in kaj pomeni za Nemčijo?

Na to vprašanje lahko odgovori vsakdo, kdor količkaj pozna kemično industrijo. Leuna je vasi jugovzhodno od Merseburga ob železniški progi, ki veže Brandenburgsko nižino s Thürinjskim gozdom. Ne šteje več kakor 1350 prebivalcev, ima pa velikanske tovarne dušika, ki zaposlujejo 20.000 delavcev; vrhu tega kopljejo premog v bližini.

Leuna je danes središče nemške kemične industrije. Ni še dolgo tega, kar je bila vas kakor vsaka druga. Sprememba je nastopila šele proti koncu svetovne vojne. Leta 1917. sta se namreč Nemcem posrečila dva pomembna izuma: Friderik Bergius je našel poroben način pridobivanja dušika iz zraka, Karl Bosch pa sintetično (umetno) pridobivanje bencina iz premoga. V Leuni so oboje združili in prav kmalu je ta neznanca v postala središče nemške kemične industrije.

Narodnosocialistična Nemčija je svojo industrijsko produkcijo še bolj izpopolnila. Največ pažnje posvečajo Nemci že od nekdaj pridobivanju dragocenega gorila, sintetičnega bencina. In tako se je zgodilo, da so tovarniške naprave v Leuni zavzele velikanski obseg. Pet kilometrov daleč se tovarniška poslopja raztezajo drugo ob drugem. Za navadnega zemljana je tovarna nepristopna. Od vseh strani jo obdaja žična ograja, nabita z električnim tokom visoke napetosti, na vsak korak in o vsakem času pa zadeneš na stražo, tako da se nepoklican ne bi mogel približati.

Varnostne naprave so na višku sodobnosti. Ozračje preprežajo ultravijolični žarki, ki skalé fotografske plošče, razkroje filme in sleherni fotografiranje docela onemogočijo. Iz razumljivih vzrokov danes kajpak nikomur ne dovolijo, da bi si ogledal to trdnjavo dušika in amoniaka. Se pred izbruhom vojne pa ni bilo tako težko dobiti dovoljenje za ogled. Pri vstopu so obiskovalcu izročili drobno knjižico šestindvajsetih strani; iz te knjižice izvirajo tudi podatki našega članka.

Tovarne v Leuni se raztezajo na ozemlju, velikem osem milijonov kvadratnih metrov. Na leto porabijo 624 milijonov kubičnih metrov vode, 5 milijonov kubičnih metrov plina, električnega toka pa za 1738 milijonov kilovatnih ur.

To orjaško podjetje, največje na svetu — požrla je 2000 milijard di-

narjev, preden je vrglo eno samo paro — je last družbe I. G. Farben (Interessengemeinschaft der Farben-Industrie). Ta trust, ki je na borzi imel veljavo 40 milijard dinarjev, ne samo da izdeluje gnojila, zdravila, tekstilne nadomestke, sintetične produkte, dušik, amoniak, ampak je tudi Hitlerja postavil na noge. Voditelji družbe I. G. Farben so bili med prvimi, ki so pustili Hugenbergovo nacionalno stranko na cedilu in začeli podpirati Hitlerja že tedaj, ko še ni vedelo, ali bo šla njegova pot navzgor.

Najmogočnejša industrija sveta

Kdor Leune ni videl, si sploh ne more predstavljati, kako velikanske so tovarniške naprave — človeku se kar zvrta v glavi. Nad mogočnim zidovjem, ki skoraj ne zaostaja za kitajskim, se dvigajo orjaške jeklene cevi, s snegom pokriti stolci, ki se v njih nabira dušik, brez katerega ni vojne industrije. In ko hodimo po dvoranah, visokih kakor cerkev, se ta privid nadaljuje. Zdi se, kakor da bi cevi iz sten poganjale in se zapile v tla — prave pravcate cerkvene orgle.

Tako je zapisal eden izmed redkih tujih časnika, obdujajoč to svetišče kemične vojne, največje svoje vrste. Vse je navpično in dela vtisk lave, ki se razliva po pobočju. Oglušujoče votlo grmenje, prihajajoče od nekod iz zemlje, zbujajo občutek, kakor da stojiš na ognjeniku, ki bo zdaj

zdaj začel bljuvati. A vendar to ni znak življenja. Povsod je praznota, ki stiska za vrat in duši.

To ni znak življenja, ker manjka človeka, ki je vse to ustvaril. Le tu pa tam se odraža kakšen meglen obris delavca. Tisoči in tisoči kil lignita, ki so ga iztrgali zemlji, romajo v transformatorje, da se vtekočinijo: to je prva oblika sintetičnega bencina. Sedemnajst delavcev uravnava stroj, ki ima moč sto tisoč konj.

Ta dejstva in te številke niso nič izrednega. Povsod po svetu so podobna podjetja, kjer je človeška roka skoraj nepotrebna. Posebna značilnost Leune je pa v tem, da je to podjetje tako tesno združeno z 80 milijonskim narodom in njegovo politiko.

I. G. Farben je trust. In sicer orjaški trust, ki združuje nič manj ko 17 panog kemične industrije, 5 družb, ki izdelujejo gnojila, 10 podjetij kovinske in elektrokemične industrije, 20 premogovnikov, 3 podjetja za izdelovanje stisnjene zraka, 20 trgovskih družb in 15 tovarn za obdelovanje stranskih produktov. Ta trust razpolaga s svojim lastnim železniškim omrežjem in z vso železniško opremo: z lokomotivami, vagoni, cisternami itd.

I. G. Farben je država v državi. Se več kakor država v državi, ker ima I. G. Farben mednarodni značaj. Njene podružnice so raztresene po vsem

svetu: na Švedskem, v Italiji, v Švici, na Norveškem, na Daljnem vzhodu, v Južni Ameriki in zadnji dve leti tudi v Španiji. Kajpak ima to za voditelje današnje Nemčije svoje slabe in dobre strani. Družba I. G. Farben povsod razširja ali je razširjala nemško moč. Nedvomno je, da so se voditelji I. G. Farben v tem pogledu pokazali vzorne rodoljube, saj so predvsem oni omogočili tisto politično pripravo, ki so narodni socialisti skovali iz nje svoje najnevarnejše orožje, še mnogo bolj učinkovito od tankov.

V nasprotju z narodnosocialističnimi načeli je sistem I. G. Farben docela kapitalističen. Družba je poskušala obiti vse predpise, ki jih je zagovarjala, kadar je šlo za uničenje konkurence. Maršal Göring je zasnoval in izvedel sloveči načrt štiriletke, ki naj bi Nemčijo osvobodil od uvoza surovin iz tujine — in prav ta načrt je ustvaril to industrijo ersatza, ki je bistvo I. G. Farben.

Podružnice v tujini so trust iz Leune obvarovale doslej vseh finančnih omejitev, zato bi I. G. Farben ni ne tvegala, da bi se spopadla s konkurenco. Rojen v tistem nemirnem času, ki je bil predhodnik revolucije v Nemčiji, je ne samo preživel vse krize, ampak se je uspešno razvijal, ker se je z nenavadno bistrovidnostjo prilagodeval sleherni vladi, ki je bila v Nemčiji na krmilu. Trust je doslej zmerom tako počel in nič ga ne bo oviralo, da se ne bi tudi v bodoče mrlo ravnal po tem načelu.

Leuna je dala ime eni izmed svojih specialitet: sintetičnemu bencinu. Nemčija ga zdaj izdelava 1.500.000 ton. Nadomesti naj gorivo, ki ga zaradi vojne in blokade ne more dobiti iz Mehike, Združenih držav in Nizozemske Indije. I. G. Farben je produkcijo tega ersatza v vojnem času še bolj povečal, zakaj vojne potrebe so velikanske.

Cez ta ersatz so mnogo zabavljali. Bili so časi, ko je izdelovanje sintetičnega bencina stalo petkrat več kakor prirodni petrolej Nemcem, ki so tako trdovratni in vztrajni raziskovalci — to je njihova prevladujoča svojstvenost — se je posrečilo, da so stroške pridobivanja sintetičnega bencina občutno znižali. Zdaj so že tako daleč, da je umetni bencin samo še dvakrat dražji kakor prirodni.

Nedvomno je, da bo v normalnih trgovinskih razmerah, ki se bodo nujno spet vrnile, Leuna izgubila mnogo pomena in da bo vnovič postala to, kar je bila pred dvajsetimi leti: laboratorijska posebnost. Zakaj, pridobivanje sintetičnega bencina je izrazito neekonomično.

Negativna stran

Kar je za umetni bencin Leuna, to je za umetna hrana Magdeburg. Tam skušajo Nemci pripravljati živežne nadomestke.

Zdravniki še niso ugotovili, ali bo takšna hrana imela koristne ali kvarne posledice za človeški organizem. O umetnem bencinu pa že danes vemo: resda je kvaliteten, vendar ima tudi negativno stran, ker prehitro izrablja jeklo, ki pride z njim v dotik.

Po drugi strani je pa treba vedeti, da premore Nemčija dovolj premoga — t. j. glavne surovine sintetičnega bencina — saj razpolaga še s francoskimi, belgijskimi in poljskimi premogovniki.

Naj dodamo, da si družba I. G. Farben stalno prizadeva, da bi se razširila tudi v tujini.

Tako je pred kratkim odprla podružnico v Parizu — nedvomno prvi korak do ustanovitve podobnih tovarn tudi na Francoskem.

Švicarski list Volksstimme je te dni priobčil zanimiv članek o produkcijski zmogljivosti Združenih držav, s posebnim ozirom do sedanje vojne.

V naslednjih vrsticah prinašamo iz aktualnega članka izčrpen izveček.

V vseh vojskujočih se državah se zavedajo, da bo tudi v tej vojni — prav tako kakor v svetovni — vojni potencial odločilnega pomena.

Zato se Anglija tudi danes ta dan zanaša predvsem na to, da jo bodo Združene države prav tako izdatno podpirale, kakor so jo zlasti v letih 1917. in 1918. Saj so takrat ravno neizmerne gospodarske rezerve Amerike odločile vojno v korist antante. Do vstopa USA v svetovno vojno so bile namreč Nemčija in njene zaveznice produkcijsko-tehnično mnogo na boljšem kakor njihove nasprotnice; s pristopom Združenih držav je pa jela antanta dobivati čedalje očitnejšo materialno premoč.

Produkcijska zmogljivost Amerike

Seveda bi se pa moral ameriški vojni potencial to pot še mnogo bolj uveljaviti kakor med svetovno vojno, če naj se upi Velike Britanije uresničijo. Zakaj po polomu Poljske, Francije in drugih manjših držav stoji danes Anglija tako rekoč sama nasproti Nemčiji in njenim zaveznikom. Da ni že doslej doživela invazije in poraza, se ima zahvaliti samo svoji otoški legi in svoji mogočni vojni mornarici. Saj je samo kopenska moč Nemčije tolikokrat večja od angleške, da bi se bila neogibno pisala Veliki Britaniji ista usoda kakor Franciji, če ne bi Rokavski preliv ločil britanskega otočja od nemških milijonskih armad.

Res je, Anglija je po letošnjem juniju svojo kopensko vojsko in svoje letalstvo tako zelo pomnožila, da sme upati, da bo skupaj s svojim vojnimi ladjem tudi v bodoče kos slehernemu poskusu invazije; toda s tem ni niti to rečeno, da bo njena obramba trajno uspešna, kaj šele, da bi mogla upati v uspeh svoje poznejše ofenzive. Edino brezpogojna, popolna pomoč Združenih držav bi utegnila pomnožiti angleške nade v končni uspeh.

Da si ustvarimo približno sliko o tem, kolikšno pomoč bi mogla USA

dati prijateljski ali celo zavezniški državi, si bomo ogledali nekatere najvažnejše produkcijske številke.

USA je edina velesila (izvzemši SSSR; toda ruski produkcijski kvantum je majhen v primeri z ameriškim), ki premore vse surovine vojaško važne težke industrije. Združene države so bogate s premogom, železovcem in petrolejem. Produkcija Združenih držav na odločilnih področjih težke industrije je približno tolikšna kakor angleška, francoska in nemška skupaj. Oglejmo si številke!

Produkcija premoga v milijonih ton			
Leta	Združene države	Anglija, Francija in Nemčija skupaj	
1935.	378.8	415.7	
1936.	440.2	435.8	
1937.	444.3	473.9	

Produkcija železovca v milijonih ton			
Leta	Združene države	Anglija, Francija in Nemčija skupaj	
1935.	31.0	49.2	
1936.	49.4	42.7	
1937.	73.3	61.2	

Produkcija surovega železa v 1000 tonah			
Leta	Združene države	Anglija, Francija in Nemčija skupaj	
1935.	21.008	24.766	
1936.	30.619	29.226	
1937.	36.611	32.372	

Produkcija surovega jekla v 1000 tonah			
Leta	Združene države	Anglija, Francija in Nemčija skupaj	
1935.	33.418	32.202	
1936.	46.808	37.574	
1937.	49.508	40.725	

Surovega petroleja pridobije Združene države same skoraj dve tretjini celotne svetovne produkcije. Gornje številke dokazujejo velikansko produkcijsko zmogljivost Združenih držav, pa tudi njihovo zmogljivost za nagel razvoj industrije. To še je markantno pokazalo že v prejšnji svetovni vojni. Tako n. pr. je ameriška produkcija premoga poskočila od leta 1915. do leta 1918. s 482 na 615, železovca s 56 na 71, surovega železa s 30 na 40, surovega jekla s 32 na 45 (v milijonih ton). Zato so Združene države mogle v prejšnji svetovni vojni s svojo ogromno železovo in jeklovo produkcijo zelo učinkovito pomagati antanti. Ne sicer z neposredno dobavo orožja. USA je pošiljala za vojno važne

surovine in polizdelke; poslala je tudi 2 milijona vojakov, a orožje je začela na debelo izdelovati šele sredi leta 1918.

Nemška vojaška znanost je v zadnjih letih to dejstvo posebno podčrtaevala. Toda najbrže bi bila v zmoti, če bi iz tega sklepala, da bo v sedanji vojni enako. Zakaj zastran gradnje letal in vojnih ladij se je Amerika že izdatno pripravila, tako da bi utegnila še o pravem času prihiteti Anglijo na pomoč z letali, malimi vojnimi ladjami in tovornimi ladjami. Celo tedaj, če bi v kratkem počila vojna med USA in Japonsko zaradi japonskega ogrožanja Singapure, Nizozemske Indije, Avstralije in ameriške postojanke v Tihem oceanu.

Usoda Anglije je v tej vojni res docela odvisna od produkcijske zmogljivosti, oboroževalnega tempa in odločnosti Združenih držav. Če se po kaže, da je Amerika res odločena in zmorna, dobaviti Angliji do 1.1942. 46.000 letal in zraven še rusilce, hitre male vojne ladje in tovorne ladje, da se angleška mornarica opomore od izgub, prizadejanih ji od nemških in italijanskih podmornic — v tem primeru bi Anglija kljub ostri blokadi Nemčije in Italije in kljub strahotnemu bombardiranju, ki uničuje njena vele mesta, industrijska središča in luke, utegnila vzdržati do konca. Po svoji produkcijski zmogljivosti bi pa bile Združene države skupaj z Anglijo in njenim imperijem ter Kitajsko kos sleherni svetovni koaliciji.

Skrivnost japonskega vohuna

ZA KULISAMI JAPONSKEGA IMPERIALIZMA

RAZKRITJA ITALIJANSKEGA ČASNIKARJA AMLETA VESPE

IZ ANGLEŠČINE PREVEDEL VLADIMIR PAVŠIČ

19. nadaljevanje

Šef me je 14. avgusta 1933. vprašal, ali so odnosi med francoskim konzulom Reynaudom in Kaspejevimi taki, da bi jih lahko imenovali intimne. Rekel sem mu, da po mojem mišljenju ni med njimi prav nobenega prijateljstva.

»Tudi jaz tako mislim,« je rekel šef. »Kaj naj bi tudi imeli skupnega francoski konzul in judovske svinje... čeprav so bogate. Konzul pač dobro ve, da sta Kaspejeva sinova postala francoska državljana samo zato, da bi rešila očetovo premoženje pred Japonci.

»Kakor koli, francoska zastava nam ne bo ubranila, da ne bi storili tega, kar hočemo... Zato sem že dal orožništvu ukaz, naj Kaspeja ugrabi. Kakor mi poročajo moji agenti iz Modernega hotela, gre fant ponoči večkrat v doma v družbi židovskih deklet in se vrača pozno domov. Da pa odvrnem sleherni sum od Japoncev, sem ukazal, naj ugrabitelj izvede Kitajci. Kakor hitro bo moj načrt docela izdelan, vam ga bom razložil. Naročili boste Jingu, naj izbere za opravke osem svojih najboljših mož.«

17. avgusta 1933. mi je šef ukazal, naj pošljem Jinga s 50 možmi v vas Tonahov, ležečo 100 km severovzhodno od Harbina, da kaznuje vaščane, ker so ubili nekega podčastnika in dva japonska orožnika. Ker Kaspeja ni več omenjal, sem mislil, da je svojo zamisel opustil.

Teden dni zatem me je moj pomagatelj št. 1 obvestil, da so baje mladega Simona Kaspeja ugrabili. Šel sem k šefu in mu povedal o stvari. Nasmehnil se je na svoj poseben sarkastični način:

»Tudi jaz sem slišal o tem... vendar mi podrobnosti niso znane. Vam se ni treba brigati za to. Poveril sem drugim agentom nalogo, naj stvar preiščejo... Vem, da imate zelo dosti dela... razen tega... bo vse skupaj v nekaj dneh opravljeno.«

Se tisti večer so mi moji agenti prinesli podrobna poročila, kako se je ugrabitelj izvršila, in so mi dali imena vseh, ki so bili neposredno ali posredno zapleteni v to nasilno dejanje. Zgodilo se je takole:

Japonsko orožništvo je izdalo ukaz po svojem tajniku Nakamuri, ki je skupno s policijskim inspektorjem Martinovim organiziral zaroto. Ta je imel na razpolago tolpo 15 zločincev, ki so jih najeli s pomočjo Radzovskega, izdajatelja infamnega časnika Naš put in načelnika Fašistovskega kluba (vzdevek jemlje dobro ime italijanskemu fašizmu).

Opomba avtorja.) Izmed članov tega kluba so Japonci izbrali izpričence, ki so jih potrebovali za svoje namene. V tem fašistovskem klubu so tudi skuhalo zaroto proti mlademu Kaspeju. Več dni zapored je neki mlad lopov, po narodnosti Grk, ki je nekaj mesecev vohunil med gosti Modernega hotela in neprestano oprezoval tam okoli, obveščal Nakamuro o početju Simona Kaspeja. Fant je zahajal skoraj vsako noč v mesto z nekimi mladimi damami, zarotniki so vedeli tudi njihova imena in naslove, kakor tudi ulice, po katerih se je Kaspe po navadi vozil v svojem avtomobilu.

Mladega Kaspeja so ugrabili ponoči 24. avgusta 1933. v trenutku, ko je ustavil svoj avto pred hišo dame, ki jo je nameraval obiskati. Spravili so ga v neko skrivališče blizu Harbina.

Drugi dan je orožništvo poslalo Kaspejevemu očetu zahtevo, naj plača 300.000 dolarjev odkupnine. Starček je zahtevo kratkoma odklonil in zdaj se je začela vrsta dolgotrajnih jalovih pogajanj. Orožništvo je hotelo denar, starček pa ni hotel plačati ničesar. Pripravljen je bil odšteti nekaj tisočakov, toda šele potem, ko bi njegov sin prišel zdrav nazaj. Bil je trd ko kamen. Grožnje, da bodo njegovega sina umorili, ga niso prav nič omajale v njegovi odločitvi.

Mesec dni kasneje, 28. septembra, so mlademu Simonu odrezali ušesa in jih poslali očetu, vendar tudi ta strašna pošiljka starca ni omajala. Še vedno je vztrajal na tem, da plača 35.000 dolarjev, vendar šele potem, ko mu sina izpuste.

Francoski konzul je poslal protestno noto japonskim oblastem, ki so odgovorile, da si na vse načine prizadevajo izslediti mladega Kaspeja. Francoski konzul je omejil svoje napore na pismo, ki ga je napisal, toda podkonzul Chambon, mlad, zelo inteligenten in delaven človek, ki je dobro vedel, da japonske oblasti ne bodo ničesar ukrenile, je najel zanesljive in zmogljive agente in začel na svojo roko zasledovanje. Podkon-

zul je kmalu ugotovil resnična dejstva, toda to mu ni bilo dovolj, potreboval je dokaze; zato je ukazal svojim zasledovalcem, naj ujamejo Komisarjenka, najmlajšega izmed banditov, ki so Kaspeja odvedli. Res so ga ujeli in pripeljali na konzulat, kjer ni samo vsega priznal, ampak je svoje priznanje tudi zapisal in podpisal. Takoj nato so ga izpustili. Neslednji dan se je podkonzul osebnostno zglasil pri generalnemu policijskemu ravnatelju, ki mu je izročil formalno obtožbo proti vsem, ki so bili zapleteni v ugrabitelj, poleg tega mu je dal tudi prepis Komisarjenkove pismene izpovedi.

Policija je o tem obvestila orožništvo, ki je Komisarjenka nemudoma odpravilo 600 km daleč stran od Harbina v Pogranično na sovjetski meji in aretirala Chambonove agente. (Eden od njih, Kirmistach, je bil še zmerom v ječi, ko sem leta 1936. zapustil Mandžurijo.)

Drugi dan sta Harbinsko Vremja in Naš put, dva japonska časnika, pisana v ruščini, prinesla sramoten napad na podkonzula Chambona. Zmerjala sta ga z umazanim Židom, komunistom itd. To je trajalo zapo-

red nekaj tednov, dokler ni stvar dossegla vrhunca, ko je eden izmed članov fašistovske stranke pozval podkonzula na dvoboj.

Vendar se je vest o ugrabitvi razvedela tudi po drugih državah. Ameriški, angleški in francoski časopisi so se jeli zanimati za to novo nasilje. Tokio, ki včasih mnogo da na javno mnenje, je ukazal, naj zadevo na kak način spravijo z dnevnega reda. V skladu s tem ukazom iz Tokia in docela proti svoji volji je šef odredil aretacijo ugrabiteljev, katerih imena so bila naštetja v pismeni obtožbi podkonzula Chambona. Martinova in Sandarja so 9. oktobra vtaknili v ječo, ostale so pa pustili na svobodi, češ, da jih ne morejo izslediti. Še vedno so pa prisegali, da ne vedo, kje je mladi Kaspe.

Med tem časom je bil Simon Kaspe še vedno v ujetništvu in še vedno so med njegovim očetom in orožništvom tekla pogajanja o njegovi usodi.

Nesrečnik je pisal tucate pism, ki so jih razbojniki prinašali staremu Kaspeju. Toda starca niso omehčale ne sinove prošnje ne strahotne grožnje banditov; trdovratno je vztrajal pri svoji odločitvi, da ne plača ničesar, dokler se mu sin ne vrne živ in zdrav, in ni se dal omajati niti za las. O važnosti svoje osebe je bil tako trdno prepričan, da se je celo bahal: »Vrnili mi boste sina, ne da bi vam plačal en sam cent... ne samo to, še opravičevali se mi boste!«

Ta bahava samozavest je bila usod-

na. Ko so šefu pripovedovali o tem, je dejal na svoj miren način: »Kaspe ne bo nikoli več videl sina živega, kvečjemu če plača milijon.«

Bili so pa še drugi vzroki, zaradi katerih orožništvo ni smelo pustiti Kaspeja več živega. Zdej, ko je bil govoril z Nakamuro in z orožniškimi castniki, zdaj ga niso smeli več izpustiti. Zdej je mladi Kaspe vedel, da ga niso ugrabili Rusi, temveč Japonci sami... Ne, ne, nikoli več ga ne smejo izpustiti na svobodo... ker bi govoril...

Japonci so se bali, da ne bi novi podkonzulovi zasledovalci in agenti, ki jih je najela Kaspejeva družina, odkrili mesta, kjer je bil mladenič ujet, zato so ga predstavljali iz enega skrivališča v drugo.

Tedaj je posegel v stvar polkovnik Fukasi Oi, »višji svetovalec«, to se pravi, šef železniške policije. Polkovnik Oi je bil v pravem pomenu besede gentleman — eden zelo redkih višjih japonskih uradnikov (če ne edini razen generala Muta), ki so pustili za sabo dober sloves v Mandžukuu. Čeprav je zavzemal eno izmed najvišjih mest in gospodaril nad tisoči in tisoči kilometrov železnice, je vedno izvajal svojo oblast z vso pravičnostjo in dosledno nepristranostjo. Njegova uprava je bila vselej tenkovedno poštna in vredna vse hvale. Izdal je ukaz, ki je absolutno prepovedal metode mučenja, katere so uporabljale druge policijske oblasti. Vsem podrejenim, ne glede na njihovo narodnost, je bil strog, a dober oče. Tudi tisti Kitajci, ki so sovražili vse Japonce od prvega do zadnjega, si niso mogli kaj, da ne bi ljubili in spoštovali polkovnika Oija. Na ozemlju vzdolž železnice, ki je spadalo pod njegovo pravosodje niso poznali ugrabitelj. Sleherni Japonci, ki se je skušal okoristi v območju polkovnikovega teritorija, jo je moral kmalu pobrati nazaj na Japonsko. Ne samo, da polkovnik Oi ni odobral zlorab japonskih vojaških oblasti, jih je celo ostro obsojal in se tega tudi ni bal na glas povedati. »Svoje umazane zadeve lahko opravljajo doma,« je dejal po navadi; zato so morali agenti drugih policijskih organizacij, kadar so se znašli na njegovem teritoriju, opustiti svoje metode in biti dobri z ljudmi.

Kakor sem že omenil, je orožništvo po Chambonovi obtožbi Kaspejevih ugrabiteljev odposlalo mladega Komisarjenka iz Harbina v Pogranično, ki leži blizu železnice in je spadala pod jurisdikcijo polkovnika Oija. Ko je polkovnik izvedel, da se Komisarjenko mudi na njegovem teritoriju, ga je dal aretirati in prepeljati nazaj v Harbin, kjer je ta najmlajši Kaspejetih ugrabiteljev izpovedal pred pričami še enkrat vse, kar je bil priznal francoskemu podkonzulu.

To drugo izpoved, ki jo je Komisarjenko svojeručno podpisal, je polkovnik izročil šefu japonske vojaške misije.

Kljub vsemu temu je pa orožništvo še vedno upalo, da bo dobilo odkupnino za mladega Kaspeja. Od 300.000 kitajskih dolarjev, ki so jih prvotno zahtevali, so popustili na 150.000, potem na 100.000, na 75.000 in končno na 50.000 dolarjev, toda starček je še zmerom vztrajal na svojih 35.000 dolarjih, ki jih bo plačal, kadar se mu sin vrne nazaj domov. Dalje prihodnjé.

Dragi otroci!

'Zgodbica o kresilu' se je danes končala. Veliko napetih dogodovščin ste v mislih preživeli s pogumnim vojakom, ki je ukrotil čarovnico in si pridobil lepo princesko, toda žal doživi še tako lepa pravljica svoj konec.

Zdej smo izbrali za vas novo, prav tako lepo pravljico:

O MALI VODNI VILI.

Ta pravljica vas bo popeljala v neznane, čudovite pokrajine na dnu morja, kjer stoji двореc morskega kralja in kjer žive lepe morske deklice. Brali boste o mali vodni vili, ki je rešila življenje mlademu princu, in kaj vse je doživela potem. Brali boste o zabavah vodnih vil na dnu morja. Pravljica

O MALI VODNI VILI

vas bo popeljala tja, kamor ne seže človeško oko; vi boste prvi, ki boste smeli poslušati zgodbo o neznanih čudesih pod morskno gladino. Pravljica

O MALI VODNI VILI

vas bo vsak teden razveselila in začudila. Že prihodnji teden boste brali njen začetek na tej strani Družinskega tednika. Opozorite nanjo tudi svoje prijateljke, saj so gotovo tudi oni radovedni, kakšno je življenje v kraljestvu morskega kralja, tisoč metrov pod morskno gladino.

H. I. ANDERSEN: ZGODBA O KRESILU

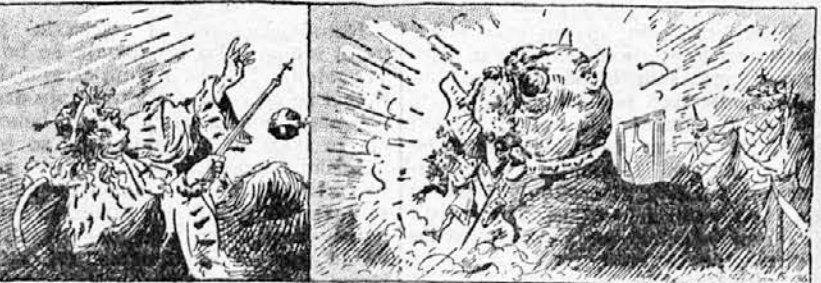
Že so stali vsi trije psi pred njim; tisti, ki je imel oči kakor čajne čašice, tisti, ki je imel oči kakor mlinska kolesa in tudi tisti, ki je imel oči kakor okrogli stolp.

»Pomagajte mi, da me ne obesijo!« je zaklical vojak.

23

In že so psi popadli sodnike in svetovalce. Enega sodnika je pes zagrabil za nos, drugega šavnil za nogo in ga zavrtel visoko, mnogo lahti visoko v zrak, da sta se razbila na kosce, ko sta treščila na tla.

»Jaz pa ne maram,« je dejal kralj. Največji pes je pa tudi njega pograbil,

popadel je tudi kraljico ter ju vrgel za drugimi. In tedaj so se vojaki prestrašili.

In vse ljudstvo je vpilo: »Dobri vojak, ti bodi naš kralj in imej lepo princesko!«

Potem so posadili vojaka v kraljevo kočljo in vsi trije psi so plesali pred njo in vpili: »Hura!« In fantini so žvižgali na prste in vojaki so bili za častno stražo.

In princeska je prišla iz bakrenega gradca in je postala kraljica in to ji je bilo zelo všeč. Teden dni je trajala svatba, psi so pa sedeli za mizo in gledali debelo.

KONEC

KRIMINALNI ROMAN

RUMENAKAČA

SPISAL EDGAR WALLACE * PREVEDEL Z. P.

14. nadaljevanje

»Se mnogo skrbi naju čaka, Joe. In ker si sam skuhal to umazano brozgo, je boš moral sam tudi pošten obrok zaužiti!«

Joe je sanjari ob zakurjenem kaminu, čeprav je bil dan prijetno tople. Njegove prekrizane roke so počivale na železdu. Ob osorno izgovorjenih Cliffordovih besedah se je predramil.

»Kaj?... Nič rad ne vidim, da neprestanu smukati ven in noter, kakor kakšen... no... kakor kakšen... Kako že praviš temu, Cliff?... Kaj si mi prav za prav hotel povedati? Saj te nisem razumel, ko pa tako bevskaš name.«

»Skrbi... da, to sem rekel,« je na kratko odgovoril. »Tvoj naduti rumeni ljubljencek in tvoj nesramni sorodnik sta skupaj skovala hudodelski načrt...«

Joe je nekaj zamrmral predse, vzel smotko iz žepa in ji premisljeno odgriznil končico.

»Bil bi srečen, da nisem nikoli več prišel v to kulturo deželo,« je očitajoče dejal. »Bolje bi bilo, da nisem nikoli odpotoval iz Sjangtana. Saj nič ne rečem... Ljubezniv fant si, Cliff, toda preveč silovit. Saj veš, da sem hotel vzgojiti Fing-Suja v modrega in čednostnega mladenci... pa se je tako izmislil... Ali ni to strašno, Cliff?...«

»Življenje je tako čudno, kajne, Cliff?...« je bolj mrmral ko govoril. Clifford si je preobul čevlje in srdito dejal:

»Da si ti edini človek, ki sem ga srečal na svetu, bi res rekel, da je življenje čudno. Toda takšno, kakršno je, je prekleto resno. Ali si prebral časnike?...«

Prikimal je in leno segel po kupu časnikov na mizi.

»Da, Bral sem o umoru misijonarjev v Honanu, toda... saj veš, tam se zmerom koljejo. Preveč se stradanjih vojakov se potepa okoli. Če bi lačnih vojakov ne bilo, bi tudi roparjev ne bilo.«

»To je zdaj že deveti umor misijonarjev v tem mesecu,« je kratko sikhil Clifford. »Kitajski vojaki so najbolj disciplinirani ljudje v državi. Sicer priznam, da ta ugotovitev ne pomeni mnogo. Toda vojaki so imeli prste vmes in so nosili prapore z napisi 'Pozdravljamo sina nebes'. To se pravi, da mora biti na Kitajskem neki nov prebent za cesarski prestol.«

Joe je zmaljal z glavo.

»Nikoli nisem bil navdušen za Kitajce, ki znajo streljati,« je rekel. »To jih izpridi, Cliff. Ali misliš, da bodo tudi v Sjangtanu nemiri?...«

»Če bi se utegnile to zgoditi, se moram vrniti.«

»Tu boš ostal,« je ukazovalno dejal Clifford. »Ne verjamem, da bi v teh predelih počili nemiri. Predobro plačujemo cesarskega namestnika; slaba kupčija bi bila zanj... Ne da se pa tajiti, da vre vstaja kar na sedemnajstih krajih Kitajske.«

»Odprl je predal in poiskal zemljevid. Razgrnil ga je na mizi. Joe je opazil, da je na več krajih zarisan rdeč križec.

»Po časniki pišejo o nemirih,« je mirno menil Clifford. »Kot vzrok omenjajo slabo rižovo letino in potres; res je pa, da se lahko zaradi slabe letine in potresa pritožujejo tisti kraji, ki leže stotine milj stran od ognjišč teh nemirov.«

Stari Joe je s težavo vstal.

»Kaj je vse to pomeni?...« je vprašal, gledaje Lynna s priprtimi očmi. »Prvič opazim zdaj, da se kaj zdejta na Kitajski zadeve. Kaj je torej na stvari? Nam vendar ne morejo do živga, kaj?...«

Lynne je spet zložil zemljevid.

»Temeljita sprememba v vladi bi kajpak zadela vse panoge industrije in sploh vse razmere,« je odgovoril. »Honan mi je malo mar, saj je že od pamtveka roparska provinca. Toda nemiri so bili celo v Yunnanu — in če že v Yunnanu vre, mora biti stvar presneto zrela.«

Segel si je v lase in zvito pogledal Joeju v oči.

»Veš, prijateljček,« je nadaljeval, »nekdo na vso moč deluje za novo dinastijo — in praporci upornikov imajo vsi simbol 'Radostnih rok'!«

Stari Joe je od začudenja na stežaj odprl usta.

»To je vendar samo neznatna družbica prenapetih...«

»Osem provinc je strnjenih za praporom 'Radostnih rok', da veš, mu je skočil Clifford Lynne v besedo. »In Fing-Su ima v vsaki provinci svoj glavni stan. Nesramno in zvito nas je zanolil. Denar, ki

ga je molzel iz naše družbe, je porabil za to, da je finansiral neko trgovsko podjetje, ki nam je očitno huda konkurenca.«

»Tega pa gotovo ni storil. Pridušil bi se, da ni!« je zmedeno in z zamolklim glasom dejal Joe Bray. »Tak stopi vendar k Towru in si oglej Peking-House! To ti je londonska pisarniška palača te trgovske družbe — in glavni stan novega cesarja Fing-Suja!«

Stari Joe Bray je samo z glavo zmaljal.

»Cesar... hm! Kakor Napoleon, pri moji veri!«

»Čez tri mesece bo potreboval denar... mnogo denarja. Ta čas daje denar trem generalom; toda tako ne bo mogel dalje časa vzdržati. Njegov načrt je tak, da zbere veliko narodno armado pod Spedwellovim žezlom, ki pozna Kitajsko do dobrega. Kadar bo stvar primerno dozorela, se bo dal oklicati za cesarja. S temi tremi generali, ki so zdaj v njegovi službi, bo lahko počel, kar ga bo volja. Kdaj in kako se je v njegovi glavi rodila drzna misel, da bi postal cesar, ve menda samo Buddha!«

Mr. Bray je ves potrt vstal. Nekaj v njegovi držbi je zbudilo njegovega družabnika v oči.

»Zdaj vem... ti, da, ti si bil, ti stari, hudobni trot!« je bevsknil Clifford.

»No, načrte sva marsikakšno kovala,« je priznal Joe. Videti je bilo, da mu ni kdo ve kaj prijetno pri duši. »Kakšno prenapeto zgodbo sem si že izmislil, da bi izpodbujal njegovo častihlepnost. Saj veš, da je moja domišljija zmerom bujna in budna, Cliff! Prav gotovo bi pisal novele in čudne storije, ko bi poznal pravopis.«

»Na sumu te imam,« je dejal Clifford, »da si mu preživo slikal, kako visoko bi se utegnili Kitajski povzpeti, če bi imela pravega voditelja. Kar priznaj!«

»Lagal bi, če bi trdil, da mu nisem nekaj podobnega kdaj pravil,« je skesano priznal Cliffordov družabnik, vendar ni upal dvigniti pogleda. »Toda, pri moji veri, pravil sem mu to in še kaj drugega zgolj zato, da bi izpodbodel njegovega duha in njegov ponos. Tak razumi me vendar, Cliff! Samo zato, da bi mu dal polet!«

Clifford se je vedro zasmejal — in smejal se je redkokdaj.

»Po moji pameti mu izpodbud ni bilo več treba,« je menil. »Fing-Su je takšnega značaja, kakršnega najdeš med milijonom ljudi samo enega in kakršnega se uveljavi v zgodovini kdaj pa kdaj. Napoleon je bil takšen velikani, Rhodes Cecil tudi in Lincoln... toda mnogo takšnih ni.«

»Kaj pa George Washington?...« je vprašal Mr. Bray, dvigaje se, da bi pogovor ostal na zgodovinski ravni.

»Naj bo že za Fing-Sujevo prenapetost odgovoren kdo koli, ne sreča se je zgodila in amen.« Clifford je pogledal na uro. »Ali si že kdaj stikal za gnezdi, Joe?...«

»Kot otrok že,« je samodopadljivo menil Joe. »Malokateri me je prekosil v tej vrtilini!«

»No prav. Pa bomo nocoj pretaknili plavajočo gnezdo rumenokljunca,« je preroško dejal Clifford Lynne.

22. POGLAVJE

Mr. Narth se je z vlakom odpeljal v mesto, ker je bil njegov avtomobil v popravilu. Na peronu si je kupil časnik, čeprav ga naslov velikega članka na prvi strani ni kdo ve kaj mikal. »Zveza 'Radostnih rok' — glavni vzrok kitajskih zapletljivosti.« Kaj pomenijo v narokovanih Radostne roke, Mr. Narth ni zanimalo; mimogrede je samo to ugotovil, da takšen naslov, naj si ga je nadela že kakršna koli organizacija, ni ničemer podoben. Prav smešen se mu je zdel.

Kar koli se je tikalo Kitajske, mu je bilo španska vas. Vse, kar je vedel, je bilo to, da je tam nekdo nakopičil bajne množine zlata in je bil naposled tako ljubezniv, da je umrl, zapustivši svoje bogastvo njemu samemu.

S ponosom se je trkal na prsi, da je trgovec. Človek bi lahko tudi rekel, da je ponosen na svoje neznanje; zakaj vedel resnično ni ničesar drugega kakor to, kar je bilo v neposredni zvezi z njegovimi kupčijami. Za druge reči se ni zanimal; golf je igral srednje dobro — zato se je bil tudi preselil v Sunningdale — bil je ravnodušen kvartač bridgeja in za romantičnih časov svojega življenja je imel zunanjo svojo doma nekje v Bloomsburyju najeto opremljeno sobico.

Naravnost povedano, popolnoma pošten ni bil. To je celo sam sebi priznal. Najrajši si je služil denar na lahak način. Ko je pred mnogimi leti podedoval očetovo podjetje, se je zdelo, da bi bil lahko na pošten način uresničil svoje ideale, zakaj ugotovil je, da pri takem denar celotno pri najstarejših in trdno zasidranih trgovskih zvezah samo tedaj, če so dotoki in zapornice očistene blata in nesnage. Treba je bilo torej ali dvigniti poslovanje s trajno in dobro reklamo ali pa dvigniti promet z železno pridnostjo. Zakaj, če človek sedi prekrizanih rok v naslanjaču in čaka denarja, se ne steka glavica več v lastne blagajne, temveč v železne omare konkurence. Toliko se je bil seznanil s poslovanjem trgovstva, da je iztaknil včasih kar sam kakšno pot, ki ga je brž pripeljala do denarja. Spoznanje pa, da so skoraj vsa ta zapeljiva stranpotja držala v močvirje, ga je obšlo žal prepozno. In čeprav je bila njegova trdka večkrat v plačilnih nevednostih, je bil vendar v dobrih odnosih s šefi velikih finančnih ustanov, zakaj njegova presoja splošnega gospodarskega položaja, razen lastnih transakcij, je bila skorajda zmerom tehtna in pravilna.

S postaje se je odpeljal v hotel, kjer si je po navadi najel sobo, kadar je ostal v mestu. Hotelski sluga mu je obesil njegovo obleko v omario, tisto obleko, ki jo je nameraval obleči drevi pri slovesnosti. Norčeval se je iz Fing-Suja, ki je trdovratno vztrajal, da mora obleči tako obleko.

»Frak in belo ovratnico, gaia obleko torej!« je bil dejal. »Sprejemna slovesnost vas bo zanimala — saj je nekakšna kombinacija modernega obreda in starodavnih seg.«

Naročil si je čaj v sobo. Komaj mu je natak prinesel naroceno pljaco, je že prišel major Sped-

„DRAVA“
ZAVAROVALNICA MALEGA ČLOVEKA

MARIBOR, SODNA ULICA 1 - v lastni palači
Domači zavarovalni zavod - zavaruje za smrt in doživetje - za doto in gospodarsko osamosvojitve - za rento, starostno preskrbo, preužitke, pokojnino - denar zavarovancev (njihova premijska rezerva) je varno naložen.
Kdor želi sebi in svojem domu, se zavaruje pri „DRAVI“!
Zahtevajte propekte in obisk zastopnikov!

well. Njegov novi zaveznik ga je pozdravil s temle vprašanjem:

»Kaj se je zgodilo minulo noč?...«

Stephen Narth je z vidno živčnostjo stresel z glavo.

»Ne vem. Reči moram, da je bil Fing-Sujev načrt več ko strašen. Malo je manjkalo, da mu nisem vsega zagnal pod noge.«

»Kaj? To ste hoteli?... Major se je vrgel v edini veliki naslanjač, ki je stal v sobi. »Veste, Narth, jaz bi zadeve ne gledal tako mrčno, če bi bil v vaši koži. Saj bi se dekletu vendar nič ne zgodilo. Fing-Su je bil vse skrbno pripravil. Hotel jo je spraviti nekam, kjer bi ji stregle Evropeke in kjer bi ne pogrešala prav ničesar. Sleherno njeno željo bi ji bile strežajke izpolnile.«

»Toda zakaj, t.i. sto kosmatih?...« je zagodrnjal Narth.

Spedwell se je nejevoljno namrdnil.

»Mora že imeti svoj vzrok. Na pravem mestu bi rad požečkal Mr. Clifforda Lynna.«

Vstal je, stopil h kaminu in otrese pel s svoje smotke.

»Pri tej stvari lahko zaslužite ogromno denarja, Narth,« je dejal.

»In nič drugega ne terja Fing-Su, ko da mu ostanete zvesti. Fing-Su vas ceni, ker je prepričan, da mu boste še marsikdaj koristili.« Pri teh besedah je čudno pogledal svojega sobesednika. »Ni izključeno, da boste lahko postali Leggatov namestnik,« je s posebnim poudarkom dodal.

Stephen Narth je zdajci nekam preplašeno pogledal.

»Leggatov namestnik? Mislim sem, da je Leggat vaš velik prijatelj.«

»Je in spet ni!« je previdno menil Spedwell. »Fing-Su namreč misli... no, v poslednjem času so se primerili marsikakšni prekrški zaupanja. Razvedelo se je marsikaj... Potlej je neučakano dejal: »Lynne je vendar v mestu. Domnevam, da veste?«

»Ne zanima me, kje se mudi,« je z ostrim glasom menil Narth.

»Mislim sem, da vas te reči zanimajo,« je v nemarno dejal Spedwell.

Brez laži bi bil Spedwell lahko priznal, da se sam mnogo bolj zanima za načrte Clifforda Lynna kakor razburjeni Narth. In zanimal se je tolikanj predvsem zato, ker je bil Fing-Sujev načrt tako spretno premišljen in zasnovan, da je utegniti samo nekdo rešiti Joana Brayevo — in to edino le brzostrelec iz Sjangtana.

23. POGLAVJE

Clifford je prišel v svoje stanovanje v Mayfairu ravno se o pravem času, da je lahko brž poobedoval. Prišel je bil sam. Joeju Brayu je strogo položil na srce, naj ostane lepo doma, da ga ne bo kdo videl. To naročilo je bilo resda na

moč umestno, zakaj Joe je bil vse prerad na svežem zraku in se je zmerom jezil, če se ni mogel po mili volji gibati.

Koj po svojem prihodu je Lynne poklical neko telefonsko številko v Mayfairu.

»Mr. Leggata ni,« je bil kratek odgovor.

Clifford je bil srdit na tega podkupljivega izdajalca. Saj mu je bil vendar za trdno obljubil, da bo od enih dalje čakal na njegov klic.

Še bolj se je vznejevoljil, ko je Mr. Leggat okoli dveh brez sleherne previdnosti kar javno prišel v njegovo hišo. Leggat je rad dobro živel, toda po navadi si je prihranil požreševanje za ure po večerji.

Cliff si ga je nekaj sekund ogledoval, ko je stopil v jedilnico. Njegov zardeli obraz in njegov zopni nasmeš sta bila zgovornejša od besed.

»Znoreli ste, Leggat!« je mirno dejal, ko je stopil k vratom in jih zaprl. »Zakaj ste prišli o belem dnevu in kar javno?...«

Leggat je bil tolikanj dobre volje, da mu tega podlega sveta ni bilo več mar.

»Zato, ker mi je dan ljubši,« je odgovoril z zatikajočim se glasom. »Zakaj neki bi se moral moč moje sorte potikati po temi? To se poda kvečjemu Fing-Suju in njegovim pomagačem!« Zaničljivo je tlesnil s prsti in prasil v gronek smeh. Toda Clifford se mu ni pridružil.

»Norec!« je srdito bevsknil. »Prosil sem vas, da ostanete v svoji pisarni; saj bi se lahko po telefonu pogovorila. Nikar ne podcenjujte Fing-Suja, dragi moj!«

»Prava figa!« je zaničljivo dejal Leggat in brez povabila stopil k bifeju in si z velikimi zalogami utešil prvo lakoto. »Se nikoli me ni kakšen lahkotiv orientalec ugnal v kozji rog. Ne smete pozabiti, Lynne, da sem dovolj dolgo živel na Kitajskem. In kar se njegove tajne družbe tiče...«

Vrgel je glavo vznak in se zagrohotal.

»Dragi, stari prijatelj,« je spet povzel, ko je z negotovim korakom, držeč kozarec jantarjevo rumenega likerja v roki, stopil nazaj k mizi. »Ako je v teje sobi kdo nor, ste to kvečjemu vi! Saj sem vam menda dovolj tehtnega povedal, da bi lahko spravili Fing-Suja na vislice. Bogat moč ste in bi stvar lahko izročili policiji; potem bi pa sedeli doma in čakali, kako se bo zadeva razvila.«

Clifford mu ni hotel omeniti, da je že v stikih s kolonijskim in zunanje-političnim uradom. Tam so ga dvomljivo poslušali, vljudno sicer, a vendar nekam zviška, da se je raztogotil in obmolnil. Zunanje-politični urad je že vedel, da so v peckhamski tovarni vskladiščeni topovi. Kupljeni so na svobodnem tržišču, so mu prijazno pojasnili. Nihče ni niti v sanjah mislil na kakšne tajne načrte, ki bi utegnili biti s temi topovi v zvezi. Saj vendar brez dovoljenja nihče ne more izvažati blaga... Rekl so mu, da ni in ne more biti vzroka, da bi kakšno kitajsko podjetje ne imelo enakih pravic kakor domače, evropske trdke. Vse to in še marsikaj je moral Clifford poslušati z naraščajočo nestrpnostjo.

»Prelomil sem s Fing-Sujem,« je odločno pribral Leggat. »Fant ni samo Kitajec, temveč je prav nesramen Kitajec! In vrhu tega, kaj vse sem bil zanj storil!... Ali ste dosegli, da bo policija preiskala ladjo Umgeni, kakor sem vam svetoval?...«

Clifford je prikimal. Res je bil prepričan pristaniški urad, da bi kazalo strogo nadzorovati ladjo Umgeni. Ves tovor so morali izkreati, da ga je oblast natanko pregledala. Toda našli so zgolj navadno trgovsko robo, krampe, lopate, kose in lonce, skratka gospodarske in gospodinjske predmete.

»Lej, lej!« je presenečeno dejal Leggat. »Prišezem, da je bila ladja že več tednov otovorjena s prepo-

vedanim blagom...«

»Drevi odpluje,« je rekel Clifford. »In niti sam Fing-Su bi ne mogel tovara zamenjati z drugim.«

Čez naše dvorišče pa ne!

Ljubljana, 21. novembra 1940.

Ižanci so že od nekdaj na glasu, da so hudi ljudje. Kar je naše je naše in Bog ne daj, da zaides tja! To je izkušila tudi Ivanka, ki je čez sosedovo dvorišče nesla krmo prašičem.

Saj tudi drugod dži pot, toda najbliže je pač čez sosedovo dvorišče.

To pa ni bilo po godu 15letnemu sosedovemu sinu Francu; vzel je meklo in Ivanka napodil. Hkrati jo je tudi udaril in vrgel poleno za njo. Ivanka je padel skaf na tla. Jezna je pograbila kos opeke in ga vrgla za Francovim. Na pomoč sta ji prišla njena služkinja in domači pastir; pastir je prinesel tolkalo, češ, s tem ga pa bomo. V tem je pa prišel Francov sin na pomoč starejši brat Stanko s kopačo. Pastir in ženski so se seveda pred tolikšno premočjo spustili v dir. Stanko jih je prepečel na njihovo dvorišče in jim zažugal:

»Le počakajte, boste videli, kaj se pravi hoditi po našem dvorišču!« Pastirju je pa zagrozil: »Tebe bom pa kar ubil!«

Ko se je vrnil na svoje dvorišče, je v podkrepitve svojih groženj prijel skaf, ki je bil padel Ivanka iz rok in ga vsega razbil.

Ivanka bo moral kupiti nov skaf in še za bolečine ji bo moral plačati. Sovražstvo pa s tem ne bo poravnano; sosedje bodo tudi poslej iskali priloi-

V SENC

Vesele in žalostne zgodbe izpred ljubljanskega sodišča

nosti za takšne »razgovore, kjer imajo tudi roke veliko besedo.

»Monte Karlo« pred sodiščem

Ljubljana, 22. novembra 1940.

Saj poznate »Monte Karlo«, ljubljeno shajališče ljubljanskih upoko-jencev, tam gori v Tivoliju; tam kvartajo in si preganjajo dolga. Za izredno spremembo so pa tokrat zašli v gostilno, pa že ni bilo prav. Skregali so se, ker je eden izmed njih pripeljal v gostilno s seboj kar tri pse.

Vsi so z natakarcio vred protestirali, češ da psi ne spadajo v lokal. Beseda je dala besedo, nazadnje je pa planil Jože:

»Saj ste čisto navaden norec, v norišnico spadate, pojdit k dr. Robid!«

»Zato pa še ni norec, če pripelje pse v lokal,« pravi sodnik.

»Za mene ni normalen človek, če se ne ravna po policijskih predpisih,« ne odneha Jože. »Sicer sem mu pa to

rekel brez namena, da bi ga užalil, temveč kar tako prijateljsko.«

»Torej tako,« se hudeje užaljeni tožitelj, »prijateljski norci! Vi bi hoteli spraviti vse svoje prijatelje pod kurotelo!«

»Saj nisem tako huda, samo glas imam tak...«

Ljubljana, 22. novembra 1940.

Gospa Franciška, soproga občinskega odbornika se pritožuje: »Ze 12 let je moj mož pošten in zaslužen občinski odbornik, zdaj ga pa dolže nepoštenost.«

Pred trgovino me je napadla najprej gospa Ana, naj me bo sram, ker moj mož ni pošten in me je še opraskala povrhu. Komaj je pa gospa Ana odšla, je prišla iz trgovine gospa Helena in pričela vpiti:

»Pošten naj bi bil, pa se ne bi bilo treba tepsti za moža!«

»Nak, nisem tako rekla, gospod sodnik, in tudi ne priznam!«, se izjiva gospa Helena. »Rekla sem le, naj bo v odboru kdor hoče, da je le pošten!«

»Nikar tako ne vpijete,« jo opomni sodnik.

»Saj nisem tako huda, gospod sodnik, le glas imam tak, ne smete mi zameriti.«

»300 dinarjev kazni ali 10 dni zapora, pegojno za dve leti,« je modro razodil sodnik in dodal: »Tako boste imeli za dve leti zavezan jezik.«

ŠPORTNI TEDNIK

Favoriti so zmagali

V slovenski nogometni ligi morajo klubi odigrati samo še po dve tekmi, pa bo tekmovalen končan. Nedeljsko XII. kolo ni prineslo presežnega. Zmagali so favoriti na vsej črti in zato se tudi prvenstvena lestvica ni kaj prida spremenila. Amater je vnovič izgubil dve točki, ki sta Bratstvu toliko pomagali, da je prehitelo Marsa in zasedlo peto mesto.

V Ljubljani sta se srečala Ljubljana in Mars. Pri Ljubljani je manjkala najboljši strelci Lah, zato nasprotni vratar ni imel preveč dela. Igra je bila prav živahna in do odmoru docela odprta. Posamezni igralci so bili na trenutke malce preveč ognjevit, a je energični sodnik vse poskuse preostre igre že v prvi minuti zadržal. Ko je poslal dva igralca z igrišča, na vsaki strani po enega, so se duhovi docela pomirili, vidič, da sodnik ne razume šale.

Izredno nevarni Zigon je za Marsa dosegel vodstvo in s tem postal najboljši strelci v slovenski ligi. Tik pred odmorom je Erber izenačil. V drugem polčasu so Marsovcem pustili rutina državnega ligaša se je uveljavila. Erber in Jež sta še dvakrat spravila žogo v mrežo in postavila končni rezultat 3:1 za Ljubljano.

Enako se je končal tudi mariborski derby. Zeleničar je zmagal zaradi boljše napadalne vrste, ki je pri Mariboru najslabši del enajstotice. Zmagovalec ima vse vrste docela izenačene, in to je odličilo. Premagani so sicer dokazali, da znajo igrati nogomet, vendar manjka moštvo potrebna povezanost. Izrazito šibki vratar ima na vesti vse tri gole. Zeleničar je imel že v prvi polovici zmagov v žepu. Po vodstvu 2:0, je po odmoru še tretji potresel nasprotnikovo mrežo. Šele pri tem stanju je Maribor dosegel častni gol. V precej neprijeten položaj je zasedel beograjski sodnik Zivković, ki ga nobena stranka ni hotela izplačati, češ da niso zahtevali beograjskega sodnika.

Na Jesenicah so si stali nasproti kovinarji in rudarji. Domači so na svojem igrišču trd oreh; to je moral občutiti na svoji koži tudi Amater. Bratstvo je tesno zmagalo s 3:2. Igra je bila v ostalem izenačena, kot strelci so pa bili domači boljše. Trbovelčani so v primeri s pomladanskim delom tekmovala znatno popustili — pač na račun igranja na tujih igriščih.

Olimp je zamudil ugodno priliko, še nikdar ni Kranj svojih pristašev tako razočaral. Pokazal je eno izmed svojih najslabših iger, ki je ne more opravičiti niti dejstvo, da je nastopil brez kaznovanih igralcev. V vsej enajstotici ni bilo niti ene svetle točke. Olimp je pač upravičeno na zadnjem mestu. Če ni zmogel takega nasprotnika, kakor je bil v nedeljo Kranj, potem ne bo nikdar zmagal. Toliko zrelih šans menda še ni zamudilo nobeno moštvo. Le tako se je pripetilo, da je Kranj odnesel zmago z 2:1.

Položaj na prvenstveni lestvici je do prihodnje nedelje tale: Ljubljana 18 točk, Zeleničar 17, Amater 15, Kranj 13, Bratstvo 11, Mars 10, Maribor 8, Olimp 2.

V prvenstvu I. razreda je Hermes premagal Grafiko s 3:1. V finalni tekmi za pokal Celjske nogometne podzveze je Celje premagalo Jugoslavijo z 8:1.

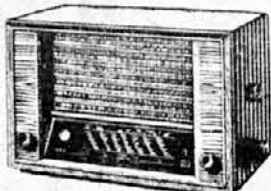
V hrvatski ligi je bila v nedeljo samo ena tekma. Gradjanski je igral v Splitu s Hajdukom 1:1. Domači so bili od začetka do konca v premoči, reprezentančni vratar Glaser pa ni dovolil, da bi to prišlo številčno do izraza. Bil je tako dober, da mu Hajduk sploh ni mogel spraviti žoge v mrežo. Do edinega gola je prišel le s pomočjo Gradjankega, ki je po Beloševiću ustrelil avtogol. V ligi vodi Concordia s 16 točkami, sledita Gradjanski in Hajduk, vsak s 15 točkami.

V srbski ligi letos ne bodo več igrali. V nedeljo so bile zadnje letošnje tekme. V Beogradu je Jedinstvo zmagalo nad Vojvodino z 1:0. Zak je pa premagal Baska s 4:3. V Pančevu je BSK visoko porazil Jugoslavijo iz Jabuke z 8:1. V Sarajevu je Jugoslavija po hudi borbi premagala Slavijo s 6:4, a v Borovu je Bata odpravil Gradjanskega iz Skoplja s 6:1.

V srbski ligi vodi BSK z 21 točkami, sledi Jugoslavija 17, Zak 14, Bata 11, Vojvodina 11, Gradjanski 11, Jedinstvo 10, Jugoslavija (Jabuka) 10, Slavija 10, Bask 6.

V nedeljo so se v Zagrebu srečali najboljši hrvatski in slovenski boksaarji. Tekma se je končala z visoko zmago Hrvatov 14:2, kar pa nikakor ne ustreza dejanskemu poteku prireditve. Gostje so bili mnogo boljše, kakor kaže izid. Slovenci se pritožujejo, da sodniški zbor, ki so ga sestavljali Hrvatje, ni bil docela nepristranski. V mušji teži je Čerin podlegel boljšemu Jezdihu. V peresni teži je zaslužen zmagal Maglica nad Megličem. V lahki kategoriji so Urbiča proglasili za zmagovalca, čeprav Seneković se ni bil premagan. V skupini welter je zmagal državni prvak Devčić, ker je Majnik moral zaradi poškodbe odstopiti. V srednji kategoriji je bil štrikel boljši kakor Krpić, a so sodniki zmago prisodili slednjemu. Edino zmago za Slovence je dosegel Mitrović, ki je preprečevalno porazil Genkija. V težki kategoriji je bila borba med Jeseničanom Balohom in Zagrebčanom Hladnim docela izenačena, a so sodniki odločili za Hladnega.

Če Vam je težko pri srcu in si želite malo razvedrila, potem sezite po »Družinskem tedniku«!

SABA RADIO

Preciznost in kvaliteta! Sodobni aparat z najpopolnejšim glasom!

Generalno zastopstvo in skladišče:
Radio Bremec, Celje

Zastopniki:

I. C. Kotar - Ljubljana, Miklošičeva c. 13.
Radio Lušicki - Maribor, Koroška 11
Radio Zupan - Mojsstrana
Edvard Fischbacher - Trbovlje

Star grob ozdravlja vse bolezni

Priština, novembra.

Na poti, ki vodi iz Prištine proti Orahovcu, stoji star grob, v katerega muslimani slepo verujejo. Trdno so prepričani, da ozdravlja vse mogoče bolezni.

Ker so Orahovčani skoro vsi malarčni, ima ta nenavadni grob vsak dan celo vrsto »pacientov«. Zdravljenje te vrste ni tako lahko, kakor bi človek mislil. Grob čuva musliman, ki prav za prav daje vsa navodila in tako rekoč zdravi seveda s pomočjo nevidne pomoči, ki prihaja iz svetega groba.

Prva zapoved, ki jo odredi musliman vsakemu bolniku, je brezpogojno zupanje in vera v ozdravljenje. Druga zapoved je strogi post. Šele potem bolnik lahko pride k svetemu grobu in prosi pomoči. Takšnega pripravljenca musliman postavi na grob ali pa poleg njega in prebere iz posebnega molitvenika nekaj molitvic. Vsaka bolezen ima posebno zdravljenje. Malarijo na primer zdravijo tako, da bolnik leži na grob, musliman mu pa bere molitvice, zraven mu pa večkrat prekriža z neko črno kredno levo roko.

Ko je to opravljeno, musliman odredi bolniku nekako pokoro. V ta namen mora ozdravljeni bolnik prinesiti na grob različne darove. Včasih zahteva musliman jagnje ali tele, pozimi pa kčko. Čim bogatejši je kdo, tem več mora prinesiti za pokoro.

Ako bolnik med tem, ko mu musliman čita molitve, na grobu zaspi,

je to dobro znamenje in se bo vrnil domov zdrav. Če pa ne zaspi, je to znak, da se za ozdravljenje ni dovolj pripravil, in mora še enkrat ponoviti tedenski post. Poleg malarije zdravi ta grob še vse druge bolezni. Namesto da bi ljudje hodili k zdravnikom, hodijo na ta čudodelni grob.

Ugotovili so, da ima ta grob več »pacientov« na mesec kakor najboljši okoliški zdravniki v enem letu.

Na Miklavžovo k nam!

ZAPOMNITE SI

da dobite pri nas okusno in obilno domačo hrano po zmerni ceni.

Abonirajte se pri nas!

GOSTILNA PRI LOVCU

Rimska, vogal Bleiweisove c. Telefon 46-95

Na Miklavžovo k nam!

VELIKA
BLASNIKOVA
PRATIKA
je izšla
1947

Za Italijo jo dobite pri tvrdki G. Parovel, Trieste 9, Via F. Denza 3.

USODA LJUDI!

Znameniti grafolog F. T. KARMAR, se je odločil izdelati Vam horoskop. Njegova priznana sposobnost videti prihodnost v življenju drugih, ne gleda na razdaljo med ljudstvom. Grafolog F. T. Karmar Vam pokaže po resnici svo usodo, kdaj lahko dosežete uspeh ali najdete srečo tako v pogledu ljubezni, trgovine, loterije itd. Njegov popis minulih, sedanjih in bodočih dogodkov vzbudi Vase začudenje in prenehanje. Ne bodite otožni, ne adiktujte, kajti vse se po pravem času obrne na bolje. Sporočite mi Vaš naslov in povem Vam o Vaši bodočnosti, sedanjosti in preteklosti več nego bi smatrali za možno. Kupi knjige »Nas život in okultne tajne« dobijo vae gori omenjeno brezplačno. Pošljite še danes natančni naslov in rojstne podatke ter v naprej din 30— za knjigo »Nas život in okultne tajne« na čekovni račun 17.455, na točno in stalno adresu:

F. T. Karmar, Žalec

PUHASTE ODEJE - specialno delo, svile in klot odeje iz vate, perje vseh vrst, kupite najsolidneje v trgovini SEVER, Marijin trg 2

Za zajtrk, popoldne in zvečer pijte mesto ruskega čaja naš osvežujoči

»EMONA«

cvetlični čaj aromatičnega okusa in pomirjevalnega vpliva

Zahtevajte samo originalne pakete. V vseh trgovinah.

Pro zvaži: Lekarna Mr. Bahovec — Ljubljana

Postelino perje

„Luna“, Maribor,

kemično čiščeno po din 14—, 29—, 39—, 60—, gosje perje, sivi in beli puh, po konkurenčnih cenah, dobite pri Glavni trg 24. — Vzorci brezplačno!

Vaša bodočnost

Osrečil vas bom, prerokoval vam bom bodočnost, sedanjost, preteklost in vi boste izvedeli za svojo usodo, srečo v službenem vprašanju, znanstvenem problemu, političnem uspehu, v karieri, sreči v bogastvu, zakonu, ljubezni, loteriji, vašem potovanju, dedni pravici, sodnem vprašanju. kdo so vaši prijatelji in sovražniki, kateri srečni dnevi, meseci, leta, spekulacija, vaši osebni posli, bodoči načrti, zdravstveno stanje, vaš značaj in značaj vašega prijatelja, sorodnika, zarodca, zarodcenke in poslovnega sodelavca, kakor tudi svet za vse.

Pošljite nemudoma čitljivo izpisano lastno ime, naslov, mesec, dan in leto svojega rojstva z din 15— v denarju ali znakih. Naslov: Astro-psihografo Bureau, no. pred. 608, Raasd.

HARMONIKO

vseh vrst, violino in druga glasbila se naučite hitro in ceneno le pri strokovnjaku! - Pouk na Vašem domu ali v tečajih, naslov: „GLASBA“ LJUBLJANA, Predjamska 37 (Rožna dolina)

PROTI MALOKRVNOSTI, bledici, splošni slabosti, slabemu teku za regeneracijo krvi po porodu, za rekonalescenco je »Ferrodovim« preizkušeno in zanesljivo zdravilo. Cena za 1 steklenico 40 din, s poštnino 45 din 3 steklenice 120 din franko

Proizvaja: Mr. ph. A. Mrkušić, lekarnar v Mostarju (banovina Hrvatska). Dobiva se v lekarnah Reg. S. Br. 6882-32

RESMAN LOJZE - Ljubljana
Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 21
Telefon 44-90

FR. P. ZAJEC
IZPRAŠAN OPTIK IN URAR
LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6
pri frančiškanskem mostu

Vsakovrstna očala, daljnogledi, topometri, barometri, nivoimetri, itd. Velika izbira ul. zlatine in srebrnine. Samo kvalitetna optika. Ceniki brezplačno

Obleke, perilo, vetrni suknjiči, dežni plašči, trenčkoti in vsa praktična oblačila, nudi v največji izbiri, najceneje

Presker
Ljubljana, Sv. Petra c. 14

MALI OGLASI

ZA NAKUP ali naročilo solidno izdelanega pohištva iz domačega ali eksotičnega furnirja v ravni ali valoviti obliki se priporoča **Krže Franc, pohištvo — Vrhnika**. Skladišče v Ljubljani, Prečna ul. 6. — Spalnice iz orehova korenine in finega jesna stalno na zalogi.

NEKADILEC POSTANETE v treh dneh z našim zanesljivim in popolnoma neškodljivim sredstvom »Nikotinol« — Velika steklenica din 70— mala din 60— Pošljite po povzetju »Jugopatente«, Ljubljana, Dvorčakova 8. Išemo zastopnike.

ULTRAVIOLETNI ZARKI so vir zdravja in lepote. Sončite se doma z našo patentirano ultravioleto obsevalko »ORIGINAL RUB«, ki Vam nudi zdravje in lepo rjavo polt. Zahtevajte brezplačno prospekt, »Jugopatente«, Ljubljana, Dvorčakova 8. — Išemo preprodajalce.

REVMATIZEM, išijas, nevralgijo, zamaščenost uspešno zdravite z našim masirnim aparatom »Vibrator«. Izbor en tudi za nego lepote. »Jugopatente«, Ljubljana, Dvorčakova 8. — Išemo zastopnike.

POSODILA dajemo našim članom in varčevalcem Ugodni pogoji. Vloge obrestujejo po 5 odstotkov. Vsi varčevalci brezplačno zavarovani Zadruga »Moj dom«, Ljubljana, Dvorčakova 8. — Išemo poverjenike

SIGUREN NASTOP omogoča le elegantna obutev V vseh različnih najnovejših modelih vam je na izbiri pri Brajkovič, Ljubljana, Igriška 3.

HIŠA na prodaj v Mojsstrani z vodno in sresko pravico. Prodajalec Ed. Pišler, Vrhnika.

ALI STE ŽE KUPILI jabolka v trgovini Stular, Tyrševa c. 37b? Če še ne, pridite takoj! sicer bo zaloga potekla, nova pošiljka pa bo jabolka podražila.

VAŽNO ZA VSAKEGA! Sedanji težki časi zahtevajo zdrave žive, zato pridite k nam in pijte mleko jogurt in smetano. Za zajtrk, večerjo, po naročilu mlečna hrana. Se priporoča »Drama«, Erjavčeva cesta 2.

KUPUJEM STARO ŽELEZO, kovine, krojaške odrezke, čunje in črpinje po najvišji ceni. V. Glumac, Celje, Krekova cesta.

„REALITETA“

zavod za kupoprodajo nepremičnin je samo v Ljubljani
Prešernova ul. 54/1, Tel. 44-20

IZDELUJEMO GUMBE
Pobiramo spuščene pentlje na nogavicah
GALANTERIJA VERDAJ
Ljubljana, Igriška ul. 14

OREHOVA JEDRCA
sortiran cvetlični med in medicio dobite nalceneje v **MEDARNI**
Ljubljana, Židovska ul. 6. 48. T.

VOJNO ŠKODO
in druge drž. papirje kupujemo proti takojšnji gotovini. Tudi posamezne komade

RUDOLF ZORE
Ljubljana - Gledališka ulica 12

NALIVRA PERESA

za vse življenje. Prožno držalo, izredno velik rezervoar črnila, 14 kratno zlato pero. Najlepše darilo za vse prilike. »Jugopatente«, Ljubljana, Dvorčakova 8. — Zahtevajte cenik. Sprejemamo zastopnike.

Dobi se v lekarnah in drogerijah.